

Vlaams
Parlement

vergadering **19**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Plenaire Middagvergadering

van 22 december 2016

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	9
VERONTSCHULDIGINGEN	9
MOTIE betreffende een belangenconflict van Matthias Diependaele, Joris Vandenbroucke, Koen Van den Heuvel, Björn Rzoska en Bart Somers met betrekking tot de geplande fusie van intercommunales VIVAQUA en Hydrobru – 1032 (2016-2017) – Nr. 1 Voorstel tot aanvulling van de agenda	9
MOTIE VAN ORDE Opheldering over de stand van zaken	9
ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het Windkrachtplan 2020 en de ontwikkeling van door de provincies te identificeren zones voor windenergie	10
ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het deugdelijk bestuur bij de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) en het verslag van het Rekenhof hierover	
ACTUELE VRAAG van Björn Rzoska aan de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het rapport van het Rekenhof betreffende de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV)	14
ACTUELE VRAAG van Rob Beenders aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het rapport van de WaterRegulator met betrekking tot de geïnde capaciteitsvergoedingen van De Watergroep	18
ACTUELE VRAAG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het aangekondigde ondersteunend beleid inzake CO2-hergebruik	21
ONTWERP VAN DECREET houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2017 – 14 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3 Artikelsgewijze bespreking	24
ONTWERP VAN DECREET houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2017 – 15 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 11 Artikelsgewijze bespreking	24
ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2017 – 944 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 15 Artikelsgewijze bespreking	24
ONTWERP VAN DECREET betreffende de wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft de terugbetaling van de verkeersbelasting voor gecombineerd vervoer – 927 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2 Algemene bespreking	25
Artikelsgewijze bespreking	26

ONTWERP VAN DECREET houdende diverse fiscale bepalingen (opschrift gewijzigd door de commissie: Ontwerp van decreet houdende diverse fiscale bepalingen en bepalingen omtrent de invordering van niet-fiscale schuldvorderingen)	
- 928 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3	
Algemene bespreking	26
Artikelsgewijze bespreking	27
ONTWERP VAN DECREET houdende de wijziging van het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid, wat betreft de opheffing van de Strategische Adviesraad voor het Wetenschaps- en Innovatiebeleid	
- 946 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	27
Artikelsgewijze bespreking	27
ONTWERP VAN DECREET houdende de implementatie van de zesde staatshervorming en houdende diverse bepalingen met betrekking tot het beleidsdomein Werk en Sociale Economie	
- 971 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3	
Algemene bespreking	28
Artikelsgewijze bespreking	28
ONTWERP VAN DECREET tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 28 oktober 2016 betreffende het tijdelijke project "schoolbank op de werkplek" rond duaal leren in de leertijd	
- 980 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	28
Artikelsgewijze bespreking	28
ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, wat betreft de radio-omroeporganisaties	
- 983 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 5	
Algemene bespreking	29
Artikelsgewijze bespreking	38
ONTWERP VAN DECREET aangaande de bekrachtiging van de codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs, gecodificeerd op 28 oktober 2016	
- 985 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	38
Artikelsgewijze bespreking	38
ONTWERP VAN DECREET houdende de totstandbrenging van De Werkvennootschap nv van publiek recht	
- 995 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 5	
Algemene bespreking	38
Artikelsgewijze bespreking	56
ONTWERP VAN DECREET houdende diverse maatregelen inzake de herstructurering van Waterwegen en Zeekanaal NV van publiek recht en nv De Scheepvaart van publiek recht	
- 1003 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	56
Artikelsgewijze bespreking	57

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van regelgeving over de taalexamenregeling van het personeel, de studiegebieden en de programmatieprocedure voor het secundair volwassenenonderwijs, de programmatie van opleidingen van het hoger beroepsonderwijs, een benoemingsstop voor het hoger beroepsonderwijs en de specifieke lerarenopleiding in de centra voor volwassenenonderwijs en bepaalde aspecten van alternerende opleidingen – 1000 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3	
Algemene bespreking	58
Artikelsgewijze bespreking	58
ONTWERP VAN DECREET tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 november 2016 betreffende het tijdelijke project "leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs" – 1001 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	58
Artikelsgewijze bespreking	59
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Elke Van den Brandt, Caroline Croo, Bart Van Malderen, Cindy Franssen en Freya Saeys betreffende het invoeren van neonatale screening op mucoviscidose – 972 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Bespreking	59
RECHTSPOSITIEREGELING VAN HET PERSONEEL VAN HET WETENSCHAPPELIJK SECRETARIAAT VAN HET VLAAMS INSTITUUT VOOR VREDE EN GEWELDPREVENTIE Bespreking en stemming	61
ONTWERP VAN WERKINGSBEGROTING VAN HET VLAAMS PARLEMENT VOOR HET BEGROTINGSJAAR 2017 – 10 (2016-2017) – Nr. 1	
ONTWERP VAN WERKINGSBEGROTING VAN DE VLAAMSE OMBUDSDIENST VOOR HET BEGROTINGSJAAR 2017 – 45 (2016-2017) – Nr. 1	
ONTWERP VAN WERKINGSBEGROTING VAN HET KINDERRECHTEN-COMMISSARIAAT VOOR HET BEGROTINGSJAAR 2017 – 46 (2016-2017) – Nr. 1	
ONTWERP VAN WERKINGSBEGROTING VAN HET VLAAMS VREDES-INSTITUUT VOOR HET BEGROTINGSJAAR 2017 – 48 (2016-2017) – Nr. 1	
Bespreking en stemming	62
MOTIE betreffende een belangenconflict van Matthias Diependaele, Joris Vandenbroucke, Koen Van den Heuvel, Björn Rzoska en Bart Somers met betrekking tot de geplande fusie van intercommunales VIVAQUA en Hydrobru – 1032 (2016-2017) – Nr. 1	
Voorstel tot aanvulling van de agenda	63
Bespreking	63
ONTWERP VAN DECREET houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2017 – 14 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3	
Hoofdelijke stemming	64
ONTWERP VAN DECREET houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2017 – 15 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 11	
Aangehouden stemmingsen	69
Hoofdelijke stemming	70

ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2017 – 944 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 15	
Aangehouden stemming	70
Hoofdelijke stemming	71
ONTWERP VAN DECREET betreffende de wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft de terugbetaling van de verkeersbelasting voor gecombineerd vervoer – 927 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	71
ONTWERP VAN DECREET houdende diverse fiscale bepalingen (opschrift gewijzigd door de commissie: Ontwerp van decreet houdende diverse fiscale bepalingen en bepalingen omtrent de invordering van niet-fiscale schuldvorderingen) – 928 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3	
Hoofdelijke stemming	72
ONTWERP VAN DECREET houdende de wijziging van het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid, wat betreft de opheffing van de Strategische Adviesraad voor het Wetenschaps- en Innovatiebeleid – 946 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	72
ONTWERP VAN DECREET houdende de implementatie van de zesde staatshervorming en houdende diverse bepalingen met betrekking tot het beleidsdomein Werk en Sociale Economie – 971 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3	
Hoofdelijke stemming	73
ONTWERP VAN DECREET tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 28 oktober 2016 betreffende het tijdelijke project "schoolbank op de werkplek" rond duaal leren in de leertijd – 980 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	73
ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, wat betreft de radio-omroeporganisaties – 983 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 5	
Aangehouden stemming	73
Hoofdelijke stemming	74
ONTWERP VAN DECREET aangaande de bekrachtiging van de codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs, gecodificeerd op 28 oktober 2016 – 985 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	74
ONTWERP VAN DECREET houdende de totstandbrenging van De Werkvennootschap nv van publiek recht – 995 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 5	
Aangehouden stemmingen	74
Hoofdelijke stemming	75

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van regelgeving over de taalexamenregeling van het personeel, de studiegebieden en de programmatieprocedure voor het secundair volwassenenonderwijs, de programmatie van opleidingen van het hoger beroepsonderwijs, een benoemingsstop voor het hoger beroepsonderwijs en de specifieke lerarenopleiding in de centra voor volwassenenonderwijs en bepaalde aspecten van alternerende opleidingen – 1000 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3 Hoofdelijke stemming	76
ONTWERP VAN DECREET tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 november 2016 betreffende het tijdelijke project "leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs" – 1001 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	76
ONTWERP VAN DECREET houdende diverse maatregelen inzake de herstructurering van Waterwegen en Zeekanaal NV van publiek recht en nv De Scheepvaart van publiek recht – 1003 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	77
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Elke Van den Brandt, Caroline Croo, Bart Van Malderen, Cindy Franssen en Freya Saeys betreffende het invoeren van neonatale screening op mucoviscidose – 972 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	77
MOTIE van Jan Bertels en Joris Vandenbroucke tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Financiën en Begroting 2016-2017 – 943 (2016-2017) – Nr. 3 Hoofdelijke stemming	77
MOTIE van Karim Van Overmeire, Ward Kennes, Rik Daems, Karl Vanlouwe, Sabine de Bethune en Ingeborg De Meulemeester tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Buitenlands Beleid, Internationaal Ondernemen en Ontwikkelingssamenwerking 2016-2017 – 929 (2016-2017) – Nr. 2 Hoofdelijke stemming	78
MOTIE van Caroline Gennez, Tine Soens en Steve Vandenberghe tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Onderwijs 2016-2017 – 940 (2016-2017) – Nr. 2 Hoofdelijke stemming	78
MOTIE van Bart Van Malderen, Elke Van den Brandt, Freya Van den Bossche, Jan Bertels en Bert Moyaers tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Welzijn, Volksgezondheid en Gezin 2016-2017 – 941 (2016-2017) – Nr. 3 Hoofdelijke stemming	78
MOTIE van Bart Caron tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Cultuur 2016-2017 – 933 (2016-2017) – Nr. 2 Hoofdelijke stemming	79
MOTIE van Yasmine Kherbache, Güler Turan, Rob Beenders en Bart Van Malderen tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Werk, Economie, Wetenschap en Innovatie 2016-2017 – 937 (2016-2017) – Nr. 3 Hoofdelijke stemming	79

MOTIE van Rob Beenders, Bart Van Malderen en Yasmine Kherbache tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Sociale Economie 2016-2017 – 947 (2016-2017) – Nr. 2 Hoofdelijke stemming	79
MOTIE van Sabine Vermeulen, Sonja Claes, Emmily Talpe, Miranda Van Eetvelde, Robrecht Bothuyne en Andries Gryffroy tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Sociale Economie 2016-2017 – 947 (2016-2017) – Nr. 3 Hoofdelijke stemming	80
MOTIE van Els Robeyns en Steve Vandenberghe tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Landbouw en Visserij 2016-2017 – 938 (2016-2017) – Nr. 2 Hoofdelijke stemming	80
MOTIE van Rob Beenders, Bruno Tobback en Joris Vandembroucke tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Energie 2016-2017 – 942 (2016-2017) – Nr. 2 Hoofdelijke stemming	80
MOTIE van Johan Danen tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Energie 2016-2017 – 942 (2016-2017) – Nr. 3 Hoofdelijke stemming	81
MOTIE van Els Robeyns en Bart Caron tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Dierenwelzijn 2016-2017 – 955 (2016-2017) – Nr. 2 Hoofdelijke stemming	81
MOTIE van Joris Vandembroucke, Renaat Landuyt en Yasmine Kherbache tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Mobiliteit en Openbare Werken 2016-2017 – 956 (2016-2017) – Nr. 2 Hoofdelijke stemming	81
MOTIE van An Moerenhout, Björn Rzoska, Elke Van den Brandt en Imade Annouri tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Wonen 2016-2017 – 950 (2016-2017) – Nr. 2 Hoofdelijke stemming	82
MOTIE van Katia Segers tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Vlaamse Rand 2016-2017 – 954 (2016-2017) – Nr. 2 Hoofdelijke stemming	82
MOTIE van Kurt De Loor en Els Robeyns tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Bestuurszaken 2016-2017 – 951 (2016-2017) – Nr. 2 Hoofdelijke stemming	82
MOTIE van Bert Maertens, Ward Kennes, Marnic De Meulemeester, Sofie Joosen, Bart Dochy en Willy Segerstot tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Bestuurszaken 2016-2017 – 951 (2016-2017) – Nr. 3 Hoofdelijke stemming	83

MOTIE van Ingrid Pira tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Bestuurszaken 2016-2017 – 951 (2016-2017) – Nr. 4 Hoofdelijke stemming	83
MOTIE van Kurt De Loor en Els Robeyns tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid 2016-2017 – 953 (2016-2017) – Nr. 2 Hoofdelijke stemming	83
MOTIE van Peter Wouters, Ward Kennes, Mercedes Van Volcem, Willy Segers, Michel Doomst en Nadia Sminate tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Integratie en Inburgering 2016-2017 – 952 (2016-2017) – Nr. 2 Hoofdelijke stemming	84
EINDEJAARSWENSEN	84
MOTIE betreffende een belangenconflict van Matthias Diependaele, Joris Vandenbroucke, Koen Van den Heuvel, Björn Rzoska en Bart Somers met betrekking tot de geplande fusie van intercommunales VIVAQUA en Hydrobru – 1032 (2016-2017) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	86
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	87
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	90
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	90

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Jan Peumans

– *De vergadering wordt geopend om 14.31 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Imade Annouri, Lies Jans, Ann Soete, Freya Van den Bossche: gezondheidsredenen.

MOTIE betreffende een belangenconflict van Matthias Diependaele, Joris Vandenbroucke, Koen Van den Heuvel, Björn Rzoska en Bart Somers met betrekking tot de geplande fusie van intercommunales VIVAQUA en Hydrobru

– 1032 (2016-2017) – Nr. 1

Voorstel tot aanvulling van de agenda

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Matthias Diependaele bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Ik wou vragen de motie betreffende een belangenconflict met betrekking tot de geplande fusie van intercommunales VIVAQUA en Hydrobru aan de agenda toe te voegen.

De voorzitter: We zullen daar in de loop van de vergadering over beslissen.

Het incident is gesloten.

MOTIE VAN ORDE

Opheldering over de stand van zaken

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Chris Janssens bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, ik wil bij motie van orde uitdrukkelijk en formeel mijn bezwaar uiten over het feit dat u mijn vraag over de aanwezigheid van de minister-president op de uitreiking van het eredoctoraat aan mevrouw Merkel vandaag hebt afgewezen. U vindt dat mijn vraag geen actualiteitswaarde heeft, terwijl heel de wereld het momenteel heeft over de nieuwe aanslagen in Berlijn, over het feit dat Berlijn opnieuw wordt geconfronteerd met de nefaste gevolgen van Merkels 'Wir schaffen das'-politiek. Volgens mij hebt u hierin geen beslissing genomen als parlamentsvoorzitter, maar wel als lid van N-VA, omdat dit een pijnlijke discussie is voor uw partij. Bart De Wever schiet Merkel af en de heer Bourgeois gaat Merkel knuffelen als ze een prijs ontvangt van een Vlaamse universiteit. Dat u mijn vraag weigert, is volgens mij partijpolitieke censuur en dat is niet uw rol als parlamentsvoorzitter.

De voorzitter: Dan zal ik in het vervolg elke vraag van u die aan een N-VA-minister is gericht, afwijzen, als u denkt dat dat mijn motief is. Ik heb de boodschap begrepen. Het is voor mij heel duidelijk, mijnheer Janssens, maar zo zit ik niet in elkaar.

Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het Windkrachtplan 2020 en de ontwikkeling van door de provincies te identificeren zones voor windenergie

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, het is uw ambitie om prioritair in te zetten op zon en wind. Voor wind wilt u tegen 2020 tot 280 bijkomende windmolens. Als ik het puur procesmatig bekijk, moet u kiezen voor een top-downbeslissing of een bottom-upaanpak. U wilt het doen met de bottom-up om degenen die mee verantwoordelijk zijn voor de vergunningen mee te helpen beslissen waar er mogelijkheden zijn, lees afspraken via de provincies. Die afspraken via de provincies moeten zijn ingeleverd tegen 1 april.

Ik ben ervan overtuigd dat men tot die 280 windmolens zal komen, over de provincies heen. Men zal kijken wat waar mogelijk is, men gaat akkoorden maken, enzovoort. Ik vrees een beetje voor wat we bijvoorbeeld ook in Oost-Vlaanderen hebben gezien en wat vertragend heeft gewerkt op een bepaald ogenblik. Sinds 2012 is daar nog geen enkele windmolen bijgekomen. Er was een Oost-Vlaams windplan, maar de next step is de vergunningen zelf. Dan kan het volgens mij gebeuren dat wegens redelijke natuureisen bepaalde windzones of windturbineprojecten niet vergund zouden geraken. Dan gaan we plots zien dat het akkoord tussen de verschillende provincies over 280 stuks niet wordt bereikt. Op dat ogenblik komt dit terug in het parlement aan bod, want hoe raken we dan aan onze 2020-doelstelling?

Daarom mijn vraag: u geeft nu de kans aan de provincies en de lokale overheden om samen te zitten en hun verantwoordelijkheid te nemen om zo tot die 280 stuks te komen, maar wat gaan we doen als we achteraf moeten constateren bij de feitelijke vergunningstrajecten dat we niet aan die 280 komen?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Het is duidelijk. Wij hebben de doelstellingen 2020. We moeten die halen. Die zijn vastgelegd en in het Energieplan hebben we gezegd dat dat x aantal zonnepanelen zijn, en in het Windplan hebben we gezegd dat dit x aantal windmolens zijn. Die vertegenwoordigen een aandeel in dat energieplan.

Iedereen heeft zijn maatschappelijke verantwoordelijkheid. Ik kan begrijpen dat er een aantal natuureisen zijn. Ik kan ook begrijpen dat er een aantal omgevingsvereisten zijn, maar op een bepaald moment moeten wij in Vlaanderen toch wel eens zelf zeggen: kijk, dit zijn de logische plaatsen waar die windmolens het best zouden worden geplaatst.

Ik ga ervan uit dat de provincies, die dicht bij de gemeenten en de lokale besturen staan, daar het meest zicht op hebben. De meest logische plaatsen zijn voor mij de industriegebieden en de havengebieden, Antwerpen, Gent, Zeebrugge, Oostende. Ook met andere factoren moeten we rekening houden, zoals de luchtvaart, zowel de burgerluchtvaart als defensie. Bepaalde zaken moeten ook worden weggewerkt en we hebben dertien actiepunten in het plan

opgenomen. De zones moeten nu eenmaal van onderuit worden geïdentificeerd. We kunnen niet vanuit Brussel bepalen waar we de windmolens zullen plaatsen. We moeten kijken waar we het grootste draagvlak hebben. Het is echter niet de bedoeling dat windmolens alleen kunnen worden geplaatst in de zones die de provincies identificeren. Daar ben ik het niet mee eens. De provincies moeten de meest geschikte plaatsen aanwijzen, maar als het daar niet lukt, dan moet het ook kunnen op plaatsen die iets minder geschikt zijn. Uiteindelijk moeten we wel ons eindresultaat halen.

In het Windplan zijn er dertien concrete acties opgenomen. We zijn al volop met de uitvoering bezig, en ik hoop dat we met alle vijf de Vlaamse provinciegouverneurs tegen 2020 tot een goed eindresultaat kunnen komen. Anders zal daar een kost tegenover staan.

Andries Gryffroy (N-VA): Dank voor het antwoord, minister. We weten dat er sowieso tijdens het vergunningstraject een zekere uitval zal zijn. Is het dan niet beter om voor de zoektocht van de provincies de lat hoger te leggen, want die zullen zich nu op die 280 stuks focussen? Leggen we de lat hoger, dan komen we tot een netto vergund aantal van 280 stuks tegen 2020.

Bijkomend is het ook interessant te weten wat het reëel windenergiepotentieel is. Dat getal hebben we eigenlijk nog niet gekregen. Op 20 juni hebben we in de commissie gediscussieerd over de subdoelstellingen en u hebt toen gezegd dat u nog naar de stakeholders moest gaan en eind september zou terugkeren naar de commissie, maar dat is niet gebeurd. Misschien is het windenergiepotentieel wel veel groter dan we nu in onze subdoelstellingen hebben opgenomen. Ik zie dus een zekere incoherentie.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Minister, in het kader van uw conceptnota Windkracht 2020 kan ik vanuit mijn regio alvast goed nieuws brengen. Op basis van het provinciaal ruimtelijk uitvoeringsplan Energielandschap Maldegem-Eeklo wordt eerstdaags de bouw- en milieuaanvraag ingediend voor het plaatsen van twintig windturbines langs de expresweg. Wij praten er dus niet alleen over, wij zetten ook concrete stappen naar meer windenergie.

De lokale besturen van Maldegem en Eeklo hechten heel veel belang aan het creëren van een lokaal draagvlak en rechtstreekse participatie. Een van de actiepunten in uw conceptnota gaat ook over het creëren van dat draagvlak en over rechtstreekse participatie, maar dat wordt nog niet echt hardgemaakt. Hoe kunnen we dat hardmaken bij de milieu- en bouwaanvraag?

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister; we kunnen dit bottom-upverhaal ten zeerste toejuichen. Ik heb nog volgende bijkomende vraag. In uw plan Windkracht 2020 zegt u werk te zullen maken van een werkgroep Defensie. We vernemen dat er op het vlak van defensie toch nog heel wat drempels zijn. Ik wil dan ook graag informeren hoever het daarmee staat.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Ik wil me bij deze laatste vraag aansluiten, minister, want radarcontroles en luchtvaart vormen volgens mij een van de belangrijkste hinderpalen. Ik wil daaraan nog het volgende toevoegen. Dit gaat uiteindelijk over ruimtelijke ordening. Ruimtelijke ordening is in Vlaanderen altijd een conflictgebied. Iedereen wil die 280 windmolens, collega Gryffroy, maar als we ze echt willen, hebben we er alle belang bij om op het terrein, in al die gemeenten

geen onrust te creëren. Ik ken situaties van burgers die van 5 verschillende ontwikkelaars over 3 stukken grond in hun omgeving brieven hebben gekregen om te melden dat er een windmolen komt. Dat soort ongerustheid creëren is de beste manier om ervoor te zorgen dat er géén windmolens komen.

Ik hoor hier en daar ook uitspraken om dat in natuurgebieden te doen of overal te doen, maar als u wilt maken dat er geen komen en van ieder dossier een slagveld wil maken, moet u dat vooral doen. Ik wil heel erg ondersteunen wat de minister doet, namelijk de verantwoordelijkheid vragen van de provincies om klaar en duidelijk en met de nodige rechtszekerheid af te bakenen waar ze wel en waar ze niet kunnen komen. Dat gaat een hoop conflicten vermijden en dat zal maken dat er meer windmolens zullen komen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, er wordt al een jaar of twee gesproken over de Fast Lane 'Wind'. Ik neem aan dat het Windkrachtplan 2020 een opstapje is naar die Fast Lane of er een onderdeel van uitmaakt. Belangrijk is dat er meer molens komen. Het voorbije jaar 2016 zijn maar 22 nieuwe molens geplaatst tegen 76 in 2015. Dat is veel minder dan onze doelstelling. U bepleit een bottom-upbenadering. De provincie Oost-Vlaanderen heeft bijvoorbeeld in het verleden al dergelijke initiatieven genomen, maar die hebben niet geleid tot meer windmolens. Wat hebben we geleerd uit het verleden wat betreft de provinciale planning zodat we nu wel op korte termijn kunnen komen tot meer windmolens?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, ik begrijp dat u de doelstelling van 280 extra windmolens wilt halen, maar wat u vraagt aan de provincie is net wat de provincies al lang geprobeerd hebben. Tijdens de vorige legislatuur werd hier verschillende malen gedebatteerd over het afbakenen van de zoekzones, met als gevolg dat de provincies, en in het bijzonder de provincie West-Vlaanderen, daarvan afgestapt is en enkel nog ad hoc windmolens vergunt. Als u nu opnieuw wilt werken met zoekzones, weet ik niet hoe u de provincies gaat overtuigen om dat effectief te doen.

Wat betreft de bestemmingsneutraliteit vrees ik dat u het maatschappelijk draagvlak voor windmolens onderuit zult halen als u overal waar het maar kan, windmolens wilt zetten. Ik vrees dat u dan veel problemen zult krijgen met bewoners.

Ook in de industriezones zult u de nodige afbakening en meer bepaald de afstandsregel deftig moeten bepalen.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Gryffroy, ik denk dat u gelijk hebt. We moeten netto minstens uitkomen bij 280 windmolens tegen 2020. Dat betekent niet dat we na 2020 niet verder moeten gaan. Als we naar een nieuw energiemodel willen evolueren met meer decentrale productie, zullen we na 2020 nog verder moeten gaan. Die lat mag wat mij betreft dus nog wat hoger gelegd worden.

Wat de subdoelstellingen voor hernieuwbare energie betreft, ligt de bal in het kamp van de stakeholders. Dat zal begin januari aan de regering worden voorgelegd, zodat het ook begin januari hier in het parlement kan worden besproken.

Mevrouw Taeldeman, ik wil u bedanken voor de twintig windmolens in Oost-Vlaanderen. De provincie die niets leverde, zal er nu ineens twintig leveren, en daar ben ik blij om. Er werd verschillende keren gevraagd hoe we dat hard zullen

maken. Ik probeer een draagvlak te creëren en ik probeer iedereen mee verantwoordelijk te maken voor het feit dat wij wel een draagvlak hebben bij de bevolking maar dat het op het terrein regelmatig tot problemen komt omdat er onvoldoende of gebrekkige communicatie is maar ook onvoldoende inspraak- en participatiemogelijkheden. Ik ben al in de streek rond Maldegem en Eeklo gaan kijken, daar heb je een goede samenwerking met de bevolking. Dat is daar uitgegroeid tot een zeer positief resultaat.

Mevrouw De Vroe, ik dank u voor uw vraag over Defensie. Vorige week is er al een eerste vergadering geweest met Defensie. Het Windplan is vorige week in Alden Biesen door de Vlaamse Regering goedgekeurd. We hebben onmiddellijk aan de minister van Defensie een signaal gegeven dat we wilden samenzitten. De richtlijnen zouden op die vergadering al bepaald zijn. Ik zal daar eerstdaags duidelijkheid over krijgen. Op basis van die beslissing van Defensie, genomen in aanwezigheid van minister Vandeput, zouden er regionaal bepaalde werkgroepen kunnen worden opgericht vanaf volgende maand. Dat betekent dat we heel concreet met Defensie zullen bekijken op welke punten we kunnen samenwerken en tot realisaties kunnen komen. Kortom, voor het actieplan Defensie zijn nu dus al concrete stappen gezet in overleg met het ministerie van Defensie.

Mijnheer Tobback, wat de natuurgebieden betreft, ga ik nog even de puntjes op de i zetten. Ik heb niet gezegd dat ik alleen maar windmolens wil in natuurgebieden of alleen maar in gebieden waar de omgeving daar niet om vraagt. Ik zou dat zelfs zo veel mogelijk willen vermijden.

Maar wat ik met deze situatie wél wil bereiken, is dat op voorhand niet wordt uitgesloten dat er iets kan gebeuren. Er zijn situaties, ook in het havengebied rond Antwerpen, waar een aantal zaken niet kunnen en waar je op een bepaald moment zegt: 'Dit zou daar wel moeten kunnen.' Als er in een klaverblad, waar verschillende autosnelwegen samenkomen, een stukje natuurgebied is met een poel waar vogels of bepaalde andere diersoorten samenkomen, dan kan dat daar wel vlakbij. Dit zijn zo van die zaken waar het op voorhand uitsluiten geen goede zaak is. Maar het is niet de bedoeling om in het natuurgebied van Het Zwin of op de Kalmthoutse Heide of in de bossen van Limburg volop windmolens te plaatsen. Wij zullen altijd rekening houden met de natuur en met de omgeving. Wij moeten dat daar zoveel mogelijk op afstemmen. Ik zoek voornamelijk, samen met de provinciegouverneurs en de provincies, naar logische plaatsen en logische gebieden waar veel meer mogelijk is.

We hebben ook beslist om een aantal zaken in de omzendbrief samen met minister Schauvliege af te schaffen. Er zijn een aantal regeltjes vastgelegd die niet altijd even efficiënt waren. Wat met het op één lijn plaatsen? In een aantal situaties kan een tweede of een derde lijn. Men doet het in Duitsland en in Nederland. Dat zijn toch zaken die we moesten herbekijken.

Mijnheer Danen, u vraagt of dit een opstapje is. Neen, dit is een serieuze uitdaging. Ik probeer alleen maar een draagvlak te zoeken waar dat bijna weg was. Op een bepaald moment hadden de mensen bijna niet meer de indruk dat zij zelf inspanningen moesten leveren op het vlak van hernieuwbare energie. Een grote biomassa-centrale in Gent en een in Genk en de kous was af. Dan hadden wij onze doelstellingen 2020 nagenoeg of bijna zeker kunnen halen. In de voorbije maanden hebben we duidelijk aan de bevolking gezegd: neen, wij moeten blijven investeren in zonnepanelen. Niet alleen omdat we dat willen maar omdat het noodzakelijk is voor het nieuwe energiemodel dat we in de toekomst willen in Vlaanderen. Het model dat was gebaseerd op centrale productie, die naar beneden ging naar bedrijven en gezinnen, moet nu veel meer worden omgeschakeld naar een model van onderuit. Mijnheer Gryffroy, u zei het gisteren: gezinnen, wijken en bedrijven die zelf produceren en opslaan. Windmolens horen daar heel zeker bij.

Mijnheer Sintobin, het zal niet gaan als het ad hoc is. Dat is geen goede zaak. Voor ik met het Windplan ben begonnen, heb ik de vijf provinciegouverneurs individueel gesproken. Bij alle vijf bestaat de wil en de vastberadenheid om samen aan de kar te trekken en om globaal voor Vlaanderen tot een goed resultaat te komen. Ik heb daar goede hoop op. Ik blijf optimist. Optimism is a moral duty!

Andries Gryffroy (N-VA): Als men zover gaat dat men streeft naar een rechtszekerheid via de ruimtelijke ordening, mijnheer Tobback, dan kun je achteraf evengoed werken met tendering. Maar dat is het probleem. We zullen momenteel nog niet op een rechtszeker pad zitten. Dus heb je timing nodig, tijd. Oost-Vlaanderen is het mooiste voorbeeld: tussen het begin van het Windplan tot de opstart liggen er zes jaar. Zes jaar plus 2016 is meer dan 2020. Maar, minister, ik ga ermee akkoord dat het over netto 280 windmolens gaat. Want we komen van netto 200 mét de biomassacentrales tot netto 280 zonder de biomassa-centrales. Wat is het windpotentieel? En dan moet je bekijken waar de logische plaatsen liggen. Want nu leeft de perceptie dat er maar 280 moeten komen. Straks zullen de provincies er 280 gedefinieerd hebben, maar blijven er in 2050 misschien maar 140 over. Dat zou een fout signaal zijn.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het deugdelijk bestuur bij de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) en het verslag van het Rekenhof hierover

ACTUELE VRAAG van Björn Rzoska aan de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het rapport van het Rekenhof betreffende de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV)

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Voorzitter, minister, dames en heren, deze vraag gaat over de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV). Dat is een bijzonder belangrijke speler geworden in onze Vlaamse economie. Op een goede tien jaar tijd hebben duizenden ondernemers – dat gaat van kleine zelfstandigen tot echt grote industriële bedrijven – via PMV de financiering van hun investeringen rond kunnen krijgen. Dat gaat via leningen, participaties en waarborgen. PMV is een uit de kluiten gewassen speler, en daar hoort uiteraard corporate governance bij. De regels van deugdelijk bestuur zijn van toepassing op alle organisaties binnen de Vlaamse overheid. We hebben zelfs een decreet op deugdelijk bestuur. De heer Van Rompuy heeft er al schriftelijke vragen over gesteld en ik heb in uw beleidsbrief gelezen dat u daar ook mee bezig bent.

Ook het Rekenhof is bezig met deugdelijk bestuur bij PMV. Ze bezorgden ons deze week een omvangrijk rapport met een grondige doorlichting van de corporate governance in de schoot van PMV. Daar vloeien een aantal aandachtspunten en aanbevelingen uit voort, onder andere met betrekking tot de onafhankelijkheid van de raad van bestuur en vooral van de bestuurders die erin zetelen, met betrekking tot de verloning van het management, en met betrekking tot het opmaken en actueel houden van de nodige codes, zowel corporate governance als de gedragscodes voor de PMV-bestuurders. Het Rekenhof doet dus heel wat aanbevelingen om van PMV ook op vlak van corporate governance een topper te maken.

PMV is bijzonder belangrijk voor onze economie. We verwachten dat ze inzake deugdelijk bestuur een voorbeeldrol opnemen. Minister, hoe zult u de aanbevelingen van het Rekenhof in de praktijk brengen?

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, minister, dames en heren, we hebben inderdaad een zeer lijvige doorlichting gekregen van PMV door het Rekenhof. PMV is een van de belangrijkste investeringsmechanismes van de Vlaamse overheid, waarschijnlijk zelfs de belangrijkste. De audit gaat zeer breed, maar ik wil er een punt uitlichten. Ik wil het hebben over de onafhankelijkheid en de manier waarop mensen in de raad van bestuur worden aangesteld.

De laatste dagen is het zeer duidelijk geworden dat er in de samenleving terecht heel wat gevoeligheden leven omtrent politieke benoemingen waar klassieke partijen zich graag van bedienen. Ik lees in het rapport "dat de aanstelling van de bestuurders gebeurt op onduidelijke benoemingsgronden, op een onduidelijke selectieprocedure en niet transparant is". Ik maak me dan ook behoorlijk wat zorgen.

Minister, hoe zult u ervoor zorgen dat de aanstelling van de bestuurders bij PMV gebeurt op een onafhankelijke manier via een transparante selectieprocedure opdat PMV behoorlijk wordt aangestuurd?

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Voorzitter, ik ben blij met deze actuele vragen. Toen ik minister van Economie en Innovatie ben geworden, heb ik onmiddellijk een aantal wijzigingen voorgesteld aan en gevraagd van PMV. Ik heb dat gedaan vanuit een duidelijke visie, een visie die zegt dat iemand met een goed idee, een goed businessplan en een goed team aan geld moet kunnen geraken op de een of andere manier – als het kan op de private markt, maar als er een falen is op de private markt omdat er bijvoorbeeld een risico is op voldoende rendement op de investering, dan kan men terecht bij een organisatie als PMV.

De filosofie is om dankzij een lening, een waarborg, een participatie van PMV de privémarkt in een eerste fase al over de brug te krijgen of anders in een tweede fase over de brug te krijgen. Eerst moest dus de visie worden bepaald. Ik heb steeds geleerd: 'structure follows strategy'. Ik heb die visie neergezet en aan PMV gevraagd wat dit betekende op vlak van het transparant maken van de instrumenten. Op vlak van instrumenten bracht dat een ommekeer teweeg. Ik trek het nu een beetje op flessen, maar in het verleden werden verschillende instrumenten aangeboden. Nu wordt dat omgedraaid en moet er worden gekeken wat de klant nodig heeft. Dan kunnen ze de klant helpen met een waarborg, lening of participatie. Het eerste punt was dus om de instrumenten transparant te maken.

Een tweede punt is de transparantie in structuren. Met de jaren heeft PMV een hoop dochters gekregen. We kijken na of er een aparte structuur nodig is voor die dochters en of er een eenheid van beleid kan zijn. Er is een raad van bestuur bij PMV, maar die heeft daarom niet altijd zicht op wat er bij die dochters gebeurt. Hoe moeten we dat dan doen? Die oefening is nu volop bezig, vanuit diezelfde visie. Ik hoop een van de volgende weken het eindresultaat van PMV te krijgen.

Een derde punt is de transparantie in werking en controle vanuit de overheid. Ik ben voogdijoverheid. Misschien is het raar, maar tot op heden kreeg ik vanuit PMV geen driemaandelijks monitoring, geen driemaandelijks verslag van de stand van zaken.

Ik heb de eerste rapporten gekregen. Het Rekenhof vermeldt dat al in zijn studie rond kwartaalrapportering. Dat is een eerste belangrijk gedeelte in corporate governance, in goed bestuur, in deugdelijk bestuur.

Een tweede gedeelte is de raad van bestuur. Die raad van bestuur is in mei 2013 door mijn voorganger samengesteld voor een periode van zes jaar. We mogen

niet op die raad van bestuur alleen focussen. Corporate governance is ook transparantie, democratie, controle. Al die elementen spelen mee in goed bestuur.

Ik heb PMV gevraagd om die punten uit het rapport van het Rekenhof – dat recent is – die nog niet vervat zijn in de oefening die ze begin volgend jaar moeten afronden, ook mee te nemen. Zo kunnen we die laatste punten van verbetering meenemen in een totaalvisie voor de toekomst.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, ik dank u. Het is inderdaad goed dat u zich bezighoudt met PMV, niet alleen dat u monitoring krijgt, maar dat u het instrument ook in de juiste richting stuurt. Dat was namelijk ook een aanbeveling van het Rekenhof: de Vlaamse overheid moet PMV sturen, duidelijke opdrachten meegeven om ervoor te zorgen dat die op een goede manier kan werken en op een goede manier kan bijdragen tot de versterking van onze economie, daar waar de markt het inderdaad laat afweten. Drie klantgerichte aanpak is inderdaad goed. Een aanbeveling van het Rekenhof was ook om niet alleen te rapporteren aan u als bevoegd minister, maar ook om systematisch vanuit PMV te rapporteren aan het Vlaams Parlement.

Ik wil u vragen om ook dat met PMV op te nemen, zodat er een jaarlijkse rapportering is aan dit parlement over hun activiteiten en de manier waarop ze die organiseren. Zo kunnen wij echte transparantie bieden, niet alleen voor de regering, maar voor het hele parlement en de hele bevolking.

Björn Rzoska (Groen): Minister, u bent nogal snel over mijn vraag in verband met de aanstelling van de bestuurders van PMV gegaan. Het is namelijk zo – en dat staat ook in het rapport van het Rekenhof – dat er sinds uw aantreden ongeveer drie bestuurders zijn vervangen – of één. De laatste drie die zijn vervangen, zijn niet eens met een open procedure vervangen, niet op basis van een duidelijke competentieprofiel.

Ik ben even gaan kijken in het N-VA-programma. Daarin vind ik zeer duidelijk terug waarmee u naar de kiezer bent getrokken in 2014: 'We gaan niet meer doen aan politieke benoemingen. Alles moet transparant, alles moet open.' Nu hebt u de bevoegdheid. Nu bent u de grootste partij in de Vlaamse Regering, waarvan u trouwens ook al tien jaar deel uitmaakt. Nu hebt u de mogelijkheid om het op een andere manier aan te pakken. En toch stelt het Rekenhof vast dat de laatste drie aanstellingen van bestuurders eigenlijk zeer ontransparant gebeurd zijn, zonder open oproep, zonder functieprofiel. Ik vraag me af: waarom zit u eigenlijk te wachten om echt die verandering te brengen?

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp.a): Minister, u moet eigenlijk blij zijn. Iedere audit van het Rekenhof is een kans om dingen te verbeteren. We zeggen dat ook elke keer, bij iedere audit van het Rekenhof.

De heer Rzoska legt het juiste accent door te zeggen dat wellicht de klemtoon in de audit van het Rekenhof ligt bij het aanstellen van die onafhankelijke bestuurders, de procedure daarrond en het profiel. Wij willen daar heel graag aan meewerken.

Ik zou alleen de vraag willen verruimen. We hoeven niet te wachten tot het Rekenhof voor elk van de Vlaamse instellingen een audit doet. Ik denk dat u die oefening generiek kunt doen, te beginnen bij die instellingen die in uw bevoegdheidssfeer zitten. Ik zou ook willen vragen om bij het bekijken van die procedures na te gaan hoeveel petjes iemand tegelijkertijd kan op hebben. Kun je tegelijk bestuurder zijn bij De Lijn, bij de Gewestelijke Investeringsmaatschappij

voor Vlaanderen (Gimv), bij Brussels Airport, bij de NMBS? Vanaf wanneer spelen daar tegenstrijdige belangen?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Mijnheer Van Malderen, wij hebben van u geen lessen te leren, u zou beter eerst voor eigen deur vegan. U verwijst ook naar een puur federale materie die niets te maken heeft met de actuele vraag aan minister Muyters. Die vraag gaat over de PMV die het snelst groeiende overheidsbedrijf is en nu in een fase komt waarin men zich even moet bezinnen over die snelle groei. De minister is al twee jaar bezig met het bepalen van de regels en gaat na hoe er transparanter kan worden gewerkt. Er moeten ook regels worden opgesteld om tot die transparantie te komen. Dat werk is in volle voorbereiding zodat dit tijdig kan worden geregeld.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Van Malderen, ik zat echt te wachten op uw reactie. Ik wist niet of u het zou durven als u ziet wie er is benoemd bij PMV: Patrick Verjans en Jannie Haek zijn mensen die elders nooit benoemd zijn geweest. Ik ben het er helemaal mee eens dat we naar meer transparantie moeten gaan, maar u moet niet doen alsof u geen boter op het hoofd hebt. *(Applaus bij de meerderheid. Opmerkingen van Bart Van Malderen)*

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Het antwoord op uw vraag heb ik gegeven, ik zal het herhalen want dat is soms nodig en nuttig. Ik heb aan PMV gevraagd om een voorstel te doen over de punten die nog niet in de oefening waren opgenomen. Er is een benoeming gebeurd door mijn voorganger – ik heb bewust geen naam of partij genoemd omdat ik dat niet nodig vind. De benoemingen die zijn gedaan, kunnen we niet zomaar ongedaan maken, maar ik heb wel aan de raad van bestuur en aan de directie van PMV gevraagd om voorstellen te formuleren om tegemoet te komen aan de aanbevelingen van het Rekenhof. En daar wacht ik nu op. Wanneer iemand in 2013 is benoemd voor zes jaar, dan heb ik in 2018 nog ruim een jaar de tijd om een goede gedragen oplossing te vinden, misschien wel, als ik u zo bezig hoor, over de partijgrenzen heen. Dat zou origineel zijn.

Robrecht Bothuyn (CD&V): Minister, collega's, we zijn er allemaal samen van overtuigd dat corporate governance, deugdelijk bestuur, in overheidsbedrijven enorm belangrijk is. Hier vooraan staat dan ook iemand van de meerderheid en iemand van de oppositie. De minister heeft duidelijk gezegd hier werk van te willen maken en de puntjes op de i te willen zetten. Dat is goed. We moeten erin slagen om het debat over corporate governance in onze overheidsbedrijven te kunnen voeren zonder in politieke spelletjes en gehacketak te vervallen.

Er zijn inderdaad bestuurders die ooit hebben gewerkt voor een minister en nu bij PMV actief zijn. Dat is wat mij betreft geen probleem. Ik ga ervan uit dat het competente mensen zijn. We moeten er gewoon voor zorgen dat er op een transparante manier wordt gewerkt en benoemd. De aanbevelingen van het Rekenhof kunnen daar perfect toe bijdragen. Elke partij heeft goede mensen die een rol kunnen spelen in het bestuur van onze overheidsbedrijven. Het lijkt me ook geen schande om te zeggen dat mensen die in de politiek hebben gewerkt, ook nuttige competenties hebben om actief te zijn in een overheidsbedrijf.

Björn Rzoska (Groen): Minister, ik ben wat ontgoocheld in uw antwoord. Ik zou het rapport van het Rekenhof gebruiken om te zeggen: hier stoppen we mee.

Er wordt dan met zwartepieten gegooid, maar er zitten ook een aantal mensen van de N-VA in die raad van bestuur. Koen Kennis bijvoorbeeld, om hem niet te noemen – ook iemand met verschillende petjes. Ik heb in uw partijprogramma

gezien dat u het anders wou aanpakken. Als ik dan de discussie van de afgelopen weken zie, de hele soap rond de NMBS en de benoeming van Sofie Dutordoir, en als ik dan zie dat uw partij met iemand als Descheemaecker naar buiten komt, die in een soort Bobby Ewing-achtige scene, uit de douche, zoveel jaren later terug opduikt bij de NMBS... *(Applaus. Rumoer)*

En uiteraard, collega's, kan hij vermoedelijk zeer goede resultaten voorleggen om in de raad van bestuur van de NMBS terecht te komen. Maar dan denk ik, minister, dat de N-VA niet de kracht van de verandering is, maar de kracht van de zelfbediening. *(Applaus bij de oppositie. Opmerkingen)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Rob Beenders aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het rapport van de WaterRegulator met betrekking tot de geïnde capaciteitsvergoedingen van De Watergroep

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): Minister, iedereen kent ze wel: de rode kasten die in ondergrondse garages of in appartementsgebouwen hangen en waar een brandslang in zit. Als abonnee moet je daar jaarlijks een kost voor betalen, afhankelijk van de dikte van die brandslang. En daar zit het probleem, want bij de grootste drinkwatermaatschappij van Vlaanderen, De Watergroep, is de kost van die jaarlijkse huur gestegen tot aanzienlijke bedragen. Vroeger betaalde je 500 euro per jaar, in 2016 is dat ineens 1200 euro per jaar. En als je een iets dikkere slang hebt, is de stijging zelfs nog groter, want dan betaal je geen 600 euro meer, zoals in 2015, maar 1900 euro.

Dat zijn aanzienlijke stijgingen, waarover we in de commissie al geregeld van gedachten hebben gewisseld. Ik heb u in april ook gevraagd om dat te laten onderzoeken. U hebt daar ook de opdracht toe gegeven aan de regulator, om te kijken of die tarieven nu wel juist bepaald zijn. De regulator heeft dan vorige week zijn rapport bezorgd aan de parlementsleden. Uit dat rapport blijkt dat er niet-correcte cijfers zijn doorgegeven door De Watergroep aan de regulator, op basis waarvan die tarieven zijn bepaald. Er zijn namelijk in totaal twintigduizend dergelijke meters in Vlaanderen, en de tarieven zijn berekend op zesduizend meters. Dat betekent dat De Watergroep 4 miljoen euro meer heeft binnengehaald dan afgesproken was met de regulator. Dat was ook niet afgesproken met u, minister, want u hebt gezegd dat u de waterfactuur zou hervormen, maar dat de watermaatschappijen budgetneutraal moeten blijven werken.

Eind 2016 zullen we in het boekjaar zien of De Watergroep budgetneutraal gewerkt heeft of niet. Als dat niet het geval was, en ze hebben effectief meer geld opgehaald dan is afgesproken, dan lijkt het mij niet meer dan logisch dat we aan die twintigduizend mensen het geld teruggeven dat ze te veel betaald hebben. Bent u bereid, minister, om die middelen terug te geven aan die twintigduizend abonnees, als blijkt dat ze effectief te veel betaald hebben?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega Beenders, uw vraag is waarschijnlijk een beetje fout geformuleerd. U zegt dat ik het bedrag zal teruggeven aan de abonnees, maar ik ben natuurlijk De Watergroep niet.

Ik heb laten onderzoeken hoe het nu precies in elkaar zit. We hebben het rapport gekregen van de WaterRegulator en daaruit blijkt inderdaad dat er foutieve cijfers zijn gehanteerd. Toen ik het rapport in handen kreeg, heb ik ook direct

actie ondernomen. Ik heb twee stappen gezet. De ene stap is dat ik de regerings-commissarissen die in De Watergroep zitten, de opdracht heb gegeven om dat op de volgende vergadering van de raad van bestuur aan bod te brengen. Dat is morgen. Het zal dus morgen besproken worden in de raad van bestuur, waar ook heel wat mensen zitten die daar ook hun verantwoordelijkheid nemen.

Ten tweede heb ik ook, los van de raad van bestuur, een brief geschreven aan de WaterRegulator. De WaterRegulator is een onafhankelijke instantie. Ik heb in die brief gevraagd dat de WaterRegulator bij het beoordelen van de watertarieven en bij de afrekening van 2016 rekening zou houden met dit rapport en daar ook de juiste consequenties uit zou trekken.

Ik heb dus opdracht gegeven aan de drinkwatermaatschappijen om in 2016 de tarieven niet te verhogen en inderdaad budgetneutraal te handelen. Als aan het einde van het jaar blijkt dat er niet budgetneutraal is gehandeld, dan vind ik dat de WaterRegulator zijn verantwoordelijkheid moet nemen en moet ingrijpen. Dat is mijn standpunt. Die stappen zijn gezet. We moeten nu de afrekening van 2016 afwachten, wachten op wat de raad van bestuur zegt en op wat de WaterRegulator zal beslissen.

Rob Beenders (sp.a): Minister, dat is een heel mooi antwoord. Het was nodig dat het onderzoek werd gevoerd. Ook al lijken het misschien maar minimale inkomsten voor een watermaatschappij – 4 miljoen euro is 1 procent van hun totale omzet –, voor die 20.000 abonnees betekent dit 200 euro per abonnee, en dat is wel veel geld.

Het verontrust me wel in die zin dat we hier een heel proces hebben moeten doorlopen. Sp.a heeft in de commissie de problematiek aangekaart. U hebt een onderzoek opgestart. De conclusie is nu dat er toch wel verkeerd berekend is. Wat mij zorgen baart, zijn de andere tarieven die de watermaatschappijen toepassen. Zijn die wel in orde? Er is nu een klein element onderzocht, en de gevolgen zijn toch niet mals.

Ik hoop dat we hier lessen uit kunnen trekken en dat we vooral de regulator, die toch wel schitterend werk heeft geleverd en zijn functie absoluut heeft waargemaakt, moeten versterken in zijn werking. We moeten ervoor zorgen dat hij nog meer controle kan uitvoeren op de waterfactuur, zodat die niet onnodig verhoogt.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, het rapport is relatief kritisch voor De Watergroep. U hebt daarnet gezegd welke stappen u al hebt genomen en ik denk dat dit de juiste stappen zijn. Het is belangrijk om kort op de bal te spelen.

De WaterRegulator geeft ook aan om De Watergroep verder op te volgen. Wij moedigen u dan ook aan om dit in de toekomst zeker ter harte te nemen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Allicht hebben we lessen geleerd uit wat er is gebeurd. Mijn vraag is heel simpel. Hoe kunnen we vermijden dat dit soort fouten in de toekomst nog wordt gemaakt?

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): Minister, het is duidelijk dat het invoeren van de WaterRegulator een goede beslissing is geweest. U hebt het niet overgelaten aan de watermaatschappijen zelf. De maatregel houdt toezicht op de watermaatschappijen, en dat is goed.

Wat ik wel betreur, collega Beenders, is dat u voor de zoveelste keer probeert voorop te lopen op de feiten. U haalt één element aan uit het geheel en u probeert dat te vergroten, vooral in de media. Ik ervaar u als een fijn man, maar uw strategie is glashelder. U probeert natuurlijk het vuur op te poken, onrust te zaaien bij de klanten.

Minister, ik ben niet de verdediger van De Watergroep, voor alle duidelijkheid. Ik hoef hen geen hand boven het hoofd te houden. Als blijkt dat mensen onterecht te veel hebben betaald, dan moet het worden rechtgezet. Maar laat ons de regels van het spel hanteren, laat ons wachten tot de jaarrekening afgeklopt is.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Collega's, ik sluit me aan bij collega De Vroe dat het rapport van de WaterRegulator kritisch was over de capaciteitsvergoeding. Collega Beenders, u kunt ook niet ontkennen dat onze minister onmiddellijk alle noodzakelijke maatregelen en acties heeft genomen en ondernomen.

Minister, ik wil nogmaals heel duidelijk de vraag stellen: wordt het onderzoek over de capaciteitsvergoeding van De Watergroep meegenomen in de beoordeling van de tariefplannen van De Watergroep door de WaterRegulator, die we binnenkort mogen verwachten?

Minister Joke Schauvliege: Collega's, de basis waarop die tarieven maar ook de capaciteitsvergoeding is vastgelegd, heeft natuurlijk een heel traject doorlopen. Het is een beetje jammer dat de schijn wordt gewekt dat dit volledig onder een bepaalde verantwoordelijkheid zou vallen. Er is De Watergroep met een raad van bestuur. In die raad van bestuur zitten mensen die worden betaald om hun werk te doen. Daar zitten regeringscommissarissen in die daar hun werk moeten doen. Er zitten heel veel vertegenwoordigers in van lokale besturen en van alle politieke partijen, en ook zij worden verondersteld hun werk daar te doen en goed toe te kijken hoe die organisatie loopt.

We hebben een onafhankelijke waterregulator. Dat is een goede keuze geweest, denk ik. Het is zo goedgekeurd in dit parlement om een onafhankelijke waterregulator te nemen, zoals dat ook bij energie bestaat, sinds we bevoegd zijn voor die watertarieven, en het is wel goed dat dit rapport aantoont dat de WaterRegulator correct werk levert en dat we daarmee aan de slag kunnen gaan.

Dan is er nog het beleid. Ik krijg dit rapport van de onafhankelijke WaterRegulator. Ik heb daar onmiddellijk de consequentie aan vastgekoppeld en de regeringscommissarissen – het zijn er twee – en de onafhankelijke regulator de suggestie gedaan om daar rekening mee te houden en op het einde van het jaar te kijken of er geen budgetneutraliteit is. Zijn er meer inkomsten, dan moet er worden opgetreden. In de brief staat ook dat zij daar rekening mee moeten houden als ze de nieuwe tariefplannen die op tafel liggen, beoordelen. Dat moet mee in rekening worden gebracht.

Het is relatief nieuw omdat we sinds de laatste staatshervorming bevoegd zijn voor die watertarieven. Het werkt. Het is een beetje zoeken voor de WaterRegulator. Ik denk dat ze daar telkens sterker in worden. Dit rapport zit zeer goed in elkaar. We hopen daar inderdaad de komende maanden nog verder in te groeien. Ik vind het in ieder geval een mooi werkstuk.

We hebben er direct werk van gemaakt, mijnheer Beenders, op uw vraag. Dat betekent dat we uw opmerkingen ernstig nemen. Ik vind het ook wel correct om de verantwoordelijkheid te leggen waar ze moet liggen.

Inderdaad, collega Nevens, ook de procedures gaan we respecteren. Als we dat niet zouden doen, zou ik nu een vraag krijgen over een onrechtmatige

tussenkoms van mij. Dan pas zou er heftig worden gereageerd. De verantwoordelijkheid is genomen en we volgen dit verder op.

Rob Beenders (sp.a): Mijnheer Nevens, ik laat me door u noch door een ander opjagen. Maar als sp.a deze vraag niet had gesteld in april, dan hadden we vandaag niet geweten dat de verkeerde cijfers waren gebruikt om de tarieven te bepalen. Het is mijn verdomde plicht om dat hier in het parlement ter sprake te brengen, en om ervoor te zorgen dat die twintigduizend mensen die 200 euro te veel betaalden, deze terugkrijgen. Dat is mijn job. Ik wil daar niet over zwijgen, u blijktbaar wel. Ik verkies transparantie.

Minister, volgende week is het oud en nieuw. We klinken dan op het nieuwe jaar, laat ons samen de ambitie hebben om water niet duurder te maken dan champagne. Laat ons ervoor zorgen dat in 2017 water een betaalbaar basisproduct blijft. Dan vindt u in ieder van ons een bondgenoot.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het aangekondigde ondersteunend beleid inzake CO₂-hergebruik

De voorzitter: De laatste actuele vraag van dit jaar is er een van de heer Sanctorum.

De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Voorzitter, minister, collega's, de minister-president heeft er deze morgen naar verwezen: ArcelorMittal investeert toch een goede 80 miljoen euro in het vergroenen van zijn staalproductie waarbij CO₂ wordt omgezet in ethanol. Dat is een voorbeeld van CO₂-hergebruik.

Minister, de klimaatresolutie die hier bijna kamerbreed werd goedgekeurd, geeft de verschillende vormen van technologie op basis van CO₂-hergebruik een plaats. U kunt gerust stellen dat het parlement achter het principe staat. U hebt uw administratie een studie laten uitvoeren naar het potentieel van CO₂-hergebruik. Daar werden ook kritische bemerkingen bij gemaakt.

Vandaag las ik in de krant, minister, dat u een beleid aankondigt om CO₂ te hergebruiken. De evidente vraag rijst natuurlijk, welke plaats geeft u CO₂-hergebruik precies in uw klimaatbeleid?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Het capteren van CO₂ staat niet alleen in de resolutie van het parlement. Dat is een goede zaak natuurlijk, maar het staat ook in het klimaatpact dat is afgesloten op 1 december tijdens de grote klimaatop. Het is een onderdeel van het klimaatbeleid. Het zal niet de 'alleszalmakende' oplossing zijn voor alles, het is vooral belangrijk dat we verder blijven investeren in het terugdringen van de uitstoot van CO₂. Daar zit natuurlijk de grote uitdaging en daar zijn we ook volop mee bezig.

Maar daarnaast mogen we dergelijke zaken ook niet uitsluiten en moeten we daar ook vanuit de overheid voldoende op voorbereid zijn. Daarom heeft het departement Leefmilieu opdracht gegeven aan de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) om dat te onderzoeken en te kijken wat het potentieel is in Vlaanderen. Die studie wijst uit dat er een aantal projecten in de pijplijn zitten. Dat is nog in een testfase, dat zal morgen nog geen resultaat opleveren. Wij gaan ervan uit dat dat tussen de 5 en de 15 jaar effectief operationeel zal zijn.

Er zijn vier projecten die al redelijk ver gevorderd zijn en het snelst van start zouden kunnen gaan. Dat is het project ethanol bij ArcelorMittal, waar vanochtend ook naar verwezen is. Er is het project van microalgen bij Proviron. Dat gaat over fotosynthese in microalgen. Dan is er ook de carbonatatie, het opnemen van CO₂ in gesteenten. Vervolgens is er een project 'power to methanol', waarvoor er plannen zijn in de Antwerpse haven. Als je die vier samen neemt, en dat was ook uw oorspronkelijke vraag, dan zien we, volgens grove berekeningen voor alle duidelijkheid, een mogelijkheid om 154 ton CO₂ minder uit te stoten op jaarbasis. Er is dus wel wat potentieel. Zo zien wij dat.

Het is een belangrijke aanvulling. We kunnen dat ook verder ondersteunen via het instrument van onze groene-economieconvenanten die we willen afsluiten, maar natuurlijk ook via innovatiesteun waarvoor in Vlaanderen extra middelen uitgetrokken zijn. Het is een onderdeel van het klimaatbeleid wat ook uitdrukkelijk voorzien was in het klimaatplan.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, het is bijna Kerstmis, dus we kunnen zeker iets positiefs zeggen. Ik ben blij dat u benadrukt dat het een aanvulling is. Want, voor alle duidelijkheid, ik ben voor CO₂-hergebruik. Dat zijn veelbelovende technieken. Het is natuurlijk beter dat een fabriek CO₂ omzet in ethanol in plaats van CO₂ gewoon de lucht in te sturen. Maar er moet wel een belangrijke nuance bij worden gemaakt: dit is overgangstechnologie, dit is geen fundamentele oplossing. Je kunt dat gemakkelijk illustreren. Als een staalbedrijf van kolen via cokes naar CO₂ gaat, die omzet naar ethanol, en die ethanol wordt gebruikt voor wagens, dan zorg je er nog altijd voor dat onrechtstreeks CO₂ uit steenkool wordt uitgestoten. Dus, minister, het is inderdaad geen fundamentele oplossing. Dat kan interessant zijn voor 2020, misschien zelfs 2030, maar in 2050 moeten we ongeveer al onze fossiele brandstoffen, toch voor Europa, zo veel mogelijk de grond in houden. Dan zullen we natuurlijk naar fundamentele oplossingen moeten gaan. Ik hoop dat u daar rekening mee houdt in uw voorbereidend beleid.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Minister, ik kan mij vinden in veel van wat u zegt. Het is inderdaad een aanvullend instrument, dat een grote beperking heeft, naast het feit dat het een end-of-pipe-oplossing is, namelijk dat er op dit ogenblik veel meer CO₂ beschikbaar is dan er ooit vraag naar zal zijn via hergebruik na capture. Het is niet alleen geen duurzame, langdurige oplossing, het is ook maar een zeer beperkte oplossing. Dat betekent ook dat we ervoor moeten waken dat als het Vlaamse Gewest dit ondersteunt op allerlei manieren, dat de middelen die daaraan besteed worden, marginaal blijven. We mogen een niet al te groot budget, niet al te veel middelen en al te veel energie besteden aan wat we maar schaars ter beschikking hebben, als ik de minister-president mag geloven, maar ik ga de discussie over het tekort niet opnieuw beginnen. We moeten zeer voorzichtig en zeer behoedzaam zijn met de middelen die we daaraan besteden.

Ik zou aanvullend willen vragen naar het precieze evenwicht en de ambities die er bij de regering zijn naar wat voor soort ondersteuning men wil gaan en hoe men dit binnen de perken zal houden.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, de N-VA is er voorstander van dat de bedrijven die aan CO₂-hergebruik doen, in elk geval beloond worden. Blijkbaar is het niet voldoende dat men minder uitstootrechten moet kopen om de grote investeringen te verantwoorden. Inderdaad, collega, mocht Europa ethanol of methanol uit CO₂ afkomstig van fossiele brandstoffen op dezelfde manier

behandelen als bio-ethanol of biomethanol, dan heb je natuurlijk een heel ander verhaal. Maar dat verhaal nuanceert u daarnet.

Minister, hoe staat u tegenover de andere kijk van Europa op de problematiek, die waarschijnlijk een heel andere context biedt aan die bedrijven?

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, het onderzoek dat u hebt laten uitvoeren door de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) is uiteraard een goede zaak. Het is goed dat bedrijven daarin investeren. Misschien is het maar een klein facet uit een hele aanpak, maar het is wel heel belangrijk. We weten allemaal dat als we stappen vooruit willen zetten inzake klimaat, we dat moeten doen in teamverband en dat alle kleine facetten samen een grote aanpak maken. Doe zo voort op dat vlak.

Minister Joke Schauvliege: Het is een onderdeel van een volledig klimaatpakket. Het is niet de oplossing voor alles. Het is een onderdeel dat ook op die manier is geformuleerd in het Klimaatpact. Het gaat vooral over de energie-intensieve industrie. We hebben daarnet het voorbeeld van de staalindustrie gegeven. In dat productieproces heb je CO₂ nodig om het staal te maken. Het is dan ook logisch dat men daar aan de slag gaat met innovatie en zoekt naar een oplossing om de CO₂ te vangen en er een nieuw product van te maken. Het past ook perfect in de idee van de circulaire economie. Daar moeten we nog verder in gaan. Als je iets anders maakt waarmee je gaat rijden... Het is een fase in het verder onderzoeken en innoveren. Dit is geen eindpunt, maar een reeks van onderzoeken die verder zullen lopen en zoeken naar nieuwe technieken.

Als we praten over innovatie, kunnen we dat zeker niet uitsluiten, mijnheer Tobback. Er is nog geen specifiek bedrag voor gereserveerd. Als de vragen komen, moeten we bekijken hoe we dat ondersteunen. Dat zal iets zijn voor de innovatiesteun van minister Muyters. Wat wij doen met de groene-economie-convenants, is vooral het faciliteren van vergunningen. Er is geen bedrag of subsidie aan gekoppeld, wel het faciliteren van nieuwe technieken zodat die in de praktijk kunnen worden uitgetest.

Moet Europa daar rekening mee houden? De debatten over de nieuwe Europese ETS-regeling (emissions trading scheme) hebben deze week plaatsgevonden in de Raad Leefmilieu en worden in februari voortgezet. Een van de elementen die wij hebben aangebracht, is dat men rekening moet houden met de nieuwe procedures en nieuwe technieken innovatie in het hele ETS-systeem dat Europa uitwerkt. Europa moet er binnen de Europese circulaire economie ook de innovatiefondsen voor inzetten. Dat moet worden bekeken op het Europese niveau, zeker omdat het over de energie-intensieve industrie gaat en onder een Europese regeling van ETS valt. Je kunt het moeilijk helemaal alleen vanuit Vlaanderen bekijken. Er is ook een Europees kader voor nodig.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, ik ben tevreden over de genuanceerde houding zowel van de regering als van het parlement. Het is inderdaad geen zaligmakende oplossing. Ik ben ook blij met de genuanceerde houding over eventuele subsidies. Ik herinner me hier heroïsche discussies over het subsidiëren van 100 procent – toch qua productie – CO₂-neutrale technieken zoals zonne- en windenergie. Ik hoop dat er even zorgzaam met de middelen zal worden omgesprongen als het gaat over de overgangstechnologieën zoals CO₂-hergebruik.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ONTWERP VAN DECREET houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2017 – 14 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 14/3)

– De artikelen 1 tot en met 19 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2017 – 15 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 11

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 15/10)

– Artikel 1 wordt zonder opmerkingen aangenomen.

Er is een amendement op de tabel bij artikel 2. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 15/11)

De stemmings over het amendement en over het artikel worden aangehouden.

– De artikelen 3 tot en met 160 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2017 – 944 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 15

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissies aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 944/14)

– De artikelen 1 tot en met 19 worden zonder opmerkingen aangenomen.

Bij artikel 20 zijn een aantal technische correcties. Daarom stel ik voor het artikel als volgt te herschrijven:

“In hetzelfde decreet wordt een artikel 17/2 ingevoegd dat luidt als volgt:

“Artikel 17/2. Een politieke jongerenbeweging wordt erkend als zij:

1° een vereniging zonder winstoogmerk is;

2° in haar werking de principes en de regels van de democratie aanvaardt en ook de rechten van het kind en het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden onderschrijft en uitdraagt;

3° haar zetel heeft in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad;

4° ervoor zorgt dat alle gegevens die verband houden met de erkenningsvoorwaarden op de zetel voorhanden zijn in het Nederlands en die ter beschikking stelt voor onderzoek door de administratie;

5° de bevoegdheden die wettelijk toekomen aan de algemene vergadering of aan de raad van bestuur, niet overdraagt aan een derde.

Vanaf het ogenblik dat de politieke jongerenbeweging erkend wordt:

1° werkt zij mee aan onderzoek dat door of namens de Vlaamse Regering wordt georganiseerd met het oog op het voeren van een jeugd- en kinderrechtenbeleid;

2° dient ze jaarlijks een door de algemene vergadering van de vereniging goedgekeurd verslag in, waaruit blijkt dat zij aan de erkenningsvoorwaarden voldoet.”.

Is het parlement het eens met deze technische correcties? (*Instemming*)

– *Het aldus gecorrigeerde artikel 20 wordt zonder verdere opmerkingen aangenomen.*

– *De artikelen 21 tot en met 46 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Er is een amendement tot schrapping van artikel 47. (Zie *Parl. St. VI. Parl. 2016-17, nr. 944/15*)

De stemming over het artikel wordt aangehouden.

– *Artikel 48 wordt zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET betreffende de wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft de terugbetaling van de verkeersbelasting voor gecombineerd vervoer – 927 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet betreffende de wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft de terugbetaling van de verkeersbelasting voor gecombineerd vervoer.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 927/1)

– *De artikelen 1 tot en met 3 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende diverse fiscale bepalingen (opschrift gewijzigd door de commissie: Ontwerp van decreet houdende diverse fiscale bepalingen en bepalingen omtrent de invordering van niet-fiscale schuldvorderingen)

– **928 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3**

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende diverse fiscale bepalingen, waarvan het opschrift door de commissie is gewijzigd als volgt: "ontwerp van decreet houdende diverse fiscale bepalingen en bepalingen omtrent de invordering van niet-fiscale schuldvorderingen".

De algemene bespreking is geopend.

De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp-a): Voorzitter, ik wou gewoon toch nog eens even peilen naar de stand van zaken met betrekking tot wat de minister tot tweemaal toe in de commissie heeft beloofd over de verwaarloosde, ongeschikte en onbewoonbare woningen. Minister, u hebt terecht ook gezegd dat het voor de gemeenten belangrijk is dat de ontwerpreglementen voor die belastingsreglementen deze maand nog zouden toekomen, omdat de gemeenteraden die deze maand zouden moeten goedkeuren. De heer Van den Heuvel heeft zich daar ook bij aangesloten. Dat is ondertussen deels geregeld voor de overname van de registers. Dat is een goede zaak. U zei tijdens die besprekingen dat u uw collega, minister Homans, nog eens zou herinneren aan die ontwerpreglementen. Tot een halfuur geleden stonden ze nog altijd niet op de website. Het wordt natuurlijk wel heel kort dag voor de gemeenten om die nog te kunnen goedkeuren. Hebt u daar nog iets van gehoord? Hebt u er bij uw collega, die gisteravond uw goede vriendin was, nog eens op kunnen aandringen dat die op de website komen, zodat er een ordelijke regelgeving kan gebeuren met betrekking tot de reglementen voor de verwaarloosde gebouwen? Nu is dat een beetje onbehoorlijk bestuur aan het worden.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): In dit ontwerp van decreet is de decentralisering van de krotbelasting inderdaad een belangrijk punt, en een terecht punt. Het is een uitvoering van het regeerakkoord. De dubbelbelasting valt weg. De lokale besturen krijgen meer bevoegdheid. Dat lijkt me allemaal goed. We hebben die bekommernis van een volledige overdracht van de inventaris met anciënniteit ook altijd bepleit. We zijn dus blij dat daar concreet werk van is gemaakt en hopen inderdaad dat de volledige informatie met voorbeeldreglementen ook spoedig in orde komt.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Bertels, mijnheer Van den Heuvel, ik heb daarvoor inderdaad navraag gedaan bij het kabinet van minister Homans, dat me

heeft beloofd dat het vóór de plenaire vergadering zou worden verspreid. U had het over een halfuur geleden. Volgens hetgeen mij was toegezegd was het de bedoeling dat dat vóór de plenaire vergadering zou zijn verspreid. Dat betekent in principe dat het klaar zou moeten zijn.

Jan Bertels (sp-a): Ik weet niet wat ze bedoelen met 'verspreiden', maar het stond in ieder geval een halfuur geleden nog niet op de website van de administratie, wat normaal de gang van zaken is.

Minister Bart Tommelein: Ik zal dat straks nog eens bij minister Homans navragen, maar het is de bedoeling dat dat vandaag vertrekt. U hebt gelijk: die reglementen moeten binnen zijn voor het einde van het jaar, zodat de gemeenten zich daarnaar kunnen schikken.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 928/3)

– De artikelen 1 tot en met 60 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende de wijziging van het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid, wat betreft de opheffing van de Strategische Adviesraad voor het Wetenschaps- en Innovatiebeleid – 946 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende de wijziging van het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid, wat betreft de opheffing van de Strategische Adviesraad voor het Wetenschaps- en Innovatiebeleid.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 946/1)

– De artikelen 1 tot en met 3 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

**ONTWERP VAN DECREET houdende de implementatie van de zesde staatshervorming en houdende diverse bepalingen met betrekking tot het beleidsdomein Werk en Sociale Economie
– 971 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3**

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende de implementatie van de zesde staatshervorming en houdende diverse bepalingen met betrekking tot het beleidsdomein Werk en Sociale Economie.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 971/3)

– De artikelen 1 tot en met 56 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

**ONTWERP VAN DECREET tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 28 oktober 2016 betreffende het tijdelijke project "schoolbank op de werkplek" rond duaal leren in de leertijd
– 980 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2**

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 28 oktober 2016 betreffende het tijdelijke project "schoolbank op de werkplek" rond duaal leren in de leertijd.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 980/1)

– De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, wat betreft de radio-omroeporganisaties – 983 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 5

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, wat betreft de radio-omroeporganisaties.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Brouwers, verslaggever, heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Voorzitter, ik wil het feestje niet vergallen. De afgelopen punten zijn wel zeer snel behandeld, maar met betrekking tot dit zeer belangrijk dossier zal ik toch redelijk uitgebreid verslag uitbrengen.

Dit belangrijk ontwerp van decreet heeft een lange voorgeschiedenis die ik niemand wil onthouden. De hervorming geeft uitvoering aan een belangrijke doelstelling in het Vlaams regeerakkoord. Deze meerderheid wil het Vlaams radiolandschap moderniseren en digitaliseren.

Ter voorbereiding van een decreetswijziging heeft Econopolis de opdracht gekregen een impactstudie over de wijziging van het radiolandschap te maken. De studie was klaar in oktober 2015. Eind april 2016 heb ik, samen met andere leden van mijn fractie, een eerste conceptnota ingediend. Enkele weken later heeft minister Gatz namens de Vlaamse Regering ook een conceptnota ingediend. Beide conceptnota's hebben dezelfde doelstelling, namelijk vorm geven aan een kader voor een evenwichtig, toekomstgericht en duurzaam radiolandschap. In juni 2016 heeft de commissie Media een hoorzitting met alle betrokkenen georganiseerd. Enkele weken later volgde een gedachtewisseling met de minister in de commissie. Tot besluit van dit debat heeft de plenaire vergadering op 6 juli 2016 unaniem een resolutie goedgekeurd over de uitgangspunten voor het nieuw radiolandschap in Vlaanderen.

Reeds op 15 juli 2016 heeft de Vlaamse Regering het voorontwerp van decreet goedgekeurd. Hierna is het, zoals gebruikelijk, voor advies aan de sectorraad Media van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Media en Sport (SARC) voorgelegd. De sectorraad heeft gewezen op de rechtlijnige vertaling van de conceptnota in het voorontwerp van decreet en heeft vastgesteld dat de principes die de sectorraad in het eerdere advies over de conceptnota had opgenomen, ook in het voorontwerp van decreet grotendeels werden gevolgd. Dit advies heeft niet geleid tot een aanpassing van de tekst van het voorontwerp van decreet die de Vlaamse Regering officieel heeft aangenomen, maar enkel tot een aanvullende verduidelijking in de memorie van toelichting.

Hierop is het advies van de Raad van State gevolgd. De Raad van State stelde zich vragen bij de correcte toepassing van de Europese Machtigingsrichtlijn, die onder meer betrekking heeft op de aanleg en de exploitatie van de elektronische communicatienetwerken. Aangezien frequenties een schaars goed zijn, wordt het frequentiegebruik geregeld door middel van individueel toegekende frequentiegebruiksrechten. Artikel 7 van de richtlijn legt bepaalde regels op aan de lidstaten die overwegen de duur van bestaande frequentiegebruiksrechten te verlengen op een andere wijze dan in overeenstemming met de voorwaarden. In dat geval moeten de belanghebbenden, waaronder ook de gebruikers en de consumenten, zich hierover kunnen uitspreken. De Raad van State heeft geoordeeld dat dit van toepassing is op de FM-erkenningen en dat in dat geval met de voorwaarden het

Mediadecreet wordt bedoeld. Naar aanleiding van de concept-nota alsook tijdens de voorontwerpfase hebben verschillende actoren en instanties input gegeven. De Raad van State heeft dit echter als onvoldoende beoordeeld.

Om die reden heeft de Vlaamse Regering een volgens de vermelde Europese richtlijn geregelde procedure gevolgd. Tussen 31 oktober 2016 en 28 november 2016 heeft het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media (CJSM) op zijn website een raadpleging georganiseerd. De resultaten zijn aan de commissie-leden overgemaakt. Het verslag is tevens publiek gemaakt.

Op donderdag 1 december werd het ontwerpdecreet toegelicht door minister Gatz. Op 6 december wijdde de commissie een hoorzitting aan het ontwerp van decreet, waarop op donderdag 8 december de bespreking volgde. Het decreet, inclusief enkele technische en legistische amendementen, werd unaniem goedgekeurd door de commissie.

Omdat het hier toch een totaal nieuw radiolandschap betreft, ga ik toch ook een beetje op de inhoud ingaan, als u mij toestaat, mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Is dat het standpunt van de CD&V of is dat allemaal verslag? Zoveel bladzijden?

Karin Brouwers (CD&V): Dat is allemaal nog verslag. Het standpunt komt pas later. Ik denk dat het nuttig is, ook om nadien te kunnen nalezen wat de essentie is van het decreet. U gaat daar zeker het volgende jaar nog zaken over horen wanneer de nieuwe frequenties zullen moeten worden toegekend. Dan zal her en der misschien nog wel wat heibel ontstaan. De meesten hebben ondertussen ook al mails gekregen daarover. Ik vind het dus wel nuttig om even uit te leggen wat we gaan doen.

Het ontwerp van decreet borduurt voort op de krijtlijnen uit de conceptnota en de door dit parlement goedgekeurde resolutie. Ten eerste, het koppelt de beperkte verlenging – met vier jaar – van de erkenning van de landelijke radio-omroeporganisaties aan de verplichting om uit te zenden in DAB+, ten laatste op 1 september 2018. Collega's die meer wensen te weten over de technische mogelijkheden van DAB+ verwijs ik graag naar de conceptnota's en de parlementaire verslagen, want dit zou ons hier te ver leiden.

In het verleden hebben verschillende decreetsaanpassingen geleid tot verlengingen van de erkenningen van die landelijke radio-omroeporganisaties. Nu wordt expliciet beslist dat de verlenging enkel nog geldt voor een beperkte periode van vier jaar, dus tot 31 december 2021. De beperking van de verlengbaarheid tot vier jaar is mede ingegeven door het streven naar digitalisering. Zo verplicht artikel 7 van het ontwerp de landelijke radio-omroeporganisaties om met ingang van 1 september 2018 uit te zenden via digitale etheromroepnetwerken. In hetzelfde artikel staat het principe dat de uitzendingen in FM voor de landelijke radio-omroeporganisaties – dat zijn Q en JOEfm en Nostalgie – op een bepaald ogenblik zullen worden stopgezet en dat de Vlaamse Regering die datum voor de zogenaamde analoge switch-off bepaalt. Die datum is afhankelijk van een tweejaarlijks monitoringrapport waarin de evolutie van de groei van het digitale radioluisteren, de DAB+ -progressie en de resultaten van sectorgedragen overleg worden nagegaan.

Ten tweede – en dat is iets totaal nieuws –, het decreet creëert een nieuwe categorie van netwerkradio's rond stedelijke gebieden met het oog op het verhogen van de diversiteit in het radiolandschap. Netwerkradio-omroeporganisaties kunnen vrijwillig beslissen om uit te zenden in DAB+. Het decreet geeft de Vlaamse Regering wel de toelating om de datum vast te leggen waarop zij verplicht digitaal zullen moeten uitzenden, uiteraard onder voorbehoud van voldoende beschikbare digitale capaciteit.

Het ontwerp van decreet onderscheidt drie soorten netwerkradio's. Het eerste type heeft een generalistisch profiel of muziekaanbod en brengt ook journaals en informatie. Voor radio's van dit profiel geldt dat ze – net zoals landelijke omroepen – vier journaals per dag moeten brengen. Dergelijke generalistische netwerkradio-omroeporganisaties hebben een vrij groot ontvangstgebied. Dat zal bijna landelijk over Vlaanderen te beluisteren zijn. Ze vormen, zeker als ze overgaan tot digitale etherdistributie en dus volledige landelijke ontvangst zullen hebben, een volwaardig alternatief. Ten tweede is er de netwerkradio met een Vlaams of Nederlandstalig profiel. Zijn aanbod moet aan dat profiel beantwoorden. De concrete invulling van deze vereiste in cijfergegevens, bijvoorbeeld naar percentage en aandeel van programma's, wordt bepaald via het uitvoeringsbesluit dat eerstdaags wordt verwacht.

Het Vlaamse of Nederlandstalige profiel slaat bijvoorbeeld op radio-uitzendingen van theatershows en sketches door Vlaamse of Nederlandstalige artiesten of cabaretiers, programma's over Vlaamse of Nederlandstalige artiesten enzovoort. In lijn met het Vlaams regeerakkoord bepaalt artikel 14 van het ontwerp van decreet dat ten minste één netwerkradio-omroep met een Vlaams/Nederlandstalig aanbod zal worden erkend. De uitvoeringsbesluiten zullen daarvoor ten minste één frequentiepakket openstellen.

De derde categorie van netwerkradio's wordt gevormd door de thema- en/of muziekgenrezenders die gericht zijn op specifieke doelgroepen. Een dergelijke omroep kan bijvoorbeeld de focus leggen op muziekgenres als oldies, classic rock, jazz en blues, maar ook op sportverslaggeving, cultuurberichten enzovoort. Het ontwerp bepaalt niet welk genre muziek moet worden aangeboden, maar wel dat omroepen die kiezen voor een bepaald profiel of muziekaanbod, ruimte moeten laten voor Vlaamse muziekproducties. Onder Vlaamse muziekproductie wordt begrepen elke productie waarbij de creatieve inbreng van een Vlaming als uitvoerder, auteur, producer of arrangeur een bepalende rol speelt. De definitie is trouwens overgenomen uit de beheersovereenkomst met de VRT. Aan die voorwaarden hebben dergelijke omroepen zich na hun erkenning te houden, en vooraf vormen ze ook een aanvullend criterium in de beoordeling van de erkenningsaanvraag door de Vlaamse Regering. Het gewicht dat dit criterium meekrijgt, wordt in het uitvoeringsbesluit vastgelegd. De uitvoeringsbesluiten zullen ook voor deze categorie minstens één frequentiepakket openstellen.

Het decreet optimaliseert verder het lokale radiolandschap door onder andere betere ontvangstmogelijkheden dankzij hertekende frequentiepakketten die potentieel meer luisterpubliek en advertentie-inkomsten kunnen aanboren. Ook is gekozen voor een aangepaste rol en verbindende opdracht voor lokale radio's, uiteraard met een minimum aan lokale informatie, maar een grotere inhoudelijke vrijheid om een eigen invulling te geven aan hun omroepprogramma. In het kader van die verbindende opdracht en dankzij de mogelijkheid om te gaan voor een specifiek profiel of thematische invulling, kan een lokale radio ook kiezen voor een niet-commercieel profiel of bijvoorbeeld zendtijd invullen met informatie, cultuur, educatie en burgerparticipatie. De meerwaarde van het statuut van gemeenschapsradio, dat tijdens de vorige legislatuur in het decreet werd opgenomen, verdwijnt dan ook de facto. Daarom wordt dat specifieke statuut als extra kwalificatie van een lokale radio-omroeporganisatie uit het decreet geschrapt.

Wegens de specificiteit van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad en de overheidsconstructie ter ondersteuning van de verschillende media zal de Vlaamse Regering een specifieke omroep aanwijzen met een eigen frequentie in Brussel. Lokale radio-omroeporganisaties worden niet verplicht om in DAB+ uit te zenden. Het Mediadecreet staat vandaag al toe dat lokale radio's via DAB+ uitzenden. Het is dus mogelijk om te starten met een nieuwe DAB+-omroep. Maar waarschijnlijk worden ze pas veel later in het digitale bad getrokken, onder meer na een analyse van de capaciteit.

Het decreet maakt de bestaande ketenvorming van lokale radio's via samenwerkingsverbanden onmogelijk, maar definieert daarnaast ook duidelijker welke vorm van samenwerking wel nog mogelijk is en of het gelijktijdig uitzenden van programma's toegestaan is of niet. Omroepprogramma's mogen niet identiek zijn, maar voor de radioreclame geldt wel een uitzondering. Zowel landelijke, regionale, netwerk- als lokale radio-omroeporganisaties kunnen in hun omroepprogramma toch ontkoppelde reclame brengen per frequentie of uitzending. Dat bestaat vandaag al en is noodzakelijk voor de economische leefbaarheid van de radio-omroeporganisaties.

Ten slotte bevat het decreet ook nog enkele algemene bepalingen. De erkenningsduur voor de netwerk- en lokale radio-omroeporganisaties bedraagt negen jaar. Erkende omroeporganisaties zullen vanaf de datum van hun erkenning één jaar de tijd krijgen om uit te zenden. Doen ze dat niet, dan kan de erkenning door de Vlaamse Regulator voor de Media ambtshalve worden ingetrokken.

Met het oog op de diversiteit in het radiolandschap werden een aantal beperkingen in eigenaarschap en verbondenheid bepaald. De beperkingen komen erop neer dat een vennootschap maximaal twee netwerkradio-omroeporganisaties in zijn portefeuille mag hebben. Een cross-ownership is wel toegelaten tussen één landelijke en één netwerkradio-omroeporganisatie. Met het oog op de onafhankelijkheid van de lokale radio-omroepen wordt cross-ownership tussen aan de ene kant een lokale radio-omroeporganisatie en aan de andere kant een netwerk- of landelijke radio-omroeporganisatie niet toegestaan.

Op de schrapping van de verwijzing naar uitzendingen in AM ga ik niet verder in omdat dat te technisch is. Het is een verouderde band die in onbruik is geraakt. Er worden enkele aanpassingen doorgevoerd aan de bepalingen inzake de doorgifte van radio-omroepprogramma's door must- en may-carrydienstenverdelers, maar dat is ook nogal technisch.

Het debat in de commissie draaide vooral over de volgende discussiepunten. Een eerste punt was de decretale inschrijving van de datum voor de analoge switch-off zoals ook gevraagd werd door de Raad van State. De regering is hier niet op ingegaan omdat de datum van de transitie door landelijke radio-omroepen van FM-uitzendingen naar digitale DAB+-uitzendingen niet te voorspellen valt, zoals werd aangetoond in de studie van Econopolis. Als de drempel van 50 procent digitaal luisteren is bereikt, kan de overgang op gang worden gebracht om twee jaar later FM helemaal af te schakelen. De studie geeft scenario's weer met een snelle of trage penetratie, met respectievelijk 2022 en 2024 als tijdstippen waarop de drempel wordt bereikt. Vandaar de keuze voor een in de tijd beperkte verlenging van de erkenning van de landelijke private radiozenders, dat zijn in concreto JoeFM, Q en Nostalgie. Zij zijn immers de trekkers van een dergelijke operatie, gezien hun luisterbereik. Hun inspanningen en het ondersteunende overheidsbeleid zullen het publiek mee naar de transitie moeten leiden. Daarom bepaalt artikel 7 van het ontwerp dat de Vlaamse Regering de datum van de FM-switch-off vastlegt en dat er tweejaarlijks een monitoringrapport over de evolutie van het digitale radioluisteren wordt opgesteld. De eerste rapportering komt er uiterlijk twee jaar na de inwerking-treding van het decreet. Concreet zullen er dus vóór het aflopen van de erkenningen twee monitoringsrapporten komen, namelijk in het voorjaar van 2019 en in 2021. Op basis van die cijfers en bij het bereiken van de 50 procent digitaal luisteren zal de volgende Vlaamse Regering de datum van de effectieve FM-switch-off voor landelijke en regionale radio-omroeporganisaties bepalen. Verschillende leden hebben gepleit voor een snellere aanpak indien technisch mogelijk.

Het tweede discussiepunt in de commissie was de decretale verplichting voor de landelijke radio's en de netwerkradio's om digitaal uit te zenden. De landelijke zenders moeten uiterlijk op 1 september 2018 digitaal uitzenden, voor de

netwerkradio's zal de Regering deze datum later vastleggen in functie van de beschikbaarheid van digitale frequenties. De commissieleden drongen erop aan om het digitaliseringsproces niet te laten stilvallen. Ook de VRT moet zo snel mogelijk starten met uitzendingen via DAB+. De commissieleden pleitten ook voor een brede publiekscampagne om de bevolking te informeren over de voordelen van digitale radio en hen voor te bereiden op de analoge afschakeling. Ook het belang van de aangekondigde rondetafel met alle stakeholders werd in dat verband beklemtoond.

Een ander punt was de digitalisering van de lokale radio's. In dit decreet zijn geen specifieke bepalingen opgenomen voor lokale radio's, al kunnen zij uiteraard via de huidige landelijke DAB+ frequenties uitzenden, maar dit is voor de meeste uiteraard niet rendabel. De commissieleden hebben aangedrongen op onderzoek naar goedkopere technologische mogelijkheden zodat ook lokale radio's digitaal kunnen uitzenden.

De huidige voorwaarden van de kennisgevingsregeling voor DAB-erkenningen worden niet verstrengd en er worden geen kwalitatieve criteria toegevoegd die vergelijkbaar zouden zijn met wat we gaan doen en nu al doen voor landelijke FM-vergunningen.

Die worden gekoppeld aan allerlei voorwaarden, zoals dat cross-ownership. Bij DAB bestaat dat vooralsnog niet. Ook de SARC had hierover vragen gesteld want na de analoge switch-off zal digitale radio het belangrijkste medium worden om radio te beluisteren, en dus is het relevant om in het Mediadecreet daarover bepalingen op te nemen. Minister Gatz verduidelijkte dat dit momenteel niet mogelijk is omdat de digitale frequenties niet zijn toegekend aan de zenders maar aan de etheromroepnetwerkoperator, lees: Norkring.

Ook over de dominante positie van Norkring, de facto een monopoliepositie, inzake digitale radiodistributie werden vragen gesteld. Minister Gatz werd gevraagd om dit van nabij op te volgen en er rekening mee te houden in de evaluatie van het contract met Norkring en de uitwerking van het toekomstige digitale radiolandschap na afloop van het contract met Norkring.

Er werden bekommernissen geuit met betrekking tot het nieuwe radiofrequentieplan, de nauwkeurige omschrijving van de erkennings- en kwalificatievoorwaarden, onder andere inzake mediaervaring, en de garanties voor een zorgvuldige beoordeling van de aanvraagdossiers, zodat het kaf van het koren gescheiden kan worden door middel van een realiteitstoets van elk dossier.

Ook over de erkenningsvoorwaarden voor de netwerkradio's werden vragen gesteld, vooral met betrekking tot de omschrijving van het Vlaamse of Nederlandstalige aanbod van deze netwerkradio's. Dat zal nu duidelijk moeten worden in de uitvoeringsbesluiten.

Ook de vraag naar een eventuele overgangstermijn voor radiozenders die geen erkenning meer zullen krijgen werd gesteld.

Tot hier het uitgebreide verslag. De bedenkingen namens mijn fractie geef ik straks.

De voorzitter: Ik denk dat het verslag zo uitgebreid was dat alle standpunten van de partijen nu gekend zijn. Wil er toch nog iemand iets aan toevoegen?

De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Het beleid dat met betrekking tot het radiolandschap wordt gevoerd en het ontwerp van decreet bevatten een aantal sterke punten.

Eén: de stap naar digitalisering via DAB+.

Twee: de herwaardering van de lokale radio's. Dat is voor ons een zeer belangrijk element. De lokale radio's staan dicht bij de lokale bevolking en brengen plaatselijk nieuws. We willen de leefbaarheid van de lokale radio's verhogen en hen een ruimer zendgebied aanbieden, zodat er meer reclame kan worden gewonnen. We willen ook een professionalisering van de lokale radio's. In het verleden waren er nogal wat misstanden, waarbij licenties werden opgekocht door ketenradio's. Dat was niet de bedoeling. De oorspronkelijke dossiers op basis waarvan licenties werden toegekend, werden op die manier met voeten getreden. Daar wilden wij komaf mee maken.

Drie: er worden netwerkradio's ingesteld, drie of vier, waarvan er één de klemtoon moet leggen op een Vlaams/Nederlandstalig aanbod. Dat is iets wat voor mijn partij belangrijk is en blijft. Alleen zou ik de regering willen vragen om hierbij in de uitvoeringsbesluiten een heldere definitie te geven, wat mij betreft naar analogie van de bepalingen met betrekking tot het Vlaams/Nederlandstalig muziek aanbod op de VRT-radio, verankerd in de beheersovereenkomst.

Vier: het beperken van cross-ownership is ook belangrijk. De diversiteit van het radiolandschap moet worden verankerd.

Ik besluit, voorzitter. Wij worden met zijn allen, niet alleen de collega's die zich met media bezighouden maar ook de andere collega's, dezer dagen gestalkt door mensen die op een of andere manier bij het radiodossier betrokken zijn. Zij pleiten, uiteraard, voor hun eigen zaak. Af en toe kun je er wel eens wat van opsteken. Sommige van die bronnen zijn interessant, andere proberen ons een beetje een rad voor de ogen te draaien en de dingen rooskleuriger voor te stellen dan ze zijn. Vanuit de politiek kunnen en willen wij geen uitspraken doen over individuele dossiers. Wij rekenen erop – maar daar is nog wat tijd voor na de goedkeuring van dit ontwerp van decreet – dat de diensten die een en ander zullen moeten beoordelen, dat op een correcte en onpartijdige manier doen, zodat het hele radiolandschap – want dat is uiteindelijk de bedoeling – er in de toekomst iets beter uitziet en leefbaarder is dan vandaag.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Dit ontwerp van decreet is het sluitstuk van een fijn parlementair proces. We kregen enorm veel vragen voor een gesprek of werkbezoek, mails met bedenkingen en suggesties. We hebben in dit dossier onze rol als volksvertegenwoordiger ten volle kunnen spelen. Al die gesprekken en berichten hebben bijgedragen aan de totstandkoming van dit ontwerp van decreet en de verfijning van ons standpunt in dit dossier. Ik wil van de gelegenheid gebruikmaken om de mensen uit de radiosector te bedanken voor hun betrokkenheid en engagement om deze uitgebreide oefening tot een goed einde te brengen.

Voor onze fractie zijn de belangrijkste doelstellingen bij het uitstippelen van een toekomstgericht radiobeleid ten eerste leefbaarheid, duurzaamheid en een kwalitatief divers radiolandschap. Die zijn essentieel maar net daarom is een status quo geen optie meer. We moesten dan ook enkele belangrijke knopen doorhakken zodat alle spelers zich optimaal kunnen voorbereiden op het nieuwe radiolandschap. We staan dus achter het gekozen tweesporenbeleid: optimalisatie en professionalisering van de FM-band en een transitie naar een divers en aantrekkelijk digitaal radiolandschap.

Een tweede belangrijke doelstelling is digitalisering van het radiolandschap. Dat is voor ons de prioriteit voor deze legislatuur. Deze technologie is energiezuiniger, geeft minder straling en meer ruimte voor een gediversifieerd radiolandschap en meer luistercomfort. Alle stakeholders moeten samen duidelijk communiceren over de meerwaarde voor de luisteraars: verrijkte radio-ervaring met extra diensten en applicaties in een excellente signaalkwaliteit. Buitenlandse

voorbeelden hebben immers aangetoond dat een zekere 'sense of urgency' moet worden aangetoond om het publiek te overtuigen van de meerwaarde.

CD&V is erg tevreden dat de indeling van het radiolandschap die wij voorgesteld hebben in onze conceptnota, op een ruim draagvlak kan rekenen en dat we dit vandaag decretaal kunnen verankeren.

Ook de beperkingen in verband met cross-ownership om te verregaande media-concentratie te verhinderen en een leefbaar ecosysteem mogelijk te maken, het verhandelen van erkenningen te verbieden en aldus oneigenlijke samenwerkingsverbanden – lees ketenradio's – onmogelijk te maken, kunnen uiteraard op onze instemming rekenen. Dit ontwerp van decreet biedt een grotere bescherming van de echte onafhankelijke lokale radio's.

Ten slotte heb ik nog vragen aan de minister. U kondigde in de commissie aan dat er vorige week een kick-offmeeting zou zijn met de stakeholders van het digitaliseringsproces. We hebben daar niets over vernomen. Heeft deze meeting plaatsgevonden en kunt u daarover iets zeggen?

Na de toekenning van de erkenningen is de vraag of de VRM de uitzendingen zal kunnen monitoren om te controleren dat uitzendingen van de radiozenders overeenkomen met hun erkenningsaanvraag.

De CD&V-fractie zal dit wijzigingsdecreet met veel overtuiging goedkeuren en zal de verdere uitvoering blijven opvolgen. De radiosector was al te lang het ondergeschoven kindje van het mediabeleid en daar komt met dit ontwerp van decreet terecht een einde aan. Bij de uittekening van het toekomstige radiolandschap zullen wij er nadrukkelijk op toezien dat de leefbaarheid van de onafhankelijke lokale radio's gegarandeerd blijft zodat zij hun belangrijke verbindende functie in hun lokale gemeenschap kunnen blijven vervullen. Een coherent en billijk frequentieplan moet daartoe bijdragen.

We wensen de Vlaamse Regering morgen dan ook een vruchtbare vergadering toe, want de ontwerpen van uitvoeringsbesluiten voor dit decreet staan al op de agenda. Daarna volgt opnieuw een publieke raadpleging zodat alle betrokkenen kunnen reageren op de twee ontwerpen van uitvoeringsbesluiten. Dit ontwerp van decreet is dus een voorbeeld van een participatief en open besluitvormingsproces waar ook wij als parlementsleden ten volle onze rol hebben kunnen spelen. We willen minister Gatz uitdrukkelijk bedanken voor de open en constructieve sfeer waarin dit ontwerp van decreet tot stand is gekomen. We wensen hem veel succes met de uitvoering ervan. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Bajart heeft het woord.

Lionel Bajart (Open Vld): Ik wil vooreerst mevrouw Brouwers bedanken voor de zeer, zeer, zeer uitgebreide verslaggeving, die nodig is om een aantal zaken te duiden.

Collega's, met dit ontwerp van decreet geeft minister Gatz een duidelijke duw in de rug van de radiosector. Twee zaken waren voor ons essentieel. Ten eerste, eindelijk stappen vooruit zetten in de digitalisering en, ten tweede, ervoor zorgen dat het radiolandschap economisch leefbaar moet zijn, zowel voor de commerciële radio's als voor de lokale radio. Waarom? Enkel op die manier kunnen we er op de lange termijn voor zorgen dat deze sector onze burgers een kwaliteitsvol en divers aanbod kan aanbieden. Dat is duidelijk. De lange termijn zal ook meer mogelijkheden bieden, want waar we nu met een zeer beperkte FM-band zitten, zullen we in de toekomst ook in staat zijn meer landelijke zenders via DAB+ te laten uitzenden. In dat opzicht wordt al een opstap gemaakt door het in het leven roepen van netwerkradio's. We maken een einde aan het oneigenlijk gebruik van de frequenties bedoeld voor de lokale radio's en we versterken de écht lokale radio's.

Collega's, dit is een belangrijke hervorming binnen de mediasector. Ik ben dan ook, samen met alle collega's, zeer tevreden dat we doorheen het hele proces, van conceptnota's over hoorzittingen en gedachtewisselingen tot dit ontwerp van decreet kunnen komen, over de grenzen van meerderheid en oppositie heen. In de commissie Cultuur is er een traditie van samenwerking. Ik wil alle collega's daarvoor uitdrukkelijk bedanken. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Voorzitter, collega's, ik sluit mij aan bij de voorgaande sprekers. Het was absoluut nodig – en dat is de verdienste van dit ontwerp van decreet, minister – om de verrommeling tegen te gaan. Want ook in de FM-band en het radiolandschap was er heel veel verrommeling. Bij de ketenradio's was er over de jaren heen commerce, waarbij het decreet oneigenlijk werd toegepast. Het leidde tot een schijnbaar lokaal radiolandschap, met een aantal sterke lokale radio's, maar ook heel erg veel muzakradio's.

Met dit ontwerp van decreet komen de lokale radio's er wellicht sterker uit, 'leefbaar', zoals de heer Bajart zegt, maar ook van een hoger kwaliteitsniveau dan voorheen. Wij steunen de lokale radio, net zoals we dat ook doen voor regionale televisie. Nabijheid en betrokkenheid van de burger is hierbij belangrijk.

Ook de digitalisering met DAB+ gaat verder: kwalitatief betere ontvangst, veel betere zendmasten en ecologisch verantwoord. Laat ons hopen dat DAB in de huiskamer en in de auto snel verbreid wordt. Eenmaal gebruikt, zult u er niet meer op terugkomen.

Minister, ten slotte wil ik wijzen op een punt van onzekerheid of twijfel. Er komt een nieuw concept van netwerkradio's. Het zijn een soort halve nationale zenders, vier à vijf, waarvan één met een Vlaams karakter. Het blijft natuurlijk wel een beetje spannend om te zien wat daar zal worden ingediend, of dat al dan niet leefbaar is en of het ook geen verkapte versie is van de huidige ketenradio's. Want, collega's, ik denk niet dat dat is wat we willen. We willen een divers en kwaliteitsvol landschap. Laat ons hopen dat die netwerkradio's verschillende profielen hebben en dat ze diversiteit uitstralen. Het geeft veel kansen voor een boeiend radiolandschap.

En ja, een aantal van die schijnlokale zenders zullen via de ketens verdwijnen. Het kan de FM-band gezonder maken, maar ook de groei op termijn naar DAB+ bevorderen.

Ook voor Groen is het dus een goed ontwerp van decreet. Zeker weten. We hebben het graag gesteund. Ik sluit mij aan bij mevrouw Brouwers. Er is een goed proces van voorbereiding geweest. Er is een ruime consultatie geweest. Er waren verschillende hoorzittingen. Natuurlijk is niet iedereen gelukkig met de uitkomst. Maar in de commissie was er alvast een unaniem positieve beoordeling van deze tekst.

Minister, ik heb begrepen dat morgen op de ministerraad de eerste stap in de frequentietoekenning wordt gezet. Dat is een 'nefalgiek' moment voor de uitvoering van dit decreet. Ik wens u succes. *(Applaus)*

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp-a): Ook onze fractie steunt volop dit ontwerp van decreet. Het is gezegd door de collega's: het is het resultaat van een mooi en grondig proces – er is een debat gevoerd in de commissie –, in het belang van een gezond radiolandschap, en dus in het belang van de luisteraar en de Vlaming.

Radio blijft immers ongelooflijk belangrijk, het is het medium waar we de meeste tijd aan besteden, zeker in de wagen, de drive time.

Er zijn belangrijke stappen gezet, onder meer met technologische innovatie en de overgang naar DAB+. We moeten wel opletten, en dat is een zorg van mijn fractie, dat de switch-off gebeurt op het moment dat voldoende mensen zijn overgeschakeld. We moeten vermijden dat vooral oudere mensen op een bepaald moment worden geconfronteerd met het feit dat er geen signaal meer komt uit hun FM-radiotoestel. We hebben dan ook gepleit voor een grootschalige campagne die samen met de mediapartners moet gebeuren. Het overleg met de autoconstructeurs is daar belangrijk in. Zij zouden standaard DAB-toestellen moeten plaatsen in de nieuwe wagens.

Wat de herwaardering van de echte onafhankelijke radio's betreft, hebben we een goed kader gecreëerd dat de koehandel met de frequenties zal tegengaan. We moeten er ook voor zorgen dat die onafhankelijke radio's leefbaar zijn. We hebben veel mails gekregen waarvan sommige heel leerrijk zijn en andere doorprikbaar. Het gaat over pleitbezorgers die vertegenwoordigers zijn van de zogenaamde ketens, onafhankelijke radio's die in realiteit ketens zijn en waar we net vanaf willen. Andere reacties waren uitingen van terechte bezorgdheden die we grondig moeten opvolgen en ter harte nemen.

Het concept van de netwerkradio's is een goede zaak. Wij denken dat we eerder naar vier dan naar drie moeten gaan. We moeten er echter ook voor zorgen dat die netwerkradio's een goede dekking geven van de diversiteit van het muzikale aanbod, wat opnieuw ten goede komt van onze luisteraars.

Tot slot is het jammer dat het concept van de campusradio's niet in aanmerking wordt genomen. Campusradio's zijn bij uitstek de plaats waar jong radiotalent zich kan ontwikkelen. We moeten ook in het oog houden dat de stedelijke radio's kunnen blijven bestaan. Er moeten in steden meerdere radio's kunnen blijven bestaan.

Maar verder steunen wij heel graag dit ontwerp van decreet dat een belangrijke stap voorwaarts zet. We zijn blij dat we dat kamerbreed hebben kunnen doen in het belang van alle Vlamingen.

Minister Sven Gatz: Ik dank het parlement voor zijn blijken van sympathie die straks wellicht worden omgezet in een druk op het juiste knopje. Ik erken ook dat de samenwerking over het ontwerp van decreet in het parlement uiterst aangenaam en constructief was.

Wij zijn er ons natuurlijk wel allemaal van bewust dat wanneer eerstdaags, wanneer alles meevalt morgen dus, het uitvoeringsbesluit en het bijhorende frequentieplan aan bod komen, de poppen pas echt aan het dansen gaan.

We hebben een goed kader gecreëerd en we zullen zodra bekend wordt hoe het met de frequenties zit, de normale procedures met de raadpleging waarin decretaal voorzien is, laten spelen. We zullen in de grootst mogelijke transparantie het verdere traject afleggen.

Mevrouw Brouwers, ik laat me soms inderdaad meeslepen door mijn enthousiasme, en met de aangekondigde kick-off van de rondetafel met alle stakeholders die zo belangrijk zijn voor de omschakeling naar DAB+, was ik misschien iets te vroeg. Vorige week is wel degelijk de opdracht van de partner waarmee wij deze omschakeling gaan doen, gestart, maar de rondetafel op zich heeft nog niet plaatsgevonden. Het bureau is wel volop bezig met alle contacten te leggen en stakeholders te contacteren. In die zin worden de poten wel onder de tafel gezet, maar waarschijnlijk zal men pas na Nieuwjaar bijeen komen. Het proces is onherroepelijk in gang gezet.

De VRM zal inderdaad volheid van bevoegdheid hebben. We zullen bekijken hoe we hen verder kunnen steunen om de controle te blijven uitoefenen, niet alleen op het huidige radiolandschap maar ook op het toekomstige.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 983/4)

– *De artikelen 1 tot en met 29 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Er is een amendement tot toevoeging van een artikel 30. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 983/5)

De stemming over het amendement wordt aangehouden.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET aangaande de bekrachtiging van de codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs, gecodificeerd op 28 oktober 2016

– **985 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2**

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet aangaande de bekrachtiging van de codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs, gecodificeerd op 28 oktober 2016.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 985/1)

– *De artikelen 1 tot en met 5 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende de totstandbrenging van De Werkvennootschap nv van publiek recht

– **995 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 5**

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende de totstandbrenging van De Werkvennootschap nv van publiek recht.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw De Ridder, verslaggever, heeft het woord voor een mondeling verslag.

Annick De Ridder (N-VA): Collega's, speciaal op vraag van de collega's in de commissie brengen we een zeer uitgebreid mondeling verslag, aangezien dat voor sommigen de voorwaarde was om te kunnen instemmen met een behandeling in de plenaire vergadering vandaag, waarvoor alvast mijn verontschuldigingen. Ik zal samen met collega Vandenbroucke het verslag brengen. Ik zal het eerste en het laatste deel voor mijn rekening nemen, collega Vandenbroucke zal inzoomen op het verloop van de hoorzitting.

De Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken heeft het ontwerp van decreet houdende de totstandbrenging van De Werkvennootschap nv van publiek recht behandeld op de vergaderingen van 8 en 15 december. Op 8 december hebben we een toelichting gekregen van de minister. Na die toelichting heeft de commissie beslist om daar alsnog een hoorzitting aan te wijden. Die vond plaats op 15 december, voorafgaand aan de voortzetting van de bespreking. Van die hoorzitting wordt nog een apart verslag gepubliceerd. De commissie heeft dan unaniem beslist tot een mondeling verslag aan de plenaire vergadering.

Ik begin met de toelichting door minister Ben Weyts. De minister motiveert het ontwerp van decreet als volgt. Uit adviezen van het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) en Eurostat blijkt dat het businessmodel waarop Via-Invest en Lijninvest gebaseerd zijn, namelijk kapitaal investeren in projecten en de opbrengsten investeren in nieuwe projecten, niet meer mogelijk is. Het participatieve pps-model kan niet meer. Contractuele pps blijft wel mogelijk. Het is de bedoeling van De Werkvennootschap om complexe projecten van strategisch belang integraal en geïntegreerd van ontwerp tot oplevering onder toezicht van één projectentiteit te laten verlopen. De ring rond Brussel vergt bijvoorbeeld inbreng van het Agentschap Wegen en Verkeer, het departement, De Lijn, Waterwegen en Zeekanaal en De Scheepvaart. Om een snelle voortgang te verzekeren, is het nodig de coördinatie aan één orgaan toe te vertrouwen. Daartoe worden Via-Invest en Lijninvest geïntegreerd in een slanke publieke projectvennootschap.

De Werkvennootschap krijgt een uitvoerende rol. Het is de Vlaamse Regering die de projecten aan De Werkvennootschap toewijst. De Werkvennootschap zal die projecten analyseren en uitwerken. De strategische beleidsbeslissingen, zoals de keuze van de projecten en de vastlegging van gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen, blijven beslissingen van de Vlaamse Regering. Bovendien houdt de regering toezicht met twee regeringscommissarissen.

Een samenwerkingsovereenkomst tussen het Vlaamse Gewest en De Werkvennootschap legt bijzondere regels vast. De Werkvennootschap krijgt een slanke organisatie, samengesteld uit medewerkers met verschillende multidisciplinaire en aanvullende competenties en profielen. Het projectleiderschap wordt per project geformaliseerd in samenwerkingsovereenkomsten met de betrokken entiteiten. De Werkvennootschap krijgt een duidelijk mandaat en is niet afhankelijk van andere entiteiten om een integrale visie op een project uit te werken.

Aan De Werkvennootschap worden strategische projecten toevertrouwd, met een eerste focus op de Vlaamse Rand met de optimalisering van de Brusselse ring en het tramproject Brabantnet, zonder uiteraard de daaraan verbonden fietsinfrastructuurwerken te vergeten. De Werkvennootschap zal ook de andere projecten uitwerken die de regering eerder toewees aan Via-Invest en Lijninvest. Door de schaalgrootte en complexiteit vragen die projecten immers eveneens een geïntegreerde aanpak en een duidelijk projectleiderschap.

Het decreet geeft De Werkvennootschap een aantal publiekrechtelijke bevoegdheden, zoals eigendom en beheer van het openbaar domein, onteigeningsbevoegdheid, verplaatsingsbevelen voor kabels en leidingen, en politionele

bevoegdheden – vandaar de rechtsvorm van een nv van publiek recht. Tot daar de toelichting die minister Weyts in de commissie gaf.

Na de toelichting door de minister komt het in de commissie na een kort debat tot een consensus om een hoorzitting te houden vooraleer de werkelijke bespreking van het ontwerp van decreet kan worden voortgezet. Daartoe pleiten Björn Rzoska, Joris Vandenbroucke, Marino Keulen en Dirk de Kort. Annick De Ridder wil geen vertraging maar benadrukt het belang van strikt toezicht van het parlement op De Werkvennootschap en vraagt regelmatige voortgangsrapportages.

De voorzitter: De heer Vandenbroucke, verslaggever, heeft het woord voor zijn deel van het mondeling verslag.

Joris Vandenbroucke (sp-a): Collega's, ik probeer zo samenvattend mogelijk te zijn, maar het is een belangrijk ontwerp van decreet. Er was een uitgebreide hoorzitting. Erg kort zal mijn verslag dus niet zijn. Luister vooral goed, want het was bijzonder interessant.

– Wilfried Vandaele, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.

De hoorzitting vond plaats op 15 december 2016. Werden gehoord: Frank Van Thillo, secretaris van de Mobiliteitsraad van Vlaanderen (MORA); Jan Debucquoy, raadsheer van het Rekenhof; Filip Boelaert, secretaris-generaal van het departement Mobiliteit en Openbare Werken; Tom Roelants, administrateur-generaal van het Agentschap Wegen en Verkeer; en Wouter Casteels, senior investeringsmanager van de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen.

De eerste die een uiteenzetting gaf, was Frank Van Thillo van de MORA. Ik citeer hem:

"Op 25 juli 2016 werd ons om advies gevraagd. De termijn daarvoor liep tot 5 september. We hebben op 2 september ons advies schriftelijk overgemaakt aan minister Weyts. Onmiddellijk na de vakantie was er een vraag van het kabinet om verduidelijking te krijgen over de opmerkingen die we hadden gemaakt. De volledige synthese is dan besproken op de raad van 30 september. Daar is beslist geen nieuw advies meer uit te reiken, ook omdat de MORA impliciet stelde dat het advies voor 80 procent in vragende vorm is gesteld. Deze problematiek is niet nieuw voor ons. De MORA is van bij haar oprichting heel hard bezig met de versnelling van infrastructuurprojecten.

Ik ga even terug naar de conceptnota over De Werkvennootschap die op 11 maart 2016 is goedgekeurd. Sinds die dag is over die nota geen debat gevoerd. We stellen vast dat de uitwerking van de conceptnota tot een voorontwerp van decreet bijna een één-op-éénrelatie was. De doelstellingen uit de conceptnota zijn bijna onveranderd overgenomen in het voorontwerp van decreet. Daar was slechts een zeer beperkt of zelfs geen transparant proces over geweest.

In de aanpak van nieuwe pps-projecten verwachtte de MORA dat de analyse en de oplossingen die naar voren werden gebracht om in de toekomst meer performante pps-structuren en pps-projecten op te zetten, duidelijker in het beleidsproces naar voren zouden zijn gekomen. Voor dit stuk van de nota hadden we eigenlijk een effectieve inbreng van het kenniscentrum pps verwacht. In ons advies geven we aan dat er, zeker in de eerste versie, wel een zeer ruim mandaat aan De Werkvennootschap wordt gegeven. In ons advies gaat het eerder over het feit dat in de memorie de beleidsuitvoerende en beleidsvoorbereidende taken worden vermengd. Volgens ons kan meer duidelijkheid rond het onderscheid tussen beleidsuitvoerende en beleidsvoorbereidende taken helpen.

De regionale focus is een tweede element dat een beetje onduidelijk overkwam. Er wordt gezegd dat De Werkvennootschap er is voor alle complexe projecten die BAM

niet doet. Daar gaat een deel van de regionale focus dus verloren. De modus overkoepelende aanpak moet volgens ons in deze fase nog verder worden uitgewerkt.

Dan is er de onduidelijkheid over de keuze van de projecten die naar hun investeringskalender of een investeringsagenda worden verwezen. In ons advies stellen we bijna letterlijk de vraag waarom er niet is geleerd uit de ervaringen met BAM. Vooral op het vlak van stakeholdersoverleg en maatschappelijk debat waren er nogal wat lessen te trekken.

Tot slot is de mobiliteitsraad verontrust door de verhouding tussen BAM en De Werkvennootschap.

Voor de mobiliteitsraad is het kader het Mobiliteitsplan Vlaanderen. Daaruit moeten de investeringskalender en de multimodaliteit voortvloeien. Het moet eveneens voor een groot stuk zorgen voor het draagvlak voor het infrastructuurbeleid. Dat tracht ook het decreet Complexe Projecten te doen. Kort samengevat: vanuit een strategisch plan vertrekkend naar een concreet en getrechterd proces.

Een tweede element om projecten te versnellen, is transparantie en democratische controle op projecten. De parlementaire controle en transparantie kunnen bijdragen tot de versnelling van infrastructuurprojecten.

Over overleg en participatie hebben we een aantal vragen om verduidelijking. Als De Werkvennootschap een puur uitvoerende rol krijgt, zoals de minister heeft uitgelegd, dan is een deel van de participatie al doorlopen als een project wordt toegekend aan De Werkvennootschap. Als je de teksten puur decretaal onderzoekt, dan is De Werkvennootschap eigenlijk al bevoegd voor het participatietraject voor de start van het project. De MORA vindt dit nog niet duidelijk.

We hebben aan de minister gezegd dat communicatie geen participatie is. Een analyse van de eerste levensjaren van BAM kan enige wijsheid brengen.

Men is heel ambitieus geweest door veel autonomie en bevoegdheden aan De Werkvennootschap toe te kennen. Het belang om te zien wat zo'n vennootschap moet doen, vind je maar in een groter strategisch kader. Voor ons is dat het Mobiliteitsplan Vlaanderen." zo herhaalde de heer Van Thillo.

Ik citeer verder. "Ik zou ook willen oproepen om het ontwerpdecreet eens in de juridische context te bekijken. U geeft nu prioriteit aan De Werkvennootschap om onteigeningen op de agenda te zetten, terwijl de minister-president een heel andere structuur van onteigeningen voorstaat en er ook binnen de administratie een soort van hiërarchie wordt uitgewerkt zodat een en ander vlot kan verlopen.

Wij hebben een aantal bedenkingen bij de samenwerkingsovereenkomsten met de Vlaamse entiteiten en de andere. Je creëert een relatie van een publiekrechtelijke vennootschap met de administratie die de administratie gaat aansturen wanneer het over die complexe projecten gaat. Hoe zal dit werken? Hoe werken de intergewestelijke samenwerkingssakkoorden?

Een deel van onze leden stelt vast dat er een speciaal statuut wordt gecreëerd dat met het advies van de Raad van State intussen is aangepast. Het preferentieel personeelsbeleid om marktconformiteit te kunnen bieden, zonder enige onderliggende basis, heeft bij onze leden vragen opgeroepen.

Er werd in inkomsten via Via-Invest en Lijninvest voorzien. Wij vragen om te zorgen voor gegarandeerde financiering voor de projecten.

Samengevat: de Mobiliteitsraad wil een oplossing voor de pps. Die zit er nog onvoldoende in. In het licht van de opmerkingen die we hebben gemaakt, zeggen

wij: baken die regionaal af, maak een projectvennootschap voor de R0 en Brabantnet en ga daar ten volle voor.

Ik besluit met te zeggen dat wij als Mobiliteitsraad absoluut de boodschap geven dat we voor investeringsprojecten in Vlaanderen zijn. We zien de noodzaak ervan in. We zijn vragende partij dat ze zo snel en zo efficiënt mogelijk worden aangepakt, en we denken dat pps daar een zeer geschikt middel voor is. Je moet ons advies lezen als een oproep, een vraag voor verduidelijking aan het middenveld en aan de maatschappij. Wat bedoelen we, waar willen we op de lange termijn naartoe? De vraag om het debat te onderbouwen in het Vlaams Parlement.”

Een tweede uiteenzetting werd gegeven door de heer Debucquoy, raadsheer bij het Rekenhof. Ik citeer de heer Debucquoy:

“Vooreerst wil ik zeggen dat het voor ons niet evident is om ex ante een advies te geven. Maar we zijn altijd beleefd en gaan graag in op de uitnodiging van de commissie.

We hebben een zevental aandachtspunten opgesteld. De eerste bedenking is dat als de Vlaamse Regering van plan is om een nieuwe structuur uit de grond te stampen, men redelijkerwijze zou verwachten dat er op voorhand een grondige evaluatie gebeurd is van de bestaande structuren. De minister-president heeft aangekondigd dat hij wetenschappelijk onderzoek heeft besteld, om op zoek te gaan naar een goodgovernancemodel voor het Vlaams investeringsbeleid. Waarom is er nu zo veel haast nodig en wacht men niet eerst de conclusies van dit onderzoek af?

We hebben ook bekeken of het Rekenhof ook bevoegd zal worden voor De Werkvennootschap. Krachtens de huidige regelgeving zijn we ervan overtuigd dat wij bevoegd zijn voor De Werkvennootschap. Er is dus geen probleem.

We hebben ook gekeken naar de andere externe controleactoren. We stellen vast dat krachtens de regelgeving Audit Vlaanderen niet bevoegd is voor nv's van publiek recht. Het is een beetje onbegrijpelijk waarom de scope van Audit Vlaanderen niet volledig de scope betreft van de Vlaamse Gemeenschap en ze inderdaad hier geen bevoegdheid hebben. Er is ook extern toezicht voor de Vlaamse Regering via de regeringscommissarissen, maar de nota beklemtoont heel erg dat toezicht van de regeringscommissaris beperkt is tot het wettelijke toezicht.

We verwijzen gewoon ter informatie naar artikel 24 van het BAM-decreet. Daarin is uitdrukkelijk opgenomen dat er in externe evaluatie voorzien is op de werking van BAM. Waarom zou men dit artikel ook niet toevoegen aan het decreet voor De Werkvennootschap?

Vanuit onze rol als begrotingsadviseur hebben we ook gekeken of bij dit decreet de administratieve en begrotingscontrole gerespecteerd werd. Ik denk dat daarop het antwoord positief is.

Bij ons advies over de meerjarenraming hebben wij gezegd dat het voor ons toen niet duidelijk was in welke mate de projecten van De Werkvennootschap al in die meerjarenraming zaten.

Er is ook heel duidelijk bepaald dat ieder project dat De Werkvennootschap zal starten, moet worden voorgelegd ter goedkeuring aan de Vlaamse Regering.

Dit betekent dat de Vlaamse Regering alle strategische beslissingen voor de vennootschap neemt. We vragen ons af of een naamloze vennootschap dan wel de geschikteste rechtspersoon is.

We zijn nagegaan welke projecten zich binnen De Werkvennootschap in de pijplijn bevinden en wat de budgettaire kostprijs van die projecten is. Indien we dat optellen, gaat het om 3 miljard euro. De logische vraag is dan ook of in het nodige budget is voorzien.

We moeten ook op lange termijn denken. Hoe groot is de budgettaire ruimte voor zeer grote projecten die over meerdere jaren zijn gespreid? Die langetermijnvisie ontbreekt enigszins. Dit betekent dat allerlei grote projecten worden aangekondigd zonder te weten of er voldoende budgettaire middelen zullen zijn om ze te realiseren.

We hebben goed gelachen met het argument dat De Werkvennootschap wordt opgericht om de werken sneller uit te voeren. We hebben dat ook gehoord in verband met de Oosterweelverbinding.

We zijn ook bezorgd om de kennisdeling en de expertise. Indien experts bij andere agentschappen, zoals het departement MOW of De Lijn, worden weggehaald, is de vraag natuurlijk of ze daar dan nog over voldoende gekwalificeerd personeel zullen beschikken.

Er is tevens het risico van de versplintering van de expertise. Hierdoor ontstaat misschien ook het risico van de afhankelijkheid van de expertise van de externe adviseurs.”

Vervolgens hebben een aantal leden vragen gesteld en opmerkingen gemaakt. Ik citeer eerst mezelf, Joris Vandenbroucke. “Als de Vlaamse Regering zichzelf en haar beslissingen ernstig neemt, moet ze ervoor zorgen dat de adviesraden die ze zelf in het leven heeft geroepen, de kans krijgen zich hierover te buigen. Het Vlaams Parlement moet die kans ook krijgen.

U hebt verklaard dat een nieuwe entiteit wordt opgericht met een ongelooflijk brede taakstelling. Ga ik te kort door de bocht indien ik die opmerkingen samenvat als de vraag waarom het eigenlijk nodig is een nv van publiek recht op te richten? Stelt de MORA de door de Vlaamse Regering aangevoerde bestaansredenen van die nv luidop in vraag?

Is de MORA van oordeel dat zowat alle taken en opdrachten die aan De Werkvennootschap zullen worden toegekend, ook door het departement MOW en het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) kunnen worden uitgevoerd?

Mijnheer Debucquoy, eigenlijk zegt het Rekenhof geen redenen te zien om aan te nemen dat projecten plots sneller worden uitgevoerd omdat er een aparte projectvennootschap wordt opgericht.

Ik heb een zeer specifieke vraag voor u wat het toezicht door de regeringscommissarissen betreft. Ik vroeg me af of de formulering in het ontwerp daadwerkelijk een veel beperktere rol inhoudt van de regeringscommissaris als toezichthouder op De Werkvennootschap dan de rol die in het businessplan wordt toebedeeld aan de regeringscommissaris.

U hebt wellicht gelezen in het advies van de Raad van State dat de Raad van State van oordeel is dat niet uit te sluiten valt dat de vennootschap handelingen stelt waarmee ze in concurrentie treedt met andere marktdeelnemers. Het antwoord van de Vlaamse Regering is vrij lang. Treedt u die argumentatie bij? Is het Rekenhof van oordeel dat De Werkvennootschap niet moet worden aangemeld bij de Europese Commissie?”

Een laatste vraag van Joris Vandenbroucke: “Ik weet niet of het Rekenhof zich bevoegd acht om daarop te antwoorden, maar ik zal ze toch stellen. Ziet u

dwingende redenen waarom er per se een aparte 'boîte' moet worden opgericht, in de vorm van een nv van publiek recht?"

Vervolgens zijn er opmerkingen gemaakt en vragen gesteld door collega Björn Rzoska die ik zal citeren. "Als je zo'n belangrijke stap zet binnen een toch wel niet onbelangrijk departement van de Vlaamse Regering, met alles wat te maken heeft met infrastructuur, dan moet je op een serieuze manier je inspraak organiseren.

Ik stel toch wel vast dat de MORA een aantal inhoudelijke opmerkingen heeft gemaakt. Dat wijst erop dat we dat advies ter harte moeten nemen en dat dit ontwerp van decreet toch nog een aantal dingen bevat die bijzonder onduidelijk zijn. Kunt u nog eens zeer duidelijk aangeven wat het probleem is met het feit dat het een nv van publiek recht is en met de manier waarop die nv opdrachten binnen haar bevoegdheid krijgt?

Mijnheer Debucquoy, ik heb alleszins genoten van uw analyse. Het lijkt me belangrijk dat we het advies van het Rekenhof, als waakhond, als auditor – bij wijze van spreken – van het Vlaams Parlement au sérieux nemen. Uw opmerking bevestigt wat ik eigenlijk ook al had gezien toen we het businessplan en de meerjarenplanning van De Werkvennootschap hebben gekregen, namelijk dat het volume, vooral het budgettaire volume, van de projecten die in De Werkvennootschap binnenkomen, op geen enkele manier wordt belichaamd in het financieel plan van De Werkvennootschap dat op dit moment op tafel ligt en ook niet terug te vinden is, toch niet in zijn volledigheid, in die meerjarenraming.

Wat die evaluatie betreft, net als het Rekenhof verbaast het me ook sterk dat men de resultaten van een aantal processen waaraan dit parlement wars van alle partijgrenzen zijn medewerking heeft verleend, niet eens afwacht. Ik verwijs ook naar de Commissie voor alternatieve financiering van overheidsinvesteringen.

De discussie gaat over de meerwaarde van pps-projecten. Hoe kunnen we die meerwaarde tastbaar maken en kunnen we een kader creëren waarbinnen we een pps veel breder bekijken dan de Vlaamse Regering dat de dag van vandaag doet, en dat ook binnen De Werkvennootschap zou gebeuren?

En dan heb ik het nog niet eens gehad over de ongelooflijke versnippering van de expertise, een van de voorlopige conclusies uit de commissie Alternatieve Financiering. Nagenoeg elke externe spreker die er passeert, waarschuwt daarvoor. Als we dan zien dat het Kenniscentrum PPS, met drie voltijdse equivalenten, tot nog toe het enige tegenwicht vormt voor BAM en De Werkvennootschap, dan vraag ik me echt af hoe we er in de toekomst kunnen voor zorgen dat er in de administratie voldoende kritische massa overblijft om dergelijke projecten met kennis van zaken te beoordelen.

We lopen veel te snel. Er zijn veel te veel onduidelijkheden en we hebben nog heel wat remediëring nodig alvorens we groen licht kunnen geven."

Vervolgens is collega Annick De Ridder tussengekomen. Ik citeer Annick De Ridder, die zich eerst tot de heer Debucquoy richt: "Wanneer ik u hoor zeggen dat u eens goed gelachen hebt met het plan om werk te maken van een versnelde uitvoering, dan til ik daar zwaar aan. We beseffen met zijn allen dat er heel wat werk aan de winkel is, maar we proberen er ook met zijn allen aan te werken want het is precies ook de bedoeling van het ontwerpdecreet om op een coherente manier en met overzicht de zaken in beweging te zetten. Ik heb begrepen dat u zich geen rekenschap geeft van het belang van datgene waar we mee bezig zijn.

Mijnheer Van Thillo, ik raad u aan niet meer openlijk te zeggen dat wanneer u op 25 juni een vraag om advies krijgt, u de deadline van 5 september niet haalt. Ik

denk dat het mogelijk moet zijn binnen zo'n termijn een advies af te leveren. U hebt advies uitgebracht op de eerste versie, het voorontwerp van decreet. Voor mij is het dan ook niet echt duidelijk welk statuut uw advies heeft. Moeten we het als bijgestuurd beschouwen? Zult u het nog bijsturen?

Op vragen over de rol die het vehikel zal krijgen, heeft de minister geantwoord. Tot slot nog een concrete vraag. Op pagina 65 van de bundel met decreet en adviezen stelt u de vraag waarom BAM niet gewoon werd uitgebreid, terwijl u net concludeert dat het misschien beter was te kiezen voor een pure projectvennootschap. Pleit u voor BAM of eerder voor een beperking tot een projectvennootschap in de plaats van het huidige plan voor een Vlaams investeringsvehikel?"

Ook collega de Kort heeft opmerkingen gemaakt en vragen gesteld. Ik citeer de heer de Kort: "Na deze toelichting moeten we ons bezinnen hoe we verder moeten omspringen met de Werkvennootschap. Het belangrijkste is dat grote infrastructuurprojecten in Vlaanderen beter en sneller worden uitgevoerd.

Belangrijk is van jullie te vernemen welke wijzigingen essentieel zijn voor we dit decreet eventueel kunnen goedkeuren. Kan de MORA advies geven over de manier waarop meer garantie kan worden verkregen dat er effectief meer samenwerking tot stand komt tussen De Werkvennootschap en de aparte Vlaamse entiteiten en lokale besturen?"

Vervolgens nam collega Marino Keulen het woord. Ik citeer Marino Keulen: "Ik denk dat er een institutioneel probleem is. We kunnen er niet omheen dat in Vlaanderen alle grote projecten in het slop zitten. Een van de oorzaken is dat de Vlaamse administratie zo verkokerd is georganiseerd en werkt, dat iedereen op zijn eiland zijn standpunten inneemt en geen boodschap heeft aan wat de collega ervan vindt. Met deze Werkvennootschap is het nu net de bedoeling om expertise te bundelen en een kader te creëren waarbinnen de grotere projecten kunnen gedijen. Nu zit alles vast. We moeten tot doorbraken komen.

Het ideaal is altijd de vijand van het goede. Bij elke structuur kan ik 26 bedenkingen maken waarom het niet optimaal is. Wat we proberen, is doorbraken forceren. Met deze Werkvennootschap beogen we pragmatiek. Mijn vraag is: zitten in het opzet structurele onwettelijkheden?"

Vervolgens hebben Frank Van Thillo en Jan Debucquoy antwoorden verstrekt aan de leden van de commissie die vragen hebben gesteld. Ik begin met de antwoorden van de heer Van Thillo: "Ik zal beginnen met de opmerking over de procedure. Het zou makkelijker geweest zijn als we de conceptnota beter proactief hadden besproken en er een aantal mogelijkheden, visies en vragen aan bod hadden kunnen komen. Als je het aan onze leden vraagt, is dit geen kritisch advies. We hebben wel aangegeven dat er een aantal processen zijn die we niet begrijpen, die verduidelijking behoeven of die nog meer tijd nodig hebben in de voorbereiding. Hoe voorzie je in parlementaire controle? Hoe zie je onder andere de hiërarchie tussen BAM en De Werkvennootschap? Is het nodig dat er een nv wordt opgericht? In ons advies zeggen we dat een stuk analyse om er als Mobiliteitsraad een aanbeveling over te geven, ontbreekt.

Ik wil er mij hier niet verder over uitspreken of het nu hét vehikel is, of het de enige manier is. Als je rekening houdt met een aantal aanbevelingen of vragen die we hebben gesteld, stelt het opnieuw een aantal uitdagingen aan dat vehikel.

Mijnheer Rzoska, de vraag van de MORA over de samenwerkingsovereenkomsten was niet puur juridisch. Laat je een nv van publiek recht een aantal elementen onderhandelen om een groot project mogelijk te maken? Er is een heel grote politieke input nodig alvorens het naar een technisch comité gaat. Dat is wat ik heb willen duiden. Ik vind dat goede beleidsvoorbereiding, maar ze moet wel gebeuren.

Mevrouw De Ridder, de minister heeft inderdaad een aantal dingen bijgestuurd en verduidelijkt. De MORA heeft zich zeker niet uitgesproken over de structuur, maar is wel vragende partij om er eens goed over na te denken hoe we mee in dialoog treden en waar zich dat verhoudt in het Mobiliteitsplan Vlaanderen. In de denkoefening waar dat het efficiëntste kan gebeuren, focussen wij ons meer op het maatschappelijke proces dan het technische proces.

Ik kom tot wat de heer de Kort heeft gezegd. Ons advies was er niet op gericht om te zeggen dat een vennootschap goed is of slecht is, maar als je morgen met een vehikel naar Vlaanderen wil gaan om een zeer belangrijk project aan te gaan, dan moet dat vehikel ook gedragen zijn over de partijgrenzen heen, over werkgevers en werknemers heen, over zachte modi en sterke modi heen. De verkokering was meer een stelling die we ook naar aanleiding van het Mobiliteitsplan Vlaanderen totaal onderschreven hebben."

Dan heeft de heer Debucquoy geantwoord. Ik citeer hem: "Ik wil eerst een misverstand uit de wereld helpen. Ik lach er natuurlijk niet mee dat de Oosterweelprojecten zo lang duren, daar word ik gewoon intriest van. Ondanks het grote overheidsbeslag geven we het minste uit aan investeringsuitgaven. Daar word ik ook intriest van. Ik heb verklaard dat ik niet zeker ben dat het op die manier sneller zal gaan. We hebben in de praktijk nog geen goede voorbeelden gezien van een snelle uitvoering van infrastructuurwerken. Dat staat los van de rechtsvorm.

Er is me gevraagd naar het toezicht door de regeringscommissarissen. De Vlaamse Regering moet beslissen of er al dan niet een regeringscommissaris moet zijn. Uit de toelichting blijkt dat de functie heel minimalistisch wordt ingevuld. Dat is een keuze van de Vlaamse Regering waar wij ons niet in mengen. In het advies van de Raad van State wordt geopperd dat er mogelijk concurrentie met andere marktpartijen kan ontstaan. Waarschijnlijk verwijst de Raad van State naar de in-houseproblematiek. De rechtspraak in verband met de in-houseproblematiek en de randvoorwaarden moet worden gerespecteerd. Op de vraag over de keuze van de rechtsvorm en de vraag of een nv van publiek recht geschikt of minder geschikt is, zal ik geen antwoord geven. Het Rekenhof ligt niet wakker van rechtsvormen. De keuze van de rechtsvorm laat ik volledig aan de Vlaamse Regering over. Mijnheer de Kort, het Rekenhof is decretaal bevoegd voor De Werkvennootschap. Het enige wat we natuurlijk wensen, is een volledige toegang tot alle informatie."

Toen volgde deel twee van de hoorzitting. Dat begon met een uiteenzetting door Filip Boelaert van het departement Mobiliteit en Openbare Werken. Ik citeer de heer Boelaert: "Voorzitter, ik wil in mijn toelichting kort stilstaan bij de wijze waarop de samenwerking tussen het departement MOW en de op te richten De Werkvennootschap kan en zal verlopen. We beschouwen het departement als een expertisecentrum op het vlak van mobiliteit. Dit betekent dat we in deze legislatuur meer en meer groeien in de richting van een strategische regierol. Die regierol is een rechtstreeks gevolg van de visie op combimobiliteit. We moeten inzetten op de manieren waarop de modi op elkaar ingrijpen en waarop gebruikers van de ene op de andere modus kunnen overstappen. Aangezien we modus-neutraal zijn, is het departement hiervoor bij uitstek goed geplaatst."

– Jan Peumans, voorzitter, treedt als voorzitter op.

"Vanuit de strategische regierol werken we tevens zeer sterk aan de samenwerking binnen het beleidsdomein. Naast die strategische regierol heeft het departement ook een ondersteunende rol. We bieden binnen het hele beleidsdomein en zelfs daarbuiten expertise aan.

Zoals ik daarnet al zei, zien we het departement bij uitstek als de partij die een regierol binnen het beleidsdomein moet opnemen, en we zien De Werkvennootschap als een deel van dat beleidsdomein, een deel dat zal worden aangeduid

voor de uitvoering van een aantal grotere en complexe gebiedsgerichte projecten. We zien voor het departement ook een rol in het multidisciplinaire overlegorgaan waarin wordt voorzien binnen De Werkvennootschap, en vanuit de technische ondersteunende functies zien we ook een samenwerking ontstaan, waarbij we De Werkvennootschap met onze expertise kunnen gaan ondersteunen.

Er is ook het idee geopperd en de intentie geuit om De Werkvennootschap mee op te nemen in het managementcomité van het beleidsdomein. Hoe ziet die regierol in die investeringsprogramma's er nu eigenlijk uit? Het is de bedoeling om op een geïntegreerd niveau binnen het beleidsdomein aan een meer geïntegreerde versie van een investeringsprogramma te werken, dat ook heel goed de beleidslijnen en de beleidsprioriteiten van de regering en de minister doorvertaalt.

Waarover gaat het als we over een investeringsprogramma spreken? Het gaat over de studies die voorafgaand aan investeringen worden gemaakt, over die investeringen zelf, over structureel onderhoud, omdat we dat toch ook als een belangrijke investering zien, en over de monitoring nadien. Voor alle duidelijkheid, het gaat enkel om investeringen in de brede zin van het woord, niet over reguliere werkmiddelen voor bijvoorbeeld het onderhoud van voertuigen of het maaien van bermen.

De vooropgestelde output van dit project is gecoördineerde investeringsprogramma's waarbij er een groot gecoördineerd investeringsprogramma komt voor het hele beleidsdomein, weliswaar met de verschillende modi zichtbaar. We willen daarbij ook komen tot een strategisch meerjareninvesteringsprogramma dat ons toelaat om drie jaar verder te kijken op een gedetailleerder niveau. Ons Mobiliteitsplan Vlaanderen en de beleidsplannen zijn daarbij het referentiekader. We willen dat implementeren vanaf de opmaak van het programma 2018.

Door geïntegreerd te gaan werken, gaan we ook deels de verkokering tegen. We streven ook naar een betere afstemming tussen de investeringen van verschillende initiatiefnemers. Uiteraard willen we daarmee ook een efficiëntere inzet van middelen bereiken en willen we ook die tijdigheid van investeringen toch sterk gaan bevorderen.

Een tweede rol die we zien binnen het hele mobiliteitsbeleid, is de regierol met betrekking tot de basisbereikbaarheid. Het is logisch dat we De Werkvennootschap meenemen in de werking van onze vervoersregio's. In de scope zit ook het uitwerken van een mobiliteitsplan voor de vervoersregio. Ook daar is er natuurlijk een link naar De Werkvennootschap, want die zal belangrijke elementen uit zo'n mobiliteitsplan mee helpen realiseren en zelfs de eerste verantwoordelijke zijn om ze te realiseren."

Vervolgens komt de heer Boelaert tot zijn besluit: "Er is absoluut nood aan een zeer goede samenwerking tussen de in oprichting zijnde De Werkvennootschap en het Departement Mobiliteit en Openbare Werken, en bij uitbreiding met het hele beleidsdomein. De verschillende taken lijken mij ook vrij duidelijk: de regierol is voor het beleid, de ondersteuning ligt bij het departement, terwijl De Werkvennootschap in welbepaalde gebieden een belangrijke verantwoordelijkheid zal krijgen voor de uitvoering. Uiteraard voorzien wij in samenwerkingsovereenkomsten met De Werkvennootschap inzake de technische ondersteuning. Het is de bedoeling om op die manier een geïntegreerde werking te realiseren en de risico's op verkokering zo veel mogelijk te beperken."

Hierop volgde een uiteenzetting door de heer Roelants, administrateur-generaal van het Agentschap Wegen en Verkeer: "Ik wil aangeven hoe het Agentschap Wegen en Verkeer vanuit zijn eigen rol en taakstelling de samenwerking ziet en hoe het tot een goede samenwerking denkt te komen, ook met die Werkvennootschap. Ik ga eerst nog eens kort door de rol en taakstelling van ons agentschap.

Wij willen garanderen dat elke weggebruiker kan genieten van een veilige, vlotte en duurzame mobiliteit in Vlaanderen. We willen dat doen door het patrimonium dat ons is toevertrouwd, goed te beheren. We kunnen dat samenvatten in het feit dat ons agentschap niet alleen een taak en een rol heeft als wegbeheerder, als bewaarder van een bepaald patrimonium, dat wij als een goede huisvader proberen te beheren en verder te ontwikkelen, uitbouwen en verbeteren, maar dat wij ook een expertiseorganisatie zijn die vanuit haar expertise rond weginfrastructuur probeert om die rol als beheerder verder gestalte te geven.

De samenwerking met Via-Invest is altijd een samenwerking geweest tussen twee partijen die elk hun eigen expertise inbrengen. Pps was in 2006 toch iets nieuws. We hebben geprobeerd om een aantal zaken te standaardiseren: processen, principes en contracten. De samenwerking heeft dus wel degelijk geleid tot het snel en adequaat realiseren van een aantal projecten.

Een voorbeeld is de noordelijke ontsluiting van de luchthaven van Zaventem, de Noord-Zuidverbinding in de Kempen en de R4 zuid. Dat neemt niet weg dat er ook nog een aantal in de pijplijn zitten. Ik vermeld hier vijf projecten: de ring rond Brussel, de R4 west-oost, de N60 en de ring rond Ronse, de Noord-Zuidverbinding in Limburg en de N8, de verbinding Ieper-Veurne. En het zijn net die projecten waarvan de Vlaamse Regering heeft beslist ze toe te vertrouwen aan de nieuw op te richten Werkvennootschap.

Uit de meer dan tien jaar samenwerking met Via-Invest hebben we geleerd dat samenwerking, niet alleen tussen AWV en PMV, maar ook met een private partner, loont. Ook uniformiteit loont, zowel in de procesmatige benadering als in de opbouw van het contract en in de leidraad hoe we komen van een project tot het effectief toewijzen daarvan aan een of ander consortium. Die nieuwe manier van denken is ook belangrijk.

We werken meer vanuit programma's van eisen waarbij we eisen en kwaliteitscriteria opleggen maar niet van a tot z omschrijven hoe de aannemer tot een bepaald resultaat moet komen. Er moet vertrouwen zijn tussen de partners, niet alleen tussen AWV en PMV. Ook met de aannemer moet er een heel goede, intense samenwerking ontstaan. Risicoverdeling is belangrijk.

Er moeten op voorhand heel duidelijke afspraken bestaan over welke partner welk risico op zich neemt.

Aandachtspunt is dat er een evenwicht moet worden gevonden tussen enerzijds ontwerprijheid en anderzijds contractgaranties vragen van de aannemer. Tot slot moet er ook aandacht zijn voor de onderhoudsperiode.

Wat de aangepaste samenwerking met De Werkvennootschap betreft, onderschrijf ik de doelstellingen. Wij zien de samenwerking geconcretiseerd in een samenwerkingsovereenkomst die nu al in volle voorbereiding is. We maken afspraken vanuit onze rol als wegbeheerder. AWV blijft wegbeheerder, maar zodra een project in uitvoering gaat, komt daar een aannemer bij kijken. AWV zal er samen met De Werkvennootschap voor zorgen dat de afspraken met die aannemer correct worden geformuleerd en in contracten worden opgenomen. Wanneer het project voorlopig wordt opgeleverd, zal de gerealiseerde infrastructuur opnieuw worden overgedragen aan AWV.

We zullen alle documentatie, kennis en informatie over de projecten overhevelen naar de projectvennootschap, en binnen afzienbare tijd krijgen wij een gerealiseerd project terug van de projectvennootschap.

Een tweede reeks afspraken gaat over het delen van expertise. Er zal niet alleen een multidisciplinair overleg plaatsvinden met alle betrokkenen maar ook met

partners buiten het eigen beleidsdomein. We hebben afgesproken om dat overleg goed voor te bereiden.

Er is ook een afspraak gemaakt rond de ondersteuning vanuit de technische expertise van het AWV. We bekijken momenteel op welke manier, op welk tijdstip en onder welke voorwaarden de mensen die binnen het AWV de expertise voor die projecten hebben opgebouwd, eventueel kunnen overstappen. Een aantal heel specifieke expertisedomeinen zullen nog altijd in sterkere mate aanwezig blijven in het AWV.

We hebben verder ook afspraken gemaakt over de mate waarin De Werkvennootschap de normen, de richtlijnen, de ontwerprichtlijnen die vanuit het AWV werden opgesteld en toegepast, ook zal hanteren.

Het is de bedoeling dat er per project projectspecifieke samenwerkingsovereenkomsten worden opgesteld."

De laatste spreker in de hoorzitting was de heer Wouter Casteels, senior investeringsmanager bij PMV. Ik citeer de heer Casteels:

"Ik zal het initiatief van De Werkvennootschap toelichten vanuit het perspectief van Via-Invest.

In 2006 zijn we begonnen met het opzetten van een structurele samenwerking tussen AWV enerzijds en PMV anderzijds. Daarbij hebben we gefocust op het realiseren van een aantal missing links, vanuit de participatieve pps-gedachte.

Bij de financiering hebben we, als eerste in Europa, gebruikgemaakt van het Project Bond Initiative van de EIB, de Europese Investeringsbank. Via-Invest is intussen tien jaar actief, en we worden door de markt erkend als een constructieve, transparante speler die de projecten op een gedegen manier in de markt zet.

Ik wil even de meerwaarde van de pps toelichten. Pps kan leiden tot innovatieve oplossingen. Concreet moet u zich daarbij voorstellen dat een heel deel van het voorbereidende werk aan de kant van de overheid wordt gedaan, terwijl de aannemer in een volgende fase met voorsprong kan nadenken over de verdere uitwerking van de projecten. Pps is ook een manier om de risico's bij de juiste partijen te leggen, meer dan in een gewone aanbestedingsprocedure. Weerverlet is een risico dat integraal naar de aannemer wordt geschoven, en kan niet worden gebruikt om uit te lopen in de tijd. Hetzelfde geldt voor de financiële verantwoordelijkheid.

In het project voor de verhoging van de bruggen over het Albertkanaal is gekeken naar de mogelijke risico's en de plaatsen waar de kans groot is dat vandalen graffiti spuiten. Gebeurt het toch, dan draait de aannemer, de private partij, ervoor op.

Een belangrijk succeselement in dit verhaal is ook dat de structuur van de pps aanleiding geeft tot het goed opvolgen van de projecten in de bouwfase, maar ook in de onderhoudsfase.

Wat is er dan veranderd aan ons businessplan? Nu volgens Europa de participatieve pps niet meer mogelijk is, komt het businessmodel van Via-Invest op losse schroeven te staan. Opbrengsten van participaties zijn niet meer toegestaan en er kunnen dus ook geen nieuwe projecten meer tot stand worden gebracht met dezelfde middelen. Om nieuwe projecten te kunnen doen, zou Vlaanderen steeds nieuwe middelen in Via-Invest moeten injecteren. Daarom zijn we met De Werkvennootschap gestart. Met een kleine groep mensen zullen we gefocust en doelgericht werken aan het realiseren van de projecten.

Er is heel veel vraag vanuit de maatschappij in het algemeen en vanuit de investeerders in het bijzonder naar een duidelijke projectlijn en projecten om te realiseren. We zijn met Via-Invest goed geplaatst om vanuit onze ervaring de verschillende projecten die op stapel staan, succesvol te realiseren.”

Ook naar aanleiding van die toelichting kwamen er vragen en opmerkingen van leden, te beginnen bij Joris Vandenbroucke, die ik nu citeer:

“Ik kan me niet van de indruk ontdoen dat er heel wat overlap is tussen wat De Werkvennootschap in de toekomst geacht wordt te doen, en wat jullie vandaag doen. Heb ik het goed voor dat er nogal wat kerntaken verschuiven van AWV en MOW naar De Werkvennootschap?

Uit het businessplan blijkt dat De Werkvennootschap zo’n 40 mensen zal tellen, waarvan de helft ongeveer zal worden onttrokken aan de administraties. Ik vraag me af of u die expertise kunt missen. Is er een risico dat dat een weerslag zal hebben op de competentie die u hebt om uw kerntaken in de toekomst nog uit te oefenen? Multidisciplinair samenwerken, efficiënt zijn, goed projectleiderschap, zijn dat geen taken die perfect zouden kunnen worden waargenomen door een multidisciplinair team in de schoot van de administraties, ervan uitgaande dat zij in de toekomst fusioneren? Is het oprichten van een nv absoluut noodzakelijk?” Einde citaat.

Vervolgens heeft Björn Rzoska nog een reeks vragen gesteld. Ik citeer hem. “Ook ik wil de heren danken voor hun presentatie. Wie gaat nu wie aansturen? Is het de administratie MOW-AWV die De Werkvennootschap gaat aansturen of is het De Werkvennootschap die, wat betreft de projecten die zij gaan doen, de administraties gaat aansturen? Ik heb de indruk dat uw rol is uitgespeeld of minimaal is. Wie heeft de regierol?

U hebt wel degelijk een evaluatie gemaakt van uw ervaring binnen uw departement met pps’en. Kunnen we die evaluatie, zowel van Via-Invest als van Lijninvest, krijgen? Bestaat die op papier?

Zien jullie De Werkvennootschap als de ideale oplossing om versneld projecten te realiseren? Komen alle pps-projecten de facto bij De Werkvennootschap terecht? Als al die expertise naar De Werkvennootschap gaat, in hoeverre gaan we dan nog binnen de administraties expertise genoeg hebben om de projecten die daar worden uitgerold, op een goede manier te monitoren? Waarom hebben we De Werkvennootschap nodig als blijktbaar binnen Via-Invest al goed werk wordt geleverd?

Mijnheer Roelants, ik heb de indruk dat in het businessplan, maar ook in de toelichting bij het decreet, de opdracht van De Werkvennootschap ruimer is geformuleerd dan de contouren die u hebt aangegeven. Op pagina 10 van uw businessplan staat toch zeer duidelijk: ‘Om de financiering te faciliteren en de financieringskosten te beperken in geval externe financiering wordt aangetrokken, zal het Vlaamse Gewest een gewestwaarborg verstrekken.’”

Ik citeer verder de heer Rzoska: “Ik droom te veel van pps’en en alternatieve financiering en ik word soms badend in het zweet wakker. Ik word zelden wakker om dan goed te kunnen lachen met die projecten, want ik maak me er zorgen over. Kunt u verklaren wat u eigenlijk bedoelt met die passage op pagina 10 en hoe dat rijmt met de ambitie om toch nog pps’en te organiseren off balance?”

De heren Boelaert, Roelants en Casteels hebben uiteraard geantwoord op deze interessante vragen. Ik citeer eerst de heer Boelaert: “Wat het kerntakenplan betreft, is er inderdaad wel wat overlap. Het is niet zo dat er taken verschuiven, er verschuiven wel een aantal projecten. Dat is een essentieel verschil.

Dat er mensen onttrokken worden aan de administratie, is eerlijk gezegd iets van alledag. Het is een voortdurende uitdaging voor een leidend ambtenaar om ervoor te zorgen dat als mensen vertrekken, je ze gedeeltelijk kunt vervangen door kwaliteitsvol personeel dat je opnieuw opleidt en dat wellicht op een dag ook zal vertrekken. Er zullen wellicht een aantal goede profielen vertrekken bij de administraties. Het zal zaak zijn om in te schatten of we die vervangen of niet.

Wat de fusie betreft, zijn er synergieën opgelijst tussen AWV en MOW. Ik kan daar niet concreter over zijn omdat we nog overleggen met de minister en het kabinet.

Kunnen dergelijke taken niet door een fusie gebeuren? De keuze is hier gemaakt om met De Werkvennootschap gebiedsgebonden op een aantal heel complexe projecten te kunnen werken. Dat is een keuze die wij als administratie uiteraard zullen uitvoeren.

Wie stuurt wie aan? Er is niemand die aanstuurt. Wij werken samen in een managementcomité. Het zal zaak zijn om binnen het managementcomité goede afspraken te maken over hoe je gaat samenwerken. Hiërarchie is er niet echt. De minister en het kabinet zijn onze baas, maar we werken samen binnen het managementcomité. De regierol zit wel degelijk bij het departement. Het departement detecteert waar de grote noden zitten en waar de prioriteiten moeten worden gelegd om dat te kunnen vertalen in een investeringsprogramma. Dat er noch bij MOW, noch bij AWV pps-projecten zouden overblijven, klopt niet helemaal. Zo blijft binnen het departement MOW de afdeling maritieme toegang heel sterk betrokken bij de nieuwe sluis in Terneuzen."

Vervolgens zijn er de antwoorden van de heer Tom Roelants: "Wat betreft de vragen van de heer Vandenbroucke, het zijn geen taken die verschuiven, maar projecten die verschuiven. Wat de fusie betreft, het is meer dan alleen maar De Werkvennootschap in relatie tot de twee entiteiten die hier nu zitten. In die zin is het verhaal niet helemaal compatibel en moet je het iets ruimer zien dan enkel een departement of een AWV-verhaal. Wat betreft de vragen van de heer Rzoska, van AWV wordt een heel duidelijk engagement gevraagd naar inzet en naar het faciliteren en ondersteunen vanuit een aantal heel specifieke expertises van De Werkvennootschap. Naar De Werkvennootschap wordt vanuit ons agentschap een heel duidelijk engagement gevraagd voor het respecteren en volgen van bijvoorbeeld normen, richtlijnen, ontwerprichtlijnen die vandaag gangbaar zijn. Het moet heel duidelijk zijn dat de Werkvennootschap de projecten gaat aansturen en dat dat vanuit een heel goede samenwerking zal moeten gebeuren. Ik heb heel duidelijk aangegeven en bevestigd gehoord door de heer Casteels, dat de samenwerking gestoeld is op het principe dat AWV erkend wordt in zijn rol als wegbeheerder. We gaan dat beheer wel degelijk voor die projecten bij ons houden."

Tot slot zijn er de antwoorden van de heer Wouter Casteels: "Inderdaad, AWV zal te allen tijde voor de projecten wegbeheerder zijn. Waar de nuance zit in een regulier project of een DBFM-project, is dat het onderhoud bij een regulier project onmiddellijk na oplevering naar AWV gaat, terwijl het bij een DBFM-project uiteraard een aannemer is die zal instaan voor het dertigjarig onderhoud. De functie van wegbeheerder blijft te allen tijde bij AWV. Waarom hebben we Via-Invest of De Werkvennootschap nodig? Dat is omdat Via-Invest een aantal successen gerealiseerd heeft. Dat businessmodel van Via-Invest vervalt, waardoor het een opportuniteit kan zijn om Via-Invest om te bouwen tot De Werkvennootschap. In het samenwerkingsmodel van De Werkvennootschap zit vervat dat de Vlaamse overheid geen twee keer moet betalen. Zodra het project wordt opgeleverd, zal dat van De Werkvennootschap worden overgedragen naar AWV. De financiering van de projecten bij De Werkvennootschap zal afhangen van de structuur, DBFM dan wel regulier. Het is niet de bedoeling om gewestwaarborgen

aan SPV's te geven omdat dan de offbalancestructuur van de pps niet meer mogelijk zou zijn. Ik denk dat het wel zinvol is dat De Werkvennootschap van een gewestwaarborg zou kunnen genieten om dan goedkopere financiering op het niveau van De Werkvennootschap aan te trekken. Dat zijn twee onderscheiden elementen."

De voorzitter: Mevrouw De Ridder, verslaggever, heeft het woord voor het laatste deel van het mondeling verslag.

Annick De Ridder (N-VA): Na de hoorzitting wordt de bespreking door de commissie met minister Ben Weyts voortgezet. Björn Rzoska wijst erop dat verschillende ontwikkelingen in het Vlaams investeringsbeleid bezig zijn waarop beter zou worden gewacht. De minister-president heeft net een studie gegund ter evaluatie van de structuren. Nog voor het resultaat bekend is, wordt er al een extra structuur opgericht. In het parlement evalueert de Commissie voor alternatieve financiering van overheidsinvesteringen de publiek-private samenwerking, en ze zal ook nagaan hoe een overheid extern kapitaal kan aantrekken voor projecten. Waarom niet wachten tot de commissie klaar is?

De commissie Algemeen Beleid en Financiën zal een ontwerp van decreet over onteigeningen bespreken na het reces. De MORA is er enthousiast over. Toch wordt er nu al een werkvennootschap opgericht die een aantal taken heeft op vlak van onteigening. Het Rekenhof heeft berekend dat voor alle projecten die de minister aan De Werkvennootschap wil toevertrouwen, een kleine 3 miljard euro nodig is. Die staan noch in het businessplan, noch in de meerjarenraming. Momenteel is volgens het Rekenhof het budget voor wegen ongeveer 500 miljoen euro per jaar. De financiering is dus duister. Als de memorie van toelichting en het businessplan samengelegd worden, is het niet duidelijk wie bepaalt wat de strategische projecten zijn.

Björn Rzoska informeert voorts of er een evaluatie is van Lijninvest en Via-invest. Het Rekenhof en de MORA wezen op de hoorzitting op de ervaringen met BAM. Wordt er met die ervaringen rekening gehouden? Het parlement heeft transparantie bij BAM moeten afdwingen. De ervaring heeft geleerd dat de parlementaire controle op een structuur buiten de administratie moeilijk is. In de hoorzitting werd er verwezen naar artikel 24 van het BAM-decreet, dat een evaluatie oplegt. Het parlement kan daar een rol in spelen. Om die reden zal de spreker een amendement indienen om die evaluatieclausule aan dit ontwerp toe te voegen.

Björn Rzoska vraagt waarom die extra structuur nu dringend nodig is. Heel wat experts in de Commissie voor alternatieve financiering van overheidsinvesteringen waarschuwen voor het onevenwicht in competentie tussen de private spelers en de administratie. Door de competentie uit de administratie weg te halen en in De Werkvennootschap te stoppen, groeit dat onevenwicht alleen maar. Er is nu al een versnippering van kennis tussen het Kenniscentrum PPS, de administratie, BAM, enzovoort. En nu komt er nog een structuur bij met een twintigtal mensen uit de administratie, nieuwe werknemers en externe expertise door consultancy.

Het kenniscentrum zou een tegenwicht kunnen bieden, maar niet met zijn huidige bestaande van nauwelijks drie voltijds equivalenten. De raad van bestuur van De Werkvennootschap is zwaar en telt twee regeringscommissarissen, terwijl de vennootschap enkel operationeel en niet strategisch zal beslissen. Het Rekenhof vraagt dan ook waarom die logge structuur nodig is. Het Rekenhof maar vooral de MORA waarschuwen ervoor dat de opdrachten van De Werkvennootschap in conflict kunnen komen met de toewijzing van projecten. Ze is immers verantwoordelijk voor communicatie en voor draagvlak, wat al start vóór een project in de markt gezet wordt. Hoe kan De Werkvennootschap er al over communiceren als ze de opdracht nog niet toegewezen heeft gekregen?

Dirk de Kort onthoudt uit de hoorzitting tegengestelde meningen: kritische commentaren van de MORA en het Rekenhof, meer genuanceerde van de administratie en van de senior consultant van de PMV. Dat doet CD&V besluiten de zaak van nabij te volgen. Hij vraagt naar analogie met het Masterplan 2020 Antwerpen een zesmaandelijks voortgangsrapportage.

De hoorzitting heeft Joris Vandenbroucke niet geleerd waarom het nodig is een deel van de administratie in een vennootschap onder te brengen. Hij begrijpt niet waarom AWV en MOW, eventueel gefuseerd, niet in staat zouden zijn om efficiënt, projectgericht en interdisciplinair samen te werken met private partners. Het klopt dat er al dergelijke nv's opgericht zijn, maar dan wel om heel andere redenen. Nv Domus Flandria moest privaat kapitaal aantrekken om buiten de begroting sociale huisvestingsprojecten te realiseren. Vandaag is dergelijke debudgettering niet meer mogelijk. Een ander motief was dat de toenmalige administraties niet in staat waren complexe projecten te verwezenlijken. Twintig jaar later gelden andere pps-regels en heerst er een beter bestuurlijk beleid. Dus is een aparte entiteit niet langer nodig.

Joris Vandenbroucke vraagt of de Vlaamse Regering enkel akte genomen heeft van het businessplan of dat het ook zal worden uitgevoerd. In dat plan staat onder meer dat de vergoedingen van de leden en de voorzitter van de raad van bestuur zullen worden aangepast. Omdat men tevens aanvoert dat de verantwoordelijkheid stijgt, vermoedt hij dat de vergoedingen hoger zullen zijn dan bij Via-Invest en Lijninvest. Daarbij komt nog dat het businessplan stipuleert dat de kosten voor de raad van bestuur jaarlijks met 2 procent zullen worden geïndexeerd. Dat zou wraakroepend zijn na indiening door de regering van een programmadecreet waarbij de subsidies voor scholen en welzijnsorganisaties voor het derde jaar op rij niet geïndexeerd worden.

Het Rekenhof merkt ook op dat in het businessplan de rol van regeringscommissarissen maximaal wordt ingevuld. Zij zullen de beslissingen van de nv moeten toetsen, onder meer aan het algemeen belang. Het ontwerp van decreet geeft de regeringscommissarissen veeleer een minimale rol. Het parlementslid heeft een amendement om de formulering van het businessplan over te nemen in het ontwerp.

Joris Vandenbroucke vraagt voorts of personen die voor De Werkvennootschap uit de administratie overkomen, vervangen worden in de administratie. Hij wil tevens weten wanneer de samenwerkingsovereenkomst tussen de vennootschap en de regering er zal zijn. Zal de commissie die overeenkomst kunnen bespreken?

De hoorzitting heeft veel opgehelderd bij Annick De Ridder. Sommige aspecten zijn aangepast aan de adviezen en bepaalde kritieken zijn weerlegd. 'Samenwerking', 'sneller', 'efficiënter', 'overkoepelend', 'daadkrachtig' en 'geïntegreerd' zijn kernwoorden die voor het lid de zaak goed samenvatten. De Werkvennootschap wordt een uitvoeringstool om belangrijke infrastructuurprojecten sneller te verwezenlijken.

Om de parlementaire controle te garanderen, vraagt ook zij een regelmatige voortgangsrapportage, minstens elk jaar. Dat mag echter niet verhinderen dat parlementsliden tussentijds de regering hierover bevragen. Het lijkt haar niet nodig dat in het ontwerp van decreet in te schrijven. De verslagen van de parlementaire behandeling van het ontwerp van decreet volstaan daarvoor.

De belangrijke toezichtrol van de regeringscommissarissen lijkt haar afdoende geregeld. In het decreet betreffende deugdelijk bestuur in de Vlaamse publieke sector staat hun functiebeschrijving.

Dan komen we bij de antwoorden van de minister. Gelet op de mobiliteitsproblemen is wachten op evaluaties of andere decretale initiatieven voor minister

Ben Weyts geen optie. Het klopt niet dat er een entiteit bij komt. De Werkvennootschap bouwt voort op Via-Invest en Lijninvest, die worden afgeschaft. Hun raden van bestuur bestonden uit twaalf en zes leden. Dat worden er nu zeven, plus twee regeringscommissarissen.

De Werkvennootschap zal alleen complexe mobiliteitsinfrastructuur van strategisch belang uitvoeren. Die infrastructuur is opgesomd in het regeerakkoord en bevestigd door de regering. Voor elk project moet een samenwerkingsakkoord gesloten worden. De vennootschap werkt dus niet autonoom. Het is net de bedoeling samen te werken en de krachten te bundelen om snel vooruitgang te boeken met een consequente, gecoördineerde aanpak. De Vlaamse Regering neemt de beslissingen, onder parlementaire controle. De Werkvennootschap heeft een louter uitvoerende taak. De financiering wordt bepaald in de begroting en in de pps-constructies. Het is nog niet mogelijk aan te geven wat wanneer en hoe zal worden gefinancierd. De regering heeft akte genomen van het businessplan. Dat plan is indicatief, maar het geeft een goed beeld van de grote uitdagingen die een gebiedsgerichte aanpak van mobiliteitsinfrastructuur stelt.

Het Vlaamse Gewest zal nog een samenwerkingsakkoord afsluiten met De Werkvennootschap, allicht in januari. Voorts komen er eveneens samenwerkingsovereenkomsten met De Lijn en AWW.

Het parlement zal zich kunnen uitspreken over de jaarlijkse begrotingsdocumenten. In 2017 zijn er alvast voor 60 miljoen euro investeringsmachtigingen uitgetrokken. Door een bepaling in het begrotingsdecreet kunnen die middelen overgedragen worden naar de volgende jaren. Zo kan er gespaard worden voor grote werken.

De minister benadrukt de verschillende wijzen waarop de vennootschap gecontroleerd wordt. Vooreerst is er het toezicht van de algemene vergadering. Het Vlaamse Gewest beschikt ten minste over de helft plus een aandeel. Minstens de helft van de leden van de raad van bestuur wordt benoemd op voordracht van de regering. Wijzigingen aan het statuut dienen vooraf goedgekeurd te worden door de regering. Een regeringscommissaris wordt voorgedragen door de minister van Mobiliteit, de andere door de minister van Financiën. De vergoedingen van de leden van de raad van bestuur zullen eveneens door de Vlaamse Regering bepaald worden. In Via-Invest en Lijninvest waren er helemaal geen regeringscommissarissen. Ook de samenwerkingsovereenkomst met het Vlaamse Gewest zorgt voor controle.

Voorts dient de vennootschap rapport uit te brengen over de alternatieve financiering. De minister is uiteraard niet tegen een regelmatige rapportering aan de parlementaire commissie. De Werkvennootschap valt onder het Rekendecreet, waardoor parlementaire controle verzekerd is. De Raad van State bevestigt dat het ontwerp van decreet in voldoende toezicht voorziet, dus acht de minister het amendement van Joris Vandenbroucke overbodig.

De minister trekt belangrijke lessen uit fouten van BAM in haar stakeholdersmanagement en communicatie. De maatschappij heeft bijvoorbeeld haar aanzienlijke realisaties in het Masterplan 2020 op vlak van mobiliteit en leefbaarheid, onder andere meer groen en meer fietspaden, laten ondersneeuwen door de discussies over een brug of tunnel en het tracé. Tot slot benadrukt de minister dat personeelsleden van de agentschappen of De Lijn die overstappen naar De Werkvennootschap, kunnen worden vervangen.

Collega's, ik kom tot de afrondende bespreking.

Björn Rzoska vindt de evaluatie die de minister nu van BAM maakt, al te vluchtig. Ook voor de MORA en het Rekenhof is het absoluut niet duidelijk hoe alles nu

met De Werkvennootschap zal worden opgelost. Blijft BAM verantwoordelijk voor Antwerpen en wordt De Werkvennootschap een nieuwe BAM voor de rest van het land? De werken van het Masterplan 2020 Antwerpen worden al gefinancierd uit de overheidsbegroting. Waarom blijft BAM dan apart bestaan? Een grondige evaluatie is dringend. Björn Rzoska merkt ook op dat de vertegenwoordiger van de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen in de hoorzitting heeft gezegd dat Via-Invest behoorlijk functioneert. Ook daaruit kan worden geleerd. Het is de spreker niet duidelijk waarom het ontwerp van decreet op een drafje door het parlement moet worden gejaagd.

Dat doen we vandaag wel niet, toch?

Joris Vandenbroucke wijst ter verantwoording van zijn amendement naar de suggestie van het Rekenhof. Dat vraagt waarom het toezicht van de regeringscommissarissen beperkt is tot het wettelijke toezicht. Raadsheer Jan Debucquoy had het in de hoorzitting over een minimale invulling. In het businessplan is dat toezicht anders omschreven. In zijn amendement neemt hij enkel de formulering van het businessplan over, waardoor de regeringscommissarissen de activiteiten van de vennootschap moeten toetsen aan het oprichtingsdecreet, de statuten, het samenwerkingsakkoord, de verenigbaarheid met het algemeen belang.

Minister Ben Weyts wijst erop dat het parlement om de zes maanden BAM evalueert met een voortgangsrapportage. De Werkvennootschap krijgt projecten toegewezen. Via-Invest en Lijninvest, die participeerden in projecten met de bedoeling de opbrengsten opnieuw te investeren, moeten verdwijnen. Europa oordeelt dat participatieve pps'en niet kunnen. Aan dergelijke privaatrechtelijke vennootschappen kunnen daarenboven geen specifieke publieke bevoegdheden worden toegekend. Daarom krijgt De Werkvennootschap een andere vorm, waardoor ze rechten op het openbaar domein kan uitoefenen, zoals de onteigeningsbevoegdheid, de verplaatsing van nutsleidingen en zelfs politionele bevoegdheden.

Volgens de Raad van State is het toezicht afdoende geregeld. De minister heeft de andere controlemiddelen opgesomd. Het was nimmer een probleem dat er geen regeringscommissarissen waren bij Via-Invest en Lijninvest, dus nu zijn er echt geen superregeringscommissarissen nodig, zegt de minister nog als antwoord op het amendement ter zake van Joris Vandenbroucke.

Ik kom tot de artikelsgewijze bespreking. Er zijn amendementen voorgesteld in de commissie.

Amendement nr. 1, voorgesteld door Joris Vandenbroucke, strekt ertoe paragraaf 3 van artikel 28 te vervangen door een amendement als volgt: "Elke regeringscommissaris ziet erop toe dat de opdrachten, vermeld in artikel 3, door De Werkvennootschap worden uitgeoefend conform het algemeen belang en de naleving van de wetten, decreten, ordonnanties, reglementaire besluiten, het organiek statuut en het ondernemingsplan van De Werkvennootschap." Dit amendement wordt verworpen met 8 stemmen tegen 2.

Amendement nr. 2, voorgesteld door Joris Vandenbroucke, strekt ertoe een zinsnede toe te voegen aan artikel 28. Het stukje "dit decreet, de statuten of de samenwerkingsovereenkomst" moet dan worden vervangen door de zinsnede "het algemeen belang en de naleving van de wetten, decreten, ordonnanties, reglementaire besluiten, het organiek statuut en het ondernemingsplan van De Werkvennootschap". Ook dit amendement wordt verworpen met 8 stemmen tegen 2.

Het laatste amendement, amendement nr. 3, voorgesteld door Björn Rzoska, strekt ertoe aan hoofdstuk 10 een nieuw artikel 28/1 toe te voegen, dat luidt als volgt: "De Werkvennootschap neemt de nodige initiatieven opdat de realisatie

van haar opdrachten jaarlijks extern wordt geëvalueerd." Dat amendement wordt eveneens verworpen met 8 stemmen tegen 2.

Collega's, de stemming over het geheel, ten slotte, resulteerde in het aannemen van het ontwerp van decreet met 8 stemmen tegen 2.

Ik dank jullie voor jullie aandacht.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 995/1)

– *De artikelen 1 tot en met 27 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

Er zijn amendementen op artikel 28. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 995/5)

De stemmingen over de amendementen en over het artikel worden aangehouden.

Er is een amendement tot toevoeging, aan hoofdstuk 10, van een artikel 28/1. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 995/5)

De stemming over het amendement wordt aangehouden.

– *Artikel 29 wordt zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende diverse maatregelen inzake de herstructurering van Waterwegen en Zeekanaal NV van publiek recht en nv De Scheepvaart van publiek recht

– 1003 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende diverse maatregelen inzake de herstructurering van Waterwegen en Zeekanaal NV van publiek recht en nv De Scheepvaart van publiek recht.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Van Miert, verslaggever, heeft het woord voor een mondeling verslag, mede namens de heer Rzoska, eveneens verslaggever.

Paul Van Miert (N-VA): Collega's, de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken behandelde op 15 december 2016 het ontwerp van decreet houdende diverse maatregelen inzake de herstructurering van Waterwegen en Zeekanaal NV van publiek recht en nv De Scheepvaart van publiek recht.

Minister Weyts licht het ontwerp toe. Momenteel is de werking van nv De Scheepvaart gericht op het Albertkanaal en de Kempische kanalen. Waterwegen en Zeekanaal NV (W&Z) beheert de waterwegen in de andere delen van het Vlaamse Gewest.

Gezien de economische en mobiliteitsuitdagingen moeten de troeven van de waterwegen zoveel mogelijk uitgespeeld worden. De fusie is geen doel op zich,

maar moet een motor voor vooruitgang zijn. Het moment zal ook worden aangegrepen om de Vlaamse waterweg te promoten. De fusievennootschap wordt De Vlaamse Waterweg nv gedoopt, met een nieuw logo.

De minister rekent op schaalvoordelen. Zo zullen beslissing- en overlegstructuren niet langer dubbel bestaan en zullen de beste praktijken van beide organisaties worden aangewend. Dat levert recurrente baten op van, voorzichtig geraamd, enkele miljoenen euro per jaar.

De minister wijst tevens op de voordelen in herkenbaarheid en profilering. Er is één beheerder van de waterweg, één aanspreekpunt voor ondernemers en burgers. Het totale werkingsbudget bedraagt ongeveer 400 miljoen euro per jaar.

De toelichting geeft ons een hele reeks cijfers, maar een aanschouwelijke vergelijking is toch dat we spreken van een goederenbehandeling van 930.000 vermeden vrachtwagenritten per jaar.

Verder schetst minister Weyts de missie en het fusieproces. Nv De Scheepvaart blijft als rechtspersoon bestaan en wordt op 1 januari 2017 omgevormd tot De Vlaamse Waterweg nv. Vervolgens wordt de vennootschapsrechtelijke fusie doorgevoerd. De fusie zelf is een omvangrijke operatie die deskundig begeleid wordt door de fusiemanager. Om de werkzaamheden in de tijd te spreiden, worden ze gefaseerd. Het opzet is om voor 1 januari 2018 W&Z te ontbinden.

De minister toont voorts de stappen in het beslissingsproces en zoomt in op het advies van de MORA. Dat advies is positief en zorgt voor enkele suggesties die in de definitieve tekst verwerkt zijn. Zo vraagt de adviesraad om De Vlaamse Waterweg nv voldoende operationele autonomie te geven. Ook vraagt de MORA om over de samenstelling van het raadgevend comité te overleggen met het middenveld.

Het advies van de Raad van State, dat gunstig is, is beperkt tot enkele opmerkingen, meestal van juridisch-technische aard. Ook die aanpassingen werden gemaakt.

Vanuit de fracties loven Joris Vandenbroucke, Björn Rzoska en Annick De Ridder de fusie die zij logisch noemen. Zij kijken uit naar de werking van de nieuwe nv. De heer Dirk de Kort beklemtoont de voordelen van een sterke binnenvaart en van de fusie.

Het ontwerp van decreet houdende diverse maatregelen inzake de herstructurering van Waterwegen en Zeekanaal NV van publiek recht en nv De Scheepvaart van publiek recht wordt unaniem aangenomen met 10 stemmen. (*Applaus*)

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1003/1)

– *De artikelen 1 tot en met 52 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van regelgeving over de taalexamenregeling van het personeel, de studiegebieden en de programmatieprocedure voor het secundair volwassenenonderwijs, de programmatie van opleidingen van het hoger beroepsonderwijs, een benoemingsstop voor het hoger beroepsonderwijs en de specifieke lerarenopleiding in de centra voor volwassenenonderwijs en bepaalde aspecten van alternerende opleidingen – 1000 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van regelgeving over de taalexamenregeling van het personeel, de studiegebieden en de programmatieprocedure voor het secundair volwassenenonderwijs, de programmatie van opleidingen van het hoger beroepsonderwijs, een benoemingsstop voor het hoger beroepsonderwijs en de specifieke lerarenopleiding in de centra voor volwassenenonderwijs en bepaalde aspecten van alternerende opleidingen.

De verslaggevers, de heer Jan Durnez en mevrouw Ann Brusseel, hebben niet het woord gevraagd voor het mondeling verslag waartoe de Commissie voor Onderwijs heeft beslist.

Vraagt er iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2016-17, nr. 1000/3)*

– De artikelen 1 tot en met 71 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 november 2016 betreffende het tijdelijke project "leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs" – 1001 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 november 2016 betreffende het tijdelijke project "leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs".

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Voorzitter, ik wil even het woord vragen om de aandacht te richten op dit ontwerp van decreet. We zijn heel blij dat het er is, omdat het ons de mogelijkheid geeft om proefprojecten op te starten voor het leerlingenvervoer van het buitengewoon onderwijs. We weten allemaal dat daar veel leerlingen heel lang op de bus zitten. Dat is een problematiek waar al langer een oplossing voor gezocht wordt. Dit ontwerp van decreet biedt daar nu de mogelijkheid toe. We gaan namelijk proberen om een nieuw, eenduidig en

transparant concept te doen ontstaan, zodat het leerlingenvervoer flexibeler kan worden georganiseerd en de reistijden aanzienlijk zullen worden ingekort.

Tijdens de bespreking in commissie van dit ontwerp van decreet – dat vooral de aandacht trok van de meerderheid, want de oppositie was een merkwaardige afwezige bij deze bespreking – hebben we ook aan de minister gevraagd om aandacht te hebben voor de opvolging en de vorming van busbegeleiders. Dat wil ik hier vandaag ook nog eens extra benadrukken, dat we dit ook niet uit het oog mogen verliezen. Dank u wel. (*Applaus. Opmerkingen*)

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, laat ons de kerststemming misschien een beetje laten binnenkomen in dit parlement. Ik ben sprakeloos over zoveel eensgezindheid, voorlopig toch.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1001/1)

– *De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Elke Van den Brandt, Caroline Croo, Bart Van Malderen, Cindy Franssen en Freya Saeys betreffende het invoeren van neonatale screening op mucoviscidose – 972 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Elke Van den Brandt, Caroline Croo, Bart Van Malderen, Cindy Franssen en Freya Saeys betreffende het invoeren van neonatale screening op mucoviscidose.

De bespreking is geopend.

Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Collega's, mucoviscidose is een van de meest voorkomende erfelijke ziektes. Ze komt in heel veel verschijningsvormen voor. Mucoviscidose heeft geen standaard aantal symptomen. Het kan zich op verschillende manieren uiten, waardoor het vaak heel moeilijk is om op tijd de juiste diagnose te stellen en dus ook de juiste behandeling aan te gaan.

Je kunt baby's van bij de geboorte daarop screenen. Dan weet je of ze al of niet mucoviscidose hebben en kun je van bij de start een goede behandeling geven, waardoor de effecten en de schadelijke gevolgen van de ziekte beperkt kunnen worden gehouden.

In heel veel landen gebeurt dat al, zowel in Europa als daarbuiten. Vandaag bestaan de argumenten om het niet te doen eigenlijk niet meer. Nu niet screenen, zou bijna neerkomen op schuldig verzuim, want we kunnen dit perfect.

De Mucovereniging heeft heel lang aangedrongen en heeft heel veel handtekeningen verzameld. Er is een heel breed maatschappelijk draagvlak om dit te doen. Het doet mij dan ook heel veel plezier dat er hier op een constructieve manier, samen met de meerderheid, een voorstel van resolutie kan worden voorgelegd. Dat betekent dat er ook in Vlaanderen voor het einde van deze legislatuur een screening op mucoviscidose zal zijn, zodat alle pasgeborenen gescreend worden en op tijd de juiste behandeling kunnen krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Croo heeft het woord.

Caroline Croo (N-VA): Ik volg mevrouw Van den Brandt volledig. Bedankt ook om het voorstel van resolutie samen uit te werken, samen met de collega's Franssen en Saeys. Uit de beleidsaanbevelingen van het rapport van het Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg blijkt dat als de diagnose vervroegd kan worden van 10 maand naar 2 maand, de therapielast enorm verlaagt. Het belang van preventie en vroegtijdige opsporing werd ook nog eens onderstreept door de Vlaamse Werkgroep Bevolkingsonderzoek.

Mucoviscidose is de meest voorkomende levensbedreigende erfelijke ziekte in ons land. Het is voor pasgeborenen met muco cruciaal om zo vroeg mogelijk toegang te krijgen tot de noodzakelijke zorg, zodat er geen onherstelbare longschade ontstaat. De verminderde therapielast kan een reductie inhouden van twee tot drie keer in het aantal hospitalisaties. Ook de internationale kennis en de buitenlandse vergelijkingen hebben ons ondertussen heel veel geleerd.

De systematische invoering is een basisvoorwaarde zodat die kinderen ook sneller kunnen worden doorverwezen naar gekende erfelijkheidscentra. Het bloed dat via de hand of de hielprik wordt verzameld, kan perfect voor een screening worden gebruikt. Het systematisch neonataal screenen gebeurt reeds in 60 procent van de Europese landen.

Uit een Nederlandse studie die een schatting maakte van de kosteneffectiviteitsratio van de neonatale screening, blijkt dat naargelang het gekozen algoritme, de CER varieert van 23.600 euro tot 29.200 euro per gewonnen levensjaar, wat dus ligt binnen de aanvaardbare grens van 35.000 euro die in Vlaanderen als kosteneffectief wordt aangenomen.

De ziekte kan in de toekomst steeds beter worden behandeld door de steeds beter wordende medicatie. Zo kan de gezondheid van patiënten zo stabiel mogelijk worden gehouden en op die manier kan men optimaal van de medische innovaties genieten.

Bij uitbreiding vragen wij ook aan de Vlaamse Regering om na te gaan welke andere frequente erfelijke ziekten, die nu reeds in de buurlanden worden opgespoord, in de neonatale screening kunnen worden opgenomen en om hiervoor een indicatief tijdspad uit te zetten.

De voorzitter: Mevrouw Franssen heeft het woord.

Cindy Franssen (CD&V): Ook collega Van Malderen heeft hieraan meegewerkt.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp-a): Mevrouw Franssen, ik dank u, maar mijn betoog gaat daar niet over.

Ik wil iedereen bedanken die heeft meegewerkt. In de eerste plaats zou ik de mensen van de mucovereniging die, zoals mevrouw Van den Brandt heeft gezegd, vele duizenden handtekeningen hebben opgehaald om dit vraagstuk op onze tafel

te leggen, willen bedanken. Uit de hoorzittingen is heel duidelijk geworden dat er vandaag geen excuses meer zijn om dit niet te doen. Er moeten nog een paar concrete antwoorden worden geboden op gekende vragen. Ik denk dat duidelijk is geworden dat dit op een redelijke termijn kan worden ingevuld, en die spoed is ook nodig. De collega's hebben reeds gewezen op de stand van de wetenschap, anderen op de noodzaak om zo snel mogelijk met een behandeling te starten. Ik wil er eentje toevoegen: een algemene screening laat toe dat ouders ook een veel bewuster antwoord op hun kinderwens kunnen bieden als zij zo snel mogelijk worden geïnformeerd over het feit of hun eerste kind al dan niet drager is van dit gen. Ik denk dat we daarmee veel gecumuleerd leed kunnen vermijden.

Geen excuses dus, maar zo snel mogelijk antwoorden bieden. Nogmaals bedankt voor de samenwerking.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Over de wenselijkheid van deze opname is bij geen enkele partij nog twijfel. Het is nu natuurlijk aan de minister en aan de administratie om er uitvoering aan te geven. Ik denk dat we allemaal erg uitkijken naar de dag waarop de eerste neonatale screening van muco zal gebeuren.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

RECHTSPOSITIEREGELING VAN HET PERSONEEL VAN HET WETENSCHAPPELIJK SECRETARIAAT VAN HET VLAAMS INSTITUUT VOOR VREDE EN GEWELDPREVENTIE

Bespreking en stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de rechtspositieregeling van het personeel van het Wetenschappelijk Secretariaat van het Vlaams Instituut voor Vrede en Geweldpreventie.

De bespreking is geopend.

Mevrouw Claes, secretaris, heeft het woord.

Sonja Claes (CD&V): Collega's, op het Uitgebreid Bureau van 19 december is er beslist om aan de plenaire vergadering de statuutwijziging voor te leggen. Het is de bedoeling van het Vlaams Instituut voor Vrede en Geweldpreventie om het personeelsbeleid te updaten op het vlak van rekrutering, evaluatiecycli en talentgerichte ontwikkeling. De nieuwe rechtspositieregeling schept een kader voor het personeelsbeleid. Er zijn enkel contractuele medewerkers waardoor hun statuut verschilt van dat van de mensen in de administratie.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

Mag ik aannemen dat de rechtspositieregeling van het personeel van het Wetenschappelijk Secretariaat van het Vlaams Instituut voor Vrede en Geweldpreventie eenparig is aangenomen? *(Instemming)*

Dan is aldus besloten.

ONTWERP VAN WERKINGSBEGROTING VAN HET VLAAMS PARLEMENT VOOR HET BEGROTINGSJAAR 2017**– 10 (2016-2017) – Nr. 1****ONTWERP VAN WERKINGSBEGROTING VAN DE VLAAMSE OMBUDSDIENST VOOR HET BEGROTINGSJAAR 2017****– 45 (2016-2017) – Nr. 1****ONTWERP VAN WERKINGSBEGROTING VAN HET KINDERRECHTEN-COMMISSARIAAT VOOR HET BEGROTINGSJAAR 2017****– 46 (2016-2017) – Nr. 1****ONTWERP VAN WERKINGSBEGROTING VAN HET VLAAMS VREDES-INSTITUUT VOOR HET BEGROTINGSJAAR 2017****– 48 (2016-2017) – Nr. 1****Bespreking en stemming**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de ontwerpen van werkingsbegroting van het Vlaams Parlement, de Vlaamse Ombudsdienst, het Kinderrechtencommissariaat en het Vlaams Vredesinstituut voor het begrotingsjaar 2017.

De bespreking is geopend.

Mevrouw Claes, secretaris, heeft het woord.

Sonja Claes (CD&V): Op het Bureau van 19 november 2016 is het ontwerp van de begroting van het Vlaams Parlement besproken en goedgekeurd. De begroting wordt vandaag in de plenaire vergadering voorgelegd. Ook de drie paraparlementaire instellingen hebben een afzonderlijke begroting die vandaag hier ook ter goedkeuring wordt voorgelegd. De dotatie van die instellingen is opgenomen in de begroting van het Vlaams Parlement.

De uitgavenbegroting 2017 bedraagt 97,75 miljoen euro en wordt gefinancierd met een dotatie van 93,3 miljoen euro en 4,5 miljoen euro andere inkomsten.

De uitgavenbegroting is als volgt samengesteld. Er zijn investeringen voor 1,9 miljoen euro of 1,9 procent van de uitgavenbegroting. In 2016 zal verder uitvoering worden gegeven aan het investeringsplan. Het betreft voornamelijk investeringen in de beide gebouwen. De werkingskosten exclusief reserves zijn 31,3 miljoen euro of 32 procent van de uitgavenbegroting. De aankoop van voorraadgoederen en diensten en diverse goederen wordt geraamd op 12,6 miljoen euro en omvat voornamelijk de uitvoering van bestaande contracten voor het onderhoud van de gebouwen, het onderhoud en de herstelling van de pc's, schoonmaak, nutsvoorzieningen, parlementair drukwerk enzovoort.

De andere bedrijfskosten bedragen 18,8 miljoen euro. Het betreft voornamelijk dotaties en werkingstoelagen aan de drie paraparlementaire instellingen, de voorziene dotaties aan de politieke partijen, voor 12,2 miljoen euro en belastingen op beide gebouwen, voor 1,2 miljoen euro.

Vergoedingen en salarissen beslaan 61,1 miljoen euro. De personeelskosten zijn als volgt samengesteld. Vergoeding aan de leden: 21,3 miljoen euro; de salarissen voor het politiek personeel: 18,5 miljoen euro; personeel algemeen secretariaat: 20,6 miljoen euro; onvoorzijne personeelsuitgaven: 0,7 miljoen euro; de wachtvergoeding militaire politie: 0,125 miljoen euro.

Aan reserves is er 3 miljoen euro of 3,2 procent van de uitgavenbegroting. Het Vlaams Parlement legt in 2017, conform de meerjarenbegroting, voor 3 miljoen

euro reserves aan voor toekomstige uitgaven. Het betreft onder andere de aanleg van reserves voor juridische geschillen, een aantal toekomstige uitbreidings- of vervangingsinvesteringen en de verkiezingen van 2019.

Daarnaast wordt de onttrekking van 0,8 miljoen euro reserves gepland hoofdzakelijk ter financiering van de gevolgen van de verkiezingen.

Dan hebben we ook inkomsten. Naast een dotatie van 93,2 miljoen euro voorziet het Vlaams Parlement in 2016 voor 4,5 miljoen euro andere inkomsten. Dat zijn voornamelijk onttrekkingen van opgebouwde reserves.

Tot slot stel ik voor dat de plenaire vergadering voor kleine wijzigingen het Uitgebreid Bureau net als vorig jaar machtigt om de begroting aan te passen. Dat betekent dat de voorzitter elke begrotingswijziging voorlegt aan het Uitgebreid Bureau, dat vervolgens beslist over de voorlegging aan de plenaire vergadering.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

Mag ik aannemen dat de ontwerpen van werkingsbegroting van het Vlaams Parlement, de Vlaamse Ombudsdienst, het Kinderrechtencommissariaat en het Vlaams Vredesinstituut voor het begrotingsjaar 2017 eenparig zijn aangenomen? *(Instemming)*

Dan is aldus besloten.

MOTIE betreffende een belangenconflict van Matthias Diependaele, Joris Vandenbroucke, Koen Van den Heuvel, Björn Rzoska en Bart Somers met betrekking tot de geplande fusie van intercommunales VIVAQUA en Hydrobru
– 1032 (2016-2017) – Nr. 1

Voorstel tot aanvulling van de agenda

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Matthias Diependaele bij motie van orde een voorstel gedaan tot aanvulling van de agenda met de motie van Matthias Diependaele, Joris Vandenbroucke, Koen Van den Heuvel, Björn Rzoska en Bart Somers betreffende een belangenconflict met betrekking tot de geplande fusie van intercommunales VIVAQUA en Hydrobru.

Is het parlement het eens met dat voorstel tot aanvulling van de agenda? *(Instemming)*

Dan stel ik voor dat de motie van Matthias Diependaele, Joris Vandenbroucke, Koen Van den Heuvel, Björn Rzoska en Bart Somers betreffende een belangenconflict met betrekking tot de geplande fusie van intercommunales VIVAQUA en Hydrobru onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? *(Instemming)*

Het incident is gesloten.

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de motie van Matthias Diependaele, Joris Vandenbroucke, Koen Van den Heuvel, Björn Rzoska en Bart Somers betreffende een belangenconflict met betrekking tot de geplande fusie van intercommunales VIVAQUA en Hydrobru.

De bespreking is geopend.

De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Voorzitter, collega's, VIVAQUA is een intercommunale waar momenteel 38 Vlaamse, Brusselse en Waals-Brabantse gemeenten en steden in zitten. Bij de staatsvorming in 2001 is beslist dat het toezicht op de intercommunales naar de gewesten zou gaan. Pas op 13 februari 2014, dertien jaar later, werd er een samenwerkingsakkoord gesloten waarin gestipuleerd staat dat er een akkoord moet komen over het toezicht op de gewestgrensoverschrijdende intercommunales.

De gemeenten zouden de kans krijgen om uit te treden indien ze dat wensten. VIVAQUA heeft zijn statuten niet aangepast. De gemeenten kunnen enkel uit-treden met een tweederde meerderheid, maar de Vlaamse gemeenten maken in totaal slechts 11 procent uit van de samenstelling van VIVAQUA, dus dat lukt nooit. Dat is de situatie tot nu toe.

Intussen is er ook een fusie gepland met Hydrobru. Dat bestaat enkel uit de 19 Brusselse gemeenten.

Het voorstel van ordonnantie dat morgen ter stemming voorligt in het Brusselse Parlement tot wijziging van de ordonnantie van 20 oktober 2006 moet die fusieplannen doorgang laten vinden. De meerderheid van de Vlaamse gemeenten wil die fusie niet en wil niet onder toezicht komen van het Brusselse Gewest. Ze be-roepen zich daarvoor op het samenwerkingsakkoord om uit te treden. Daarenboven sleurt Hydrobru een schuldenberg mee van 600 miljoen euro, wat voor die gemeenten natuurlijk geen positief vooruitzicht is.

Het samenwerkingsakkoord is volgens ons niet nageleefd. Daarom willen wij in overleg treden met het Brusselse Parlement met betrekking tot de uittreding van die gemeenten en de naleving van het samenwerkingsakkoord.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over de motie houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2017 – 14 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

De heer Diependaele heeft het woord voor een stemverklaring.

Matthias Diependaele (N-VA): Collega's, we hebben twee dagen een debat gevoerd. Elk jaar opnieuw wordt er gedebatteerd over het debat en de vraag of dit wel nuttig is. We kunnen daar gerust het gesprek eens over voeren, maar ik denk dat het belangrijk is dat we eens tijd uittrekken om effectief de gedachten tegenover elkaar te zetten.

Voor mijn fractie is het volgende belangrijk. We zitten in een zeer moeilijke omgeving. De ESR-regels worden aangepast. De economische situatie is nog altijd niet wat we zouden hopen dat ze zou zijn. Er is de zesde staatsvorming die heel wat bevoegdheden maar ook zeer veel kosten heeft doorgestuurd naar

de gemeenschappen en gewesten. In die omgeving heeft deze Vlaamse Regering een begroting moeten opstellen die zoveel mogelijk mensen ten goede kwam.

Als u het mij vraagt, zijn er twee grote onderdelen in de debatten die we de laatste dagen hebben gevoerd. Enerzijds is er het puur financiële, begrotingsmatige, budgettaire luik, maar daarnaast hebben we het ook vaak gehad over beleidskeuzes die gemaakt zijn bij de talrijke hervormingen die zijn doorgevoerd. Ik denk, in alle eerlijkheid, dat niemand maar dan ook niemand kan ontkennen dat dit een zeer daadkrachtige regering is. We kunnen van mening verschillen over de eigenlijke keuzes die gemaakt worden en dat debat hebben we ook ruimschoots gevoerd. Maar niemand kan ontkennen dat deze regering de zaken aanpakt en aan de slag gaat met de bevoegdheden, zowel de nieuwe als degene die we al hadden voor de zesde staatshervorming. Op beide onderdelen, zowel het hervormingsbeleid als het financiële beleid, scoort deze regering bijzonder goed.

Kijk eens naar de omslagen die we bewerkstelligd hebben bij welzijn, de persoonsvolgende financiering, O&O, innovatie, mobiliteit en ga zo maar verder. Op al die punten hebben we echt wel een keerpunt gemaakt met deze regering. Wat betreft het financiële luik hebben we altijd zeer duidelijk aan de Vlaming gezegd dat we inspanningen vroegen. We hebben nooit ontkend dat we van de Vlaming vroegen om bij te dragen. Maar we hebben daar ook altijd een perspectief tegenover gezet. In die zin was dit begrotingsdebat het meest aangename van al, want nu konden we effectief het geld bij het woord voegen. We konden effectief tegen die Vlaming zeggen: 'We hebben die inspanning gevraagd, maar wij gaan nu ook de belofte waarmaken dat we opnieuw kunnen investeren in wat mensen belangrijk vinden'.

In de toekomst houden we financieel de vinger op de knip. We gaan geen lasten doorschuiven naar de toekomstige generatie. Ik ben zeer blij dat we van internationale organisaties en instellingen in dit land meer en meer het signaal krijgen dat die positieve effecten zichtbaar zijn. Sociaal-economisch is het nog maar het begin van de heropleving, maar ze is er wel, niemand kan ze nog ontkennen. Ik ben er heilig van overtuigd dat misschien niet iedereen in dit parlement dat ziet, maar dat daarbuiten de mensen daar wel beter van worden en dat ze dat ook zullen erkennen. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord voor een stemverklaring.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Voorzitter, ik ben het grotendeels eens met mijn collega Matthias. Er zijn door deze regering grote keerpunten op gang gebracht de voorbije jaren. De financiën zijn op orde. We moeten niet aan definitiefetisjisme doen, maar de basisboodschap is dat de Vlaamse begroting op orde is en de schulden onder controle zijn. De schuldennorm is de voorbije weken op poten gezet. Hoewel de financiën op orde zijn, blijft men investeren.

Het is heel belangrijk dat het juist in die sectoren is waar het ertoe doet voor mensen. Welzijn: plus 500 miljoen euro, Onderwijs: plus 250 miljoen euro. Er zijn ook extra investeringen in innovatie. Het is in de voorbije dagen te weinig benadrukt, maar we hebben 55.000 jobs gecreëerd in dit land. De Nationale Bank verwacht nog 120.000 jobs, ook in de particuliere sector. Het is heel lang geleden dat dat is gebeurd. Dat zorgt voor een economisch draagvlak en voor economische sterkte. Als we daarvoor zorgen, hebben we ook extra financiële middelen om aan welzijn te werken en om onze sociale zekerheid verder uit te bouwen. Samen met onze federale collega's is het een belangrijke prestatie van de Vlaamse Regering om onze economie op die manier te versterken dat er tienduizenden jobs worden gecreëerd, eigenlijk meer jobs dan we ooit hadden gedacht en in een regeringsprogramma hadden gepland.

Naast dat sterke economische bilan zijn er ook keerpunten bereikt. Ik denk dan vooral aan het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, aan de klimaatresolutie. Kamerbreed is er een consensus gevonden voor een mentaliteitswijziging en een levensstijl-aanpassing, en dat is heel bemoedigend voor de Vlaming. Op dat vlak verdient de Vlaamse Regering ons aller steun om die keerpunten mee te begeleiden.

Samengevat zijn de zaken budgettair op orde. Er wordt geïnvesteerd in de domeinen die er voor de mensen echt toe doen. Er zijn een aantal belangrijke keerpunten bereikt. Onze fractie staat dus volmondig en enthousiast achter deze regering. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Somers heeft het woord voor een stemverklaring.

Bart Somers (Open Vld): Voorzitter, mijn twee uitstekende collega's hebben al enkele belangrijke insteken gegeven. Ik wil er vijf aan toevoegen.

Deze begroting getuigt van een gezond financieel beleid. We worden geconfronteerd met een hervormingsregering die op tal van maatschappelijke domeinen niet het status quo omarmt, maar juist kiest voor de toekomst, die kinderbijlagen hervormt, grote hervormingen doorvoert in het energiebeleid, lokale besturen grondig hervormt, persoonsvolgende financiering in de welzijnssector hervormt, belangrijke hervormingen doorvoert in het onderwijs. Dit is een regering die de toekomst voorbereidt. Het is ook een investeringsregering, een regering die de voorbije jaren moeilijke, maar moedige keuzes heeft gemaakt, waardoor er nu resoluut kan worden gekozen om te investeren in de toekomst. Dat is wat Vlaanderen nodig heeft.

Het is ook een emancipatorische regering, een regering die begrijpt dat mensen die het vandaag niet gemakkelijk hebben, niet zozeer moeten worden geholpen met uitkeringen, maar met een job, met een baan. Als deze regering mee heeft bijgedragen aan het creëren van 55.000 nieuwe banen en volgend jaar het perspectief kan bieden op 100.000 nieuwe banen, dan zijn dat evenveel gezinnen die een duurzaam perspectief hebben op beterschap, die uit de armoede worden getild of gehouden en die opnieuw welvaart en welzijn kunnen opbouwen. Dat is voor ons een heel belangrijk resultaat van dit begrotingsbeleid.

Ten slotte – dit gaat niet zozeer over de inhoud, maar over de manier waarop we hebben gedebatteerd –: we leven in tijden waar populistten heel vaak de bovenhand halen. In dit parlement hebben we de voorbije twee dagen laten zien dat we van mening kunnen verschillen op een hoffelijke en serene wijze. Dat heeft me heel veel plezier gedaan. Ik wil de leden van de oppositie en ook de collega's van de meerderheid bedanken dat we op een volwassen manier van gedachten kunnen wisselen, soms scherp, maar steeds hoffelijk en op een correcte manier. Dat is het begin van een inclusief beleid, namelijk dat je op een deftige manier van gedachten kunt wisselen zonder elkaar te beledigen of te vernederen. Ik dank daarvoor iedereen in dit parlement. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord voor een stemverklaring.

Joris Vandenbroucke (sp-a): Dank u wel, collega's. Het is een prachtige parlementaire traditie dat het allerlaatste woord over de begroting toekomt aan de fractieleiders van de oppositie.

Collega's, de minister-president heeft ons deze voormiddag van repliek gediend. Hij heeft ons een mooi geformuleerde terugblik en vooruitblik gegeven. Zijn betoog liet zich samenvatten als: 'Wij zijn goed bezig, wij van de Vlaamse Regering'. Ik heb gisteren erkend dat de sp.a-fractie een aantal perspectiefvolle projecten en investeringen in deze begroting heeft ontwaard, maar er zijn drie elementen die heel zwaar doorwegen in ons oordeel over deze begroting.

De minister-president heeft het gehad over het feit dat deze regering vertrouwen wil geven aan de mensen. Ik wil de discussie over het definitiefetisjisme over het evenwicht niet heropenen, maar ik vind het wel tekenend dat men niet in staat is te beamen wat bijvoorbeeld het Rekenhof, de Hoge Raad van Financiën (HRF) en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) zonder enig voorbehoud hebben gezegd: er is een tekort van 115,8 miljoen euro. Collega's, ik roep u op om daar eerlijk over te zijn, want eerlijker is beter en eerlijkheid is een van de belangrijkste basiselementen om vertrouwen te geven.

De minister-president heeft ook gezegd dat we twee jaar van moeizame besparingen achter de rug hebben, die niet evident waren voor de Vlaamse overheid. Ik vond het tekenend dat hij met geen woord heeft gerept over de Vlaamse gezinnen op wie die besparingen zoveel impact hebben gehad, dat hij niet heeft gemeld welke inspanningen er al zijn gevraagd aan die Vlaamse gezinnen. Ik hoef u toch niet te herinneren aan de talrijke facturen die u hebt gestuurd voor openbaar vervoer, voor zorg, voor kinderopvang, water, energie, zorg en noem maar op. U gaat opnieuw aankloppen bij die gezinnen door hun een deel van de kinderbijslag af te nemen die aan hen toekomt. Dat sterkt me opnieuw, ten derde male in de overtuiging dat deze Vlaamse Regering daadwerkelijk door haar cijfers de mensen niet meer ziet.

Ten slotte is het me opgevallen in de repliek van de minister-president dat hij niet heeft geantwoord op de pertinente vragen en bekommernissen die naar voren zijn gebracht door bijvoorbeeld de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor), die ervoor waarschuwt dat heel wat scholen in Vlaanderen moeite hebben om hun kerntaak te vervullen. Bekommernissen die naar voren zijn gebracht door bijvoorbeeld de Strategische Adviesraad voor het Vlaamse Welzijns-, Gezondheids- en Gezinsbeleid (SAR WGG), die heeft gezegd dat door uw "botte besparingen" – ik citeer letterlijk – de welzijnsorganisaties en de vele mensen die daar een beroep op doen voor zorg en hulpverlening, in grote problemen komen. Hij heeft ook niet geantwoord op de waarschuwing van de Raad van State, die heeft gezegd dat uw aanhoudende besparingen een impact hebben op de grondwettelijk verankerde sociale rechten van de Vlamingen. Overschaduw het feit dat hij daar niet op is ingegaan, compleet een aantal positieve elementen in die begroting? Neen, collega's, maar het legt wel een zware hypotheek op de toekomst van Vlaanderen en van de Vlaamse gezinnen, en om die reden kunnen wij deze begroting echt niet goedkeuren. (*Applaus bij de sp.a en Groen*)

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord voor een stemverklaring.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, collega's, we hebben twee dagen uitgebreid gedebatteerd over de begroting 2017. Ook mijn fractie heeft al van bij het begin een aantal toetsstenen naar voren geschoven op basis waarvan we deze begroting en ook het regeringsbeleid bekijken.

De minister-president heeft ons er deze middag jammer genoeg niet van kunnen overtuigen om toch ons standpunt te wijzigen en naar een positieve appreciatie te gaan van het begrotings- en het regeringswerk. We hebben dat ook aangegeven. Ik vind dat deze Vlaamse Regering een aantal interessante toekomstbeelden schetst, beelden van waar we naartoe moeten, maar als je dan gaat bekijken wat er vandaag concreet gebeurt, dan vinden we dat deze Vlaamse Regering te weinig het juiste pad inslaat om daar ook te geraken. Dat heeft te maken met een aantal debatten die we uitgebreid hebben gevoerd, waaronder dat over het BRV en ook over alles wat te maken heeft met innovatie en met de omslag naar een duurzame economie. Het houdt niet op bij een ideaal toekomstbeeld voor 2020, 2040, 2050: die omslag moet nu komen en die vinden we te weinig terug in het beleid en in het budget.

Minister-president, u hebt veel inspanningen van de mensen gevraagd. U bent daar van in het begin eerlijk over geweest. Aan het einde van 2017 zitten we echter met

2 miljard euro aan besparingen die u grotendeels bij de mensen en de gezinnen haalt. Daartegenover staat 1 miljard euro aan investeringen in 2017. Dit lijkt me niet de manier om de investeringen en de economie opnieuw op gang te trekken.

Er zijn ook een aantal in onze ogen onrechtvaardige belastingen. We hadden gehoopt dat de 'Turteltaks' in 2017 grotendeels zou worden teruggedraaid. De onrechtvaardigheden daarin zijn echter niet weg.

Wat de kinderbijslag betreft, houden we nog een slag om de arm. We zullen zien wat de armoedetoets zal opleveren. We kijken er met spanning naar uit.

We zijn niet blind voor de bijkomende middelen voor de persoonsvolgende financiering. We zien echter wel dat er op het terrein nog heel wat vragen over de concrete uitrol zijn.

Mijnheer Van den Heuvel, we willen niet aan definitiefetisjisme doen. Het lijkt me echter belangrijk dat de Vlaamse Regering ook eerlijk naar de cijfers kijkt in plaats van er een sfumato over te leggen, een waas dat er helemaal niet is.

Mijnheer Somers, ik wil positief afsluiten. Volgens mij hebt u gelijk. We hebben zeer goed gedebatteerd en op een hoffelijke manier met elkaar van mening verschild. In een democratie is het belangrijk dat we dergelijke debatten voeren. Ik volg u op dat vlak helemaal en ik wil hiermee dan ook eindigen. We bevinden ons bijna aan de kerstdis. Ik hoop dat we in 2017 wat minder polariserende maatschappelijke verklaringen zullen afleggen en dat we elkaar zullen zoeken in de verbinding en de hoop waar we allemaal naar snakken. *(Applaus bij Groen, CD&V, sp.a en Open Vld)*

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord voor een stemverklaring.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, ik ben mijn algemene verklaring gisteren begonnen met de stelling dat alles goed lijkt te gaan in het Vlaanderen van minister-president Bourgeois en co. Dat bleek ook uit de zeer vele interventies van de leden van de meerderheidspartijen de voorbije twee dagen. Het klopt dat niet alles in Vlaanderen kommer en kwel is. Als ik de minister-president hoor vertellen dat Vlaanderen vooruitgaat en de minister van Begroting hoor vertellen dat de rekeningen zagezegd kloppen, stel ik vast dat de rekeningen van steeds meer gewone mensen, steeds meer Vlamingen, helemaal niet meer kloppen ten gevolge van de vele verkapte belastingverhogingen, stijgende facturen en dergelijke.

Ook met betrekking tot de thema's die de actualiteit beheersen die de voorbije dagen in het Vlaams Parlement volgens mij te weinig aan bod zijn gekomen, zoals het asielbeleid, het vluchtelingenbeleid, immigratie, integratie en alles wat met identiteit te maken heeft, maken de Vlaamse Regering en vooral de Federale Regering de verkeerde keuzes.

Het was vandaag niet toegelaten een actuele vraag te stellen en een debat te voeren over het eredoctoraat dat aan bondskanselier Merkel zal worden uitgereikt. Dat de minister-president op die uitreiking aanwezig zal zijn, vind ik tekenend. In mijn ogen staat bondskanselier Merkel symbool voor het mislukte integratie- en asielbeleid van de Europese Unie. *(Rumoer)*

Ik stel zelfs nu al vast dat het Vlaams Parlement liever politiek correct blind blijft voor dit alles. Het Vlaams Parlement blijft de andere kant uitkijken, terwijl de mensen in de straat zich afvragen of het echt de enige optie is van de ene naar de andere aanslag te gaan en ondertussen kaarsjes te branden en elkaar knuffels te geven. Volgens mij moeten fundamenteel andere keuzes worden gemaakt.

In dergelijke debatten worden klokkenluiders als mijn partij, het Vlaams Belang, verdacht gemaakt. In plaats van te luisteren naar de mening van de vele mensen

die zij vertolken, worden het Vlaams Belang en anderen als populisten in de hoek gezet. Dat is een slecht teken aan de wand. Ik hoop dat de meerderheidspartijen en de leden van het Vlaams Parlement de komende jaren fundamenteel andere en betere keuzes zullen maken dan de voorbije 2,5 jaar is gebeurd.

Voorzitter, desalniettemin wens ik alle collega's en zelfs u inspirerende en rustgevende eindejaarsdagen. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Begin van de stemming.

Stemming nr. 1

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
77 leden hebben ja geantwoord;
31 leden hebben neen geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
73 leden hebben ja geantwoord;
29 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2017 – 15 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 11

Aangehouden stemmingsen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de aangehouden stemmingsen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 15, van An Moerenhout, op de tabel bij artikel 2.

Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

An Moerenhout (Groen): Binnen het asielbudget in het kader van vluchtelingen-crisis van 2015 is voor de taallessen van erkende vluchtelingen een bepaald budget gevrijwaard. Het budget voor 2017 is 10 miljoen euro, in 2016 was dat 18 miljoen euro. De voorbije maanden heeft de minister me keer op keer gerustgesteld dat dat budget voldoet om alle trajecten, de taallessen, die vandaag lopen voor de erkende vluchtelingen, te kunnen voltooien. Maar ons aller mailbox is de voorbije dagen een beetje ontploft van getuigenissen van leerkrachten van verschillende centra waar die lessen worden gegeven. Ze zeggen dat de budgettering niet correct is, dat er onvoldoende middelen zijn, dat niet alle erkende vluchtelingen die vandaag taallessen volgen, die trajecten kunnen blijven volgen. Groen wil dat alle lopende trajecten wel kunnen worden afgewerkt. Wegens de boosheid en de verontwaardiging daarover dienen wij dit amendement in, met de vraag om het budget opnieuw te verhogen tot het oorspronkelijke budget van 2016, zodat alle trajecten, alle lessen Nederlands, wel kunnen worden afgewerkt.

De voorzitter: Begin van de stemming.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
26 leden hebben ja geantwoord;
82 leden hebben neen geantwoord.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over artikel 2.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
77 leden hebben ja geantwoord;
31 leden hebben neen geantwoord.

Artikel 2 is aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 4

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
77 leden hebben ja geantwoord;
31 leden hebben neen geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
73 leden hebben ja geantwoord;
29 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2017

– 944 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 15

Aangehouden stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de aangehouden stemming over amendement nr. 6, van Joris Vandenbroucke, Jan Bertels en Caroline Gennez, tot schrapping van artikel 47.

We stemmen meteen over het artikel zelf.

Stemming nr. 5

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
77 leden hebben ja geantwoord;
31 leden hebben neen geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
73 leden hebben ja geantwoord;
29 leden hebben neen geantwoord.

Artikel 47 is aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 6

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
77 leden hebben ja geantwoord;
31 leden hebben neen geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
73 leden hebben ja geantwoord;
29 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET betreffende de wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft de terugbetaling van de verkeersbelasting voor gecombineerd vervoer – 927 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2**Hoofdelijke stemming**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
102 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende diverse fiscale bepalingen (opschrift gewijzigd door de commissie: Ontwerp van decreet houdende diverse fiscale bepalingen en bepalingen omtrent de invordering van niet-fiscale schuldvorderingen)

– 928 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 8

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

107 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
76 leden hebben ja geantwoord;
31 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

101 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
72 leden hebben ja geantwoord;
29 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende de wijziging van het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid, wat betreft de opheffing van de Strategische Adviesraad voor het Wetenschaps- en Innovatiebeleid

– 946 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 9

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
91 leden hebben ja geantwoord;
17 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
86 leden hebben ja geantwoord;
16 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET houdende de implementatie van de zesde staats hervorming en houdende diverse bepalingen met betrekking tot het beleidsdomein Werk en Sociale Economie
– 971 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 10

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
77 leden hebben ja geantwoord;
5 leden hebben neen geantwoord;
26 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
73 leden hebben ja geantwoord;
5 leden hebben neen geantwoord;
24 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 28 oktober 2016 betreffende het tijdelijke project "schoolbank op de werkplek" rond duaal leren in de leertijd
– 980 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 11

Ziehier het resultaat:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
77 leden hebben ja geantwoord;
31 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET houdende wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, wat betreft de radio-omroeporganisaties
– 983 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 5**

Aangehouden stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de aangehouden stemming over amendement nr. 4, van Lionel Bajart, Wilfried Vandaele, Karin Brouwers, Katia Segers en Bart Caron, tot toevoeging van een artikel 30.

Stemming nr. 12

Ziehier het resultaat:

107 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
107 leden hebben ja geantwoord.

Het amendement is aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 13

Ziehier het resultaat:

107 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
107 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET aangaande de bekrachtiging van de codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs, gecodificeerd op 28 oktober 2016

– 985 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 14

Ziehier het resultaat:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
108 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende de totstandbrenging van De Werkvennootschap nv van publiek recht

– 995 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 5

Aangehouden stemmen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn de aangehouden stemmen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 4, van Joris Vandenbroucke en Björn Rzoska, op artikel 28.

Stemming nr. 15

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
24 leden hebben ja geantwoord;
73 leden hebben neen geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 5, van Joris Vandenbroucke en Björn Rzoska, op artikel 28.

Stemming nr. 16

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
24 leden hebben ja geantwoord;
73 leden hebben neen geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Aan de orde is de stemming over artikel 28.

Stemming nr. 17

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
73 leden hebben ja geantwoord;
29 leden hebben neen geantwoord.

Artikel 28 is aangenomen.

Aan de orde is de stemming over amendement nr. 6, van Björn Rzoska en Joris Vandenbroucke, tot toevoeging, aan hoofdstuk 10, van een artikel 28/1.

Stemming nr. 18

Ziehier het resultaat:

102 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
24 leden hebben ja geantwoord;
73 leden hebben neen geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

Het amendement is niet aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 19

Ziehier het resultaat:

101 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
72 leden hebben ja geantwoord;
24 leden hebben neen geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van regelgeving over de taalexamenregeling van het personeel, de studiegebieden en de programmatieprocedure voor het secundair volwassenenonderwijs, de programmatie van opleidingen van het hoger beroepsonderwijs, een benoemingsstop voor het hoger beroepsonderwijs en de specifieke lerarenopleiding in de centra voor volwassenenonderwijs en bepaalde aspecten van alternerende opleidingen
– 1000 (2016-2017) – Nrs. 1 tot en met 3**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 20

Ziehier het resultaat:

106 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
80 leden hebben ja geantwoord;
26 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 november 2016 betreffende het tijdelijke project "leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs"
– 1001 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 21

Ziehier het resultaat:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
108 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende diverse maatregelen inzake de herstructurering van Waterwegen en Zeekanaal NV van publiek recht en nv De Scheepvaart van publiek recht – 1003 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 22

Ziehier het resultaat:

101 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
101 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Elke Van den Brandt, Caroline Croo, Bart Van Malderen, Cindy Franssen en Freya Saeys betreffende het invoeren van neonatale screening op mucoviscidose – 972 (2016-2017) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 23

Ziehier het resultaat:

107 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
107 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden. (*Applaus*)

MOTIE van Jan Bertels en Joris Vandenbroucke tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Financiën en Begroting 2016-2017 – 943 (2016-2017) – Nr. 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 24

Ziehier het resultaat:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
26 leden hebben ja geantwoord;
73 leden hebben neen geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van Karim Van Overmeire, Ward Kennes, Rik Daems, Karl Vanlouwe, Sabine de Bethune en Ingeborg De Meulemeester tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Buitenlands Beleid, Internationaal Ondernemen en Ontwikkelingssamenwerking 2016-2017 – 929 (2016-2017) – Nr. 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 25

Ziehier het resultaat:

107 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
76 leden hebben ja geantwoord;
31 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie aan. Ze zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

MOTIE van Caroline Gennez, Tine Soens en Steve Vandenberghe tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Onderwijs 2016-2017 – 940 (2016-2017) – Nr. 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 26

Ziehier het resultaat:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
26 leden hebben ja geantwoord;
77 leden hebben neen geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van Bart Van Malderen, Elke Van den Brandt, Freya Van den Bossche, Jan Bertels en Bert Moyaers tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Welzijn, Volksgezondheid en Gezin 2016-2017 – 941 (2016-2017) – Nr. 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 27

Ziehier het resultaat:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
26 leden hebben ja geantwoord;
77 leden hebben neen geantwoord;
5 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van Bart Caron tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Cultuur 2016-2017 – 933 (2016-2017) – Nr. 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 28

Ziehier het resultaat:

107 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
26 leden hebben ja geantwoord;
81 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van Yasmine Kherbache, Güler Turan, Rob Beenders en Bart Van Malderen tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Werk, Economie, Wetenschap en Innovatie 2016-2017 – 937 (2016-2017) – Nr. 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 29

Ziehier het resultaat:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
26 leden hebben ja geantwoord;
82 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van Rob Beenders, Bart Van Malderen en Yasmine Kherbache tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Sociale Economie 2016-2017 – 947 (2016-2017) – Nr. 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 30

Ziehier het resultaat:

108 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
26 leden hebben ja geantwoord;
82 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van Sabine Vermeulen, Sonja Claes, Emmily Talpe, Miranda Van Eetvelde, Robrecht Bothuyne en Andries Gryffroy tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Sociale Economie 2016-2017 – 947 (2016-2017) – Nr. 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 31

Ziehier het resultaat:

105 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
75 leden hebben ja geantwoord;
21 leden hebben neen geantwoord;
9 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie aan. Ze zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

MOTIE van Els Robeyns en Steve Vandenberghe tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Landbouw en Visserij 2016-2017 – 938 (2016-2017) – Nr. 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 32

Ziehier het resultaat:

107 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
26 leden hebben ja geantwoord;
81 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van Rob Beenders, Bruno Tobback en Joris Vandembroucke tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Energie 2016-2017 – 942 (2016-2017) – Nr. 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 33

Ziehier het resultaat:

106 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
25 leden hebben ja geantwoord;
81 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van Johan Danen tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Energie 2016-2017 – 942 (2016-2017) – Nr. 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 34

Ziehier het resultaat:

107 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
26 leden hebben ja geantwoord;
81 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van Els Robeyns en Bart Caron tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Dierenwelzijn 2016-2017 – 955 (2016-2017) – Nr. 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 35

Ziehier het resultaat:

106 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
26 leden hebben ja geantwoord;
80 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van Joris Vandenbroucke, Renaat Landuyt en Yasmine Kherbache tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Mobiliteit en Openbare Werken 2016-2017 – 956 (2016-2017) – Nr. 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 36

Ziehier het resultaat:

107 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
26 leden hebben ja geantwoord;
81 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van An Moerenhout, Björn Rzoska, Elke Van den Brandt en Imade Annouri tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Wonen 2016-2017

– 950 (2016-2017) – Nr. 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 37

Ziehier het resultaat:

107 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
26 leden hebben ja geantwoord;
81 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van Katia Segers tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Vlaamse Rand 2016-2017

– 954 (2016-2017) – Nr. 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 38

Ziehier het resultaat:

103 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
16 leden hebben ja geantwoord;
78 leden hebben neen geantwoord;
9 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van Kurt De Loor en Els Robeyns tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Bestuurszaken 2016-2017

– 951 (2016-2017) – Nr. 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 39

Ziehier het resultaat:

107 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
26 leden hebben ja geantwoord;
81 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van Bert Maertens, Ward Kennes, Marnic De Meulemeester, Sofie Joosen, Bart Dochy en Willy Segerstot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Bestuurszaken 2016-2017 – 951 (2016-2017) – Nr. 3

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 40

Ziehier het resultaat:

106 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
76 leden hebben ja geantwoord;
30 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie aan. Ze zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

MOTIE van Ingrid Pira tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Bestuurszaken 2016-2017 – 951 (2016-2017) – Nr. 4

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 41

Ziehier het resultaat:

107 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
26 leden hebben ja geantwoord;
81 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van Kurt De Loor en Els Robeyns tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid 2016-2017 – 953 (2016-2017) – Nr. 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 42

Ziehier het resultaat:

105 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
16 leden hebben ja geantwoord;
81 leden hebben neen geantwoord;
8 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van Peter Wouters, Ward Kennes, Mercedes Van Volcem, Willy Segers, Michel Doomst en Nadia Sminate tot besluit van de in commissie besproken beleidsbrief Integratie en Inburgering 2016-2017 – 952 (2016-2017) – Nr. 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 43

Ziehier het resultaat:

107 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
76 leden hebben ja geantwoord;
31 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie aan. Ze zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

EINDEJAARSWENSEN

De voorzitter: Dames en heren, alvorens we overgaan tot de laatste stemming wil ik een slotwoord tot u richten, want dit is de laatste plenaire vergadering van 2016.

Beste collega's, hiermee zijn we aan het eind gekomen van de laatste vergadering van dit kalenderjaar. Graag bedank ik iedereen voor de hartelijke inzet in 2016. Vergeet daarbij niet dat onze vergadering stoelt op uw betrokkenheid, maar dat u tegelijkertijd dank verschuldigd bent aan uw politieke medewerkers.

Op dezelfde manier hangt de goede werking van dit parlement op administratief, logistiek en beveiligingsvlak ook af van de inbreng van de diensten van ons Algemeen Secretariaat en al zijn medewerkers. Ik betrek hen dan ook graag in dit dankwoord, net zoals onze veiligheidsdiensten en onze onthaalmedewerkers, want zij zorgen ermee voor dat dit parlement een open huis is, waar iedereen op een veilige manier zijn mening kwijt moet kunnen.

Daarmee kom ik bij het thema dat 2016 beheerst heeft. Het afgelopen jaar hebben we verschillende aanvallen moeten verduren op de fundamentele kenmerken van onze open samenleving. In maart hier in Brussel, deze zomer in Nice, begin deze week nog in Berlijn, op een kerstmarkt, bij uitstek een symbool van vrede, verdraagzaamheid en sociale verbondenheid.

Op vele plekken in de wereld is een minuut stilte gehouden voor de slachtoffers van die aanslagen en voor de vele andere terreurdaden die op alle continenten gepleegd werden in 2016. Alvorens om die symbolische minuut stilte te vragen, vraag ik u dat u met luide stem de democratie en de vreedzame samenleving verkondigt en verdedigt. Niet 1 minuut, maar 365 dagen lang in 2017. Elke dag opnieuw: luidop hoorbaar met uw woorden, opvallend zichtbaar met uw daden. Ik vraag dit in naam van de open, tolerante, zorgzame en democratische samenleving die Vlaanderen is en moet blijven.

Ik vraag u om recht te staan en een minuut stilte in acht te nemen.

– De Vlaamse volksvertegenwoordigers nemen enkele ogenblikken stilte in acht.

Beste collega's, beste medewerkers, met die bedenking in het achterhoofd wens ik u een eindejaarsperiode toe vol rust, ontspanning, familiaal en ander geluk. Ik hoop u daarna, begin januari 2017, in goede gezondheid terug te zien keren.

Onze eerste plenaire vergadering in deze zaal staat gepland op 11 januari, maar ik ben ervan overtuigd dat u de eerste commissievergaderingen op 9 januari al zult aanvatten vol frisse moed en gewapend met 1001 ideeën en initiatieven.

Ik dank u voor uw aandacht. (*Applaus*)

Minister Tommelein, vertegenwoordiger van de regering, heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Voorzitter, ik dank u.

Eerst en vooral wens ik het parlement te bedanken voor het vertrouwen en voor de goedkeuring van de begroting 2017. Het is een historisch moment voor mij als minister van Financiën.

2016 was voor mij geen volledig jaar hier in dit parlement. Ik heb mij in de loop van dit jaar bij jullie gevoegd. Ik moet eerlijk zeggen dat ik mij opnieuw zeer snel thuis heb gevoeld bij jullie allemaal.

Het was een woelig jaar, waarin we een aantal momenten hebben meegemaakt waarbij we blijven stilstaan: de aanslagen op 22 maart, de onverwachte brexit-uitslag en de onverwachte verkiezing van Donald Trump in Amerika, hoewel Hillary Clinton de 'popular vote' met een grote voorsprong heeft gewonnen. Volgend jaar kondigen zich een aantal nieuwe verkiezingen aan in de buurlanden: Duitsland, Nederland, Frankrijk. Daar zullen we naar uitkijken.

Het is vooral een jaar geweest waarin we allemaal hebben beseft dat we het voorrecht hebben om in Vlaanderen te wonen, te mogen werken en te mogen leven, als we zien wat er in andere delen van de wereld is gebeurd. Ook daar blijven we even bij stilstaan.

Wat het parlement betreft, ben ik een groot voorstander van het parlementair debat. Dat weet u. Een debat is de essentie van democratie. Ik kan altijd veel waardering hebben voor de oppositie. Het is de rol van de oppositie om haar rol te spelen. Het parlement is trouwens ook de kern van de democratie. We hebben de voorbije periode echter gezien dat niet iedereen overtuigd is van deze democratie. Het is de taak van ons allemaal om niet alleen te spreken, maar vooral ook te luisteren en de moed te hebben om op te komen voor onze overtuiging, zelfs over de partijgrenzen heen.

We moeten de mensen tonen dat we het vertrouwen waard zijn om hun te mogen vertegenwoordigen. Wij, als regering, moeten het vertrouwen blijven houden van dit parlement.

Namens de regering bied ik iedereen prettige eindejaarsfeesten aan, eerst en vooral aan het personeel, dat ons het voorbije jaar op deskundige wijze heeft ondersteund. (*Applaus*)

Het personeel in de plenaire vergadering, de koffiekamer of de bodes: het is allemaal zeer welgekomen.

Mevrouw de secretaris-generaal, bedankt voor uw deskundige leiding.

Ik zou zeggen 'dames en heren van de pers'. Er zit echter nog maar één iemand van de pers, dus ik bied u mijn beste wensen aan. (*Applaus*)

Volgens mij stelt hij nu een persmededeling op over mij. (*Gelach*)

Dank ook aan de medewerkers van de parlementaire fracties en uiteraard ook aan de voorzitter voor zijn deskundige leiding. (*Applaus*)

En u, allemaal, oppositie en meerderheid: prettige eindejaarsfeesten en gelukkig nieuwjaar! (*Applaus*)

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Voorzitter, naar goede gewoonte mag ik van deze kant van het parlement de kerstwensen uitspreken. Ik sluit mij aan bij de dankwoorden die al door de minister werden gegeven. Personeel van het Vlaams Parlement, van poetsvrouw tot griffier, ik denk dat we echt trots mogen zijn op jullie als medewerker.

Ik wil daar ook de politieke medewerkers aan toevoegen, want die vergeten we soms wel eens. Laat ons eerlijk zijn: mochten die er niet zijn, dan zouden sommige parlementsleden hier verloren lopen. (*Opmerkingen. Gelach*)

Voorzitter, ik wil ook u danken. Ik denk dat iedereen het erover eens is dat u op een strenge maar rechtvaardige manier de vergaderingen leidt. Daarnaast bent u ook een zeer dankbaar doelwit voor grapjes over leeftijd en verticale uitdagingen, zoals ik heb gehoord.

Tot slot wil ik de regering danken. Het is duidelijk dat we het jullie niet altijd gemakkelijk maken. Vanuit de meerderheid doen we dat voornamelijk voor het plezier, de oppositie daarentegen meent het echt. We danken jullie voor de samenwerking.

Het is deze week De Warmste Week. Er waren de laatste weken ook andere initiatieven zoals Rodeneuzendag. Dat doet ons even stilstaan bij wat er de voorbije jaren is gebeurd. De voorzitter heeft het al gehad over de slachtoffers van geweld en terreur. Het is belangrijk dat we daarbij blijven stilstaan om ons medeleven te betuigen

Die initiatieven laten echter ook zien dat er in onze maatschappij nog altijd veel zorg en inzet is voor elkaar. Dat is het positieve aspect waarop we ons moeten focussen.

Ik wens iedereen een fijne tijd met het gezin. Voor de mensen van de meerderheid wens ik thuis een beetje minder oppositie. Voor de oppositie wens ik dat zij thuis ook eens iets te zeggen hebben. Veel plezier, een fijne kerst en een gelukkig nieuwjaar. (*Applaus*)

MOTIE betreffende een belangenconflict van Matthias Diependaele, Joris Vandenbroucke, Koen Van den Heuvel, Björn Rzoska en Bart Somers met betrekking tot de geplande fusie van intercommunales VIVAQUA en Hydrobru
– 1032 (2016-2017) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 44

Ziehier het resultaat:

107 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
107 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie aan. Ze zal aan het Brussels Hoofdstedelijk Parlement worden overgezonden. (*Applaus*)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 11 januari 2017 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

Ik wens u een behouden thuiskomst.

– De vergadering wordt gesloten om 18.33 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Caroline Croo, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Ortwin Depoortere, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Tine Soens, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Wouter Vanbesien, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Elke Van den Brandt, Joris Vandembroucke, Koen Van den Heuvel, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Karl Vanlouwe, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants.

Afwezig met kennisgeving

Imade Annouri, Lies Jans, Ann Soete, Freya Van den Bossche: gezondheidsredenen.

Afwezig zonder kennisgeving

Vera Jans, Francesco Vanderjeugd, Karim Van Overmeire

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr.1:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe,

Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brussee, Lode Ceysens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brussee, Lode Ceysens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-

T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeyns, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brussee, Lode Ceysens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeyns, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.5:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brussee, Lode Ceysens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet

Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeyns, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandembroucke

Stemming nr.6:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brussee, Lode Ceysens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeyns, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandembroucke

Stemming nr.7:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Bart Caron, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Michèle Hostekint, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Tine Soens, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandebroucke, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.8:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandebroucke

Stemming nr.9:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseeel, Bart Caron, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Rob Beenders, Jan Bertels, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Yasmine Kherbache, Bert Moyaers, Els Robeyns, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Steve Vandenberghe, Joris Vandembroucke

Stemming nr.10:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseeel, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Guy D'haeseleer, Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Tom Van Grieken

ONTHOUDINGEN:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandembroucke

Stemming nr.11:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseeel, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandembroucke

Stemming nr.12:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseeel, Bart Caron, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns,

Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Tine Soens, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandembroucke, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.13:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brussee, Bart Caron, Lode Ceysens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Tine Soens, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandembroucke, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.14:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brussee, Bart Caron, Lode Ceysens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns,

Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Tine Soens, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandembroucke, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.15:

JA-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Genez, Michèle Hostekint, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandembroucke

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Guy D'haeseleer, Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Tom Van Grieken

Stemming nr.16:

JA-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Genez, Michèle Hostekint, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandembroucke

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Guy D'haeseleer, Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Tom Van Grieken

Stemming nr.17:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandembroucke

Stemming nr.18:

JA-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Guy D'haeseleer, Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Tom Van Grieken

Stemming nr.19:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

ONTHOUDINGEN:

Guy D'haeseleer, Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Tom Van Grieken

Stemming nr.20:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brussee, Lode Ceysens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.21:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brussee, Bart Caron, Lode Ceysens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch,

Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Tine Soens, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandembroucke, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.22:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Bart Caron, Lode Ceysens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Michèle Hostekint, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Tine Soens, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandembroucke, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.23:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brussee, Bart Caron, Lode Ceysens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy,

Kathleen Helsen, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Tine Soens, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghé, Joris Vandenbroucke, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.24:

JA-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Genez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghé, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Lode Ceysens, An Christiaens, Sonja Claes, Paul Cordy, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Guy D'haeseleer, Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Tom Van Grieken

Stemming nr.25:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brussee, Lode Ceysens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune,

Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.26:

JA-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseeel, Lode Ceysens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Guy D'haeseleer, Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Tom Van Grieken

Stemming nr.27:

JA-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandembroucke

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brussee, Lode Ceysens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Guy D'haeseleer, Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Tom Van Grieken

Stemming nr.28:

JA-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandembroucke

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brussee, Lode Ceysens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias

Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.29:

JA-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Lode Ceysens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.30:

JA-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brussee, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.31:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brussee, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Guy D'haeseleer, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Bert Moyaers, Els Robeyns, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Steve Vandenberghe, Joris Vandebroucke

ONTHOUDINGEN:

Bart Caron, Johan Danen, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Ingrid Pira, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Elke Van den Brandt, Wouter Vanbesien

Stemming nr.32:

JA-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brussee, Lode Ceysens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Guy D'haeseleer, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.33:

JA-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brussee, Lode Ceysens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Bart Somers, Martine Taelman, Emmily Talpe,

Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.34:

JA-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brussee, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.35:

JA-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy

Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.36:

JA-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brussee, Lode Ceysens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.37:

JA-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.38:

JA-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Yasmine Kherbache, Bert Moyaers, Els Robeyns, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Steve Vandenberghe, Joris Vandembroucke

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Lode Ceyskens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Bart Caron, Johan Danen, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Ingrid Pira, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Elke Van den Brandt, Wouter Vanbesien

Stemming nr.39:

JA-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenbergh, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brussee, Lode Ceysens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.40:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brussee, Lode Ceysens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi,

Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Bruno Tobback, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.41:

JA-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brussee, Lode Ceysens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

Stemming nr.42:

JA-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Yasmine Kherbache, Bert Moyaers, Els Robeyns, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Bart Van Malderen, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brussee, Lode Ceysens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino

Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Bart Caron, Johan Danen, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Elke Van den Brandt, Wouter Vanbesien

Stemming nr.43:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Lode Ceysens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Nadia Sminate, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Ludo Van Campenhout, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Rob Beenders, Jan Bertels, Bart Caron, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ortwin Depoortere, Caroline Gennez, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Chris Janssens, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Ingrid Pira, Els Robeyns, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Wouter Vanbesien, Steve Vandenberghe, Joris Vandembroucke

Stemming nr.44:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Lionel Bajart, Caroline Bastiaens, Rob Beenders, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Lode Ceysens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Caroline Croo, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere,

Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Chris Janssens, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Bart Nevens, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Tine Soens, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Karl Vanlouwe, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants